

Slovenski VESTNIK

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK 19. DECEMBER 1986

ŠTEV. 51 (2307)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

Tiskovna konferenca koroških Slovencev na Dunaju: „Informirali bomo tudi države-podpisnice avstrijske državne pogodbe!“

Skupna dvojezična šola slovensko in nemško govorečih otrok na Koroškem, ki je edina podlaga za enakopraven obstoj slovenske manjšine in miren razvoj v deželi, visi le še na nitki. Agitacija nemško-nacionalnih ekstremističnih sil je dala vodilnim politikom socialistične in ljudske stranke zopet povod, da skupaj z glasnikom protimanjšinskih dejavnikov FPÖ na osnovi trostrankarskih sklepov oropajo manjšino elementarnih pravic in jo porinejo v neizbežno izolacijo. Zato pozivajo slovenske organizacije in Komite za obrambo dvojezične šole na Koroškem. Poziv velja tudi mednarodni javnosti. Predstavniki slovenske narodne skupnosti bodo o pretečem zlomu demokratičnih pravic manjšine obvestili tudi države-sopodpisnice avstrijske državne pogodbe ter udeležence nadaljevalne konference KVSE na Dunaju. V ta namen bo 31. januarja na Dunaju protestna demonstracija Slovencev in demokratičnega solidarnostnega gibanja.

To so – v strnjeni obliki – glavne izpovedi predstavnikov osrednjih slovenskih organizacij Matevža Grilca in Teodorja Domeja na posebni tiskovni konferenci, ki je bila v ponedeljek na Dunaju.

Dejanski nameni protagonistov ločevanja so znani: Haider je že pred leti izjavil, da bo Koroška

svobodna šele, ko bo nemška; in KHD je že leta 1970 razglasil svoj daljnoročni „schlußstrichovski“ program. Cilj, ki ga želijo doseči s segregacijo otrok, je premostitev narodnostnega konflikta na šolsko raven in znižanje števila prijav k dvojezičnemu pouku. Če jim to uspe, bo to pretres, ki lahko zruši celotno dvojezično šolstvo;

Dobri vas:

80 let slovenske kulture

Za SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana je tokrat moglo praznovati tudi slovensko prosvetno društvo „Sreca“ v Dobri vasi 80. letnico svojega obstoja in delovanja. Pa tudi dobrolaskem društvu se ni treba bati za naraščaj, saj je kar 30 otrok zapelo na jubilejni prireditvi. (Obširnejše poročilo berite na strani 3).

zato ni čuda, da se protimanjšinske sile tako srdito bijejo za ta svoj cilj.

„Žalostno dejstvo pa je, da se tudi vodstva večinskih strank na Koroškem kaj hitro udeležijo protimanjšinske hajke in da državne oblasti z vsemogočimi legističnimi ukrepi onemogočajo enakopraven razvoj slovenske narodne skupnosti, čeprav se na mednarodnem prizorišču vselej potegujejo za spoštovanje človekovih pravic,“ je dejal predsednik NSKS Grilc. Menil je, da se na Koroškem protimanjšinskega vlaka skoraj ne da več izziriti, ustaviti ga bo edinole mogoče s protestom avstrijskih demokratov – in ta mora potekati tako ob strani Slovencev kot tudi v strankarskih vrstah.

Zastopnik ZSO Domej je nakazal rednost heimatdienstovih in svobodnjaških napadov na pravice manjšine od začetkov druge republike naprej. Vsekakor ne more začuditi, da se je lahko Haider povzdignil iz dežele, v kateri se da gojiti nemški nacionalizem kakor kakšna folklor, na sam vrh svoje zvezne stranke. Koroški SP in VP ob vsem gojita politiko letargije – ali, kot je to zase proglasil deželni glavar Wagner, vlogo sodnika – čeprav jim to sploh nič ne koristi. Pri volitvah sta obe stranki izgubili največ glasov ravno tam, kjer Haiderju nista postavili nasproti vsebinskih argumentov: na Koroškem, je opozoril Domej. Na Koroškem Haiderja ni več mogoče prehitovati na desni – kdaj bosta to vzela na znanje končno tudi Wagner Scheucher?

Prijetno praznovanje vsem bralcem,
naročnikom in
sotrudnikom

želi

Slovenski
VESTNIK

uredništvo in uprava

Prvo zasedanje kmetijske zbornice

Eksistenčni boj kmetov, prilagajanje tržnim mehanizmom in potreba po večji pomoči s strani dežele so bili v ospredju govorov na ustanovitveni seji koroške kmetijske zbornice. Na tem prvem zasedanju po novembrskih volitvah so bili na dnevnem redu izvolitev predsedstva, zaprisega zborničnih svetnikov, nagovor deželnega glavarja Wagnerja in izjave frakcijskih vodij. Janko Zwitter je v imenu Skupnosti južnokoroških kmetov v obeh deželnih jezikih poudaril potrebo po ohranitvi družinskih kmetij in tudi jezikovne podobe južnokoroških vasi. Izrazil je tudi zadovoljstvo Skupnosti, da jo po 30 letih v zbornici zastopata spet dva mandatarja, in poudaril pripravljenost Skupnosti za konstruktivno sodelovanje.

(dalje na 2. strani)

Z zadnje klopi na levi strani bosta Janko Zwitter in dipl. inž. Štefan Domej posegala v delo kmetijske zbornice.

PREBERITE

na strani

- 2 Koroška prevzela predsedstvo v Delovni skupnosti Alpe-Jadran
- 3 Trubarjevi dnevi v Celovcu
- 4 Občni zbor Združenja staršev na slovenski gimnaziji
- 5 Uspehi in problemi Glasbene šole
- 6 Avstrijski pisatelj P. P. Wipinger razmišlja o miru
- 7 Koliko je dvojezična šola res dvojezična
- 8 Iz zgodovine Medvedja dola
- 9 Prispevki za najmlajše bralce
- 10 Odlomek iz nove Handkejeve knjige „Die Wiederholung“
- 12/13 Leto 1986 v slikah Slovenskega vestnika
- 14 Velika nagradna križanka

An das demokratische Österreich!

Aufruf des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten und des Rates der Kärntner Slowenen

Ein massiver Angriff auf das Schulwesen, den wichtigsten Lebensbereich der slowenischen Volksgruppe in Kärnten, zwingt uns, uns mit einem Hilferuf an die demokratischen Kräfte Österreichs zu wenden.

Es geht darum, ob in Hinkunft Kinder in den Volksschulen gemeinsam oder getrennt unterrichtet werden sollen. Der Bevölkerung im zweisprachigen Gebiet soll ein Trennungsmodell aufgezwungen werden, das apartheidähnliche Züge trägt. Die slowenische Volksgruppe selbst, Persönlichkeiten und Organisationen, Fachleute aus den pädagogischen, juristischen und kirchlichen Bereichen sowie Jugendorganisationen unterschiedlicher Weltanschauungen haben bereits ihre Ablehnung gegenüber diesem Kärntner Trennungsvorschlag bekundet.

Deutsch- und slowenischsprachige Kinder, die bisher eine gemeinsame lernende Klassengemeinschaft bildeten, sollen nun nach sprachlichen Gesichtspunkten auseinander gerissen und räumlich getrennt werden. Dadurch soll die Hürde beim Zugang zum zweisprachigen Unterricht erhöht werden. Sprache und Kultur der Kärntner Slowenen sollen an den Rand gedrängt und schließlich aus dem öffentlichen Bereich völlig zum Verschwinden gebracht werden. Damit steht überhaupt die weitere Existenz der slowenischen Volksgruppe auf dem Spiel.

Kurz vor den Nationalratswahlen haben die Spitzen der SPÖ, ÖVP und FPÖ die Bereitschaft erkennen lassen, das Schulwesen im zweisprachigen Gebiet Kärntens im Sinne der nationalen Trennung zu verändern. Politisch und inhaltlich wollen sie dem Druck und den Forderungen

deutschnationaler und minderheitenfeindlicher Gruppierungen nachgeben.

In Kärnten ist die Tradition dieser Gruppierungen besonders stark. Die slowenische Volksgruppe war seit jeher, vor allem in der Zeit der nationalsozialistischen Gewaltherrschaft ihr bevorzugtes Angriffsziel. Sie erhalten in neuerer Zeit Unterstützung von Kräften, die allgemeine Fremdenfeindlichkeit und Rassismus auf ihre Fahnen geheftet haben. Besondere Durchschlagskraft bekommen diese Bewegungen, weil sich Repräsentanten der staatstragenden politischen Parteien davon nicht abgrenzen und in Kärnten sogar ihre schützende Hand über die Aktivitäten dieser Gruppen halten. Dadurch wird der Deutschnationalismus in Kärnten gesellschaftsfähig gemacht und die Festigung des österreichischen Nationalbewußtseins verhindert. Anders wäre es nicht denkbar, daß ein Mitglied der Kärntner Landesregierung öffentlich verkündet: „Dieses Land wird nur dann frei sein, wenn es ein deutsches Land sein wird.“

Es geht also nicht nur um die slowenische Volksgruppe, sondern um die Frage, ob Kärnten Exerzierfeld des Deutschnationalismus bleiben soll. Oder ob jene Kräfte sich durchsetzen sollen, die Österreich als Heimat mehrere Volksgruppen betrachten.

Die slowenische Volksgruppe in Kärnten appelliert an alle Österreicher und Österreicherinnen:

Helft, daß dieses antiösterreichische, mit nationalsozialistischen Traditionen verbundene Programm zur Eliminierung der slowenischen Volksgruppe nicht verwirklicht wird.

- Unterstützt uns bei dem Bemühen,
- den gemeinsamen Unterricht zu erhalten,
 - die Zweisprachigkeit zu verbreitern,
 - Toleranz und Verständigungsbereitschaft zu fördern,
 - das friedliche Zusammenleben zu sichern,
 - den Minderheitenschutz und die staatsvertraglich festgelegten Rechte zu verwirklichen.

Die slowenische Volksgruppe und das Überparteiliche Komitee zur Verteidigung der zweisprachigen Schule werden eine Reihe von Aktionen zur Verwirklichung dieser Ziele durchführen. Unterstützt diese, nehmt an Vorbereitung und Durchführung teil, und protestiert selbst bei der Kärntner Landesregierung und bei der österreichischen Bundesregierung gegen die drohende nationale Trennung in den Südkärntner Schulen.

Gegen deutschnationale Trennungspolitik und Rassismus, für eine österreichische demokratische Minderheitenpolitik!

Für apartheidähnliche Zustände darf es in Österreich keinen Platz geben.

Nächste Termine:

22. 1. 1987 Protestkundgebung der slowenischen Zentralverbände in Klagenfurt/Celovec
31. 1. 1986 Protestfahrt nach Wien; Treffpunkt um 11 Uhr bei der Staatsoper, danach Demonstration zur Hofburg bzw. zum Bundeskanzleramt.

Delovna skupnost Alpe-Jadran

zglede sožitja in sodelovanja med narodi in državami

V okviru plenarnega zasedanja predsednikov vlad dežel članic delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki je bilo prejšnji teden v Zagrebu, je bila formalno izvedena zamenjava v vodstvu tega mednarodnega združenja. Za dve leti je predsedstvo delovne skupnosti prešlo na Koroško oz. njenega deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, kateremu je dosedanji predsednik Anton Milovič izrekel čestitke in dobre želje za njegovo delo v prihodnji dobi.

Na zagrebškem zasedanju so ugotovili, da se sodelovanje med deželami, ki so vključene v delovno skupnost Alpe-Jadran, v zadnjih letih uspešno razvija na najrazličnejših področjih. Pri tem je, kot so poudarili, najvažnejše medsebojno zaupanje ljudi na različnih straneh meja, „ki naj v tem delu Evrope postajajo vse bolj združevalne, ne pa ločnice med državami“. V tem razvijanju odnosov in sodelovanju pa še zlasti narodne manjšine postajajo povezovalni dejavnik, se je glasila ocena v Zagrebu. In kot bilanco dosedanjega delovanja bi lahko zapisali, da se delovna skupnost Alpe-Jadran uspešno uveljavlja kot zglede sožitja in sodelovanja med narodi in državami.

Po osmih letih obstoja in delovanja se ta skupnost vsekakor že opira na bogate izkušnje, o čemer dovolj zgovorno pričča dejstvo, da se zanimanje za sodelovanje širi še na nove dežele. Tako so v Zagrebu kot novi aktivni opazovalki sprejeli dve županiji iz Madžarske: Železno županijo in

Győr Soprom. S tem je skupnost dosegla zanimivo razširitev ter obsega njeno članstvo zdaj že trinajst obmejnih dežel iz petih evropskih držav, torej obsežno območje, kjer živi okoli 36 milijonov ljudi, pripadnikov različnih narodov in družbenih sistemov.

V Zagrebu so začrtali tudi smernice za prihodnjo delovno dobo skupnosti, v kateri nameravajo poleg dejavnosti na drugih področjih posvetiti posebno pozornost vprašanju varovanja človekovega okolja. S svojimi izkušnjami, pobudami in predlogi pa namerava skupnost vplivati z deželne tudi na širšo državno raven. V to smer kaže napoved novega predsednika Wagnerja, ki se hoče zavzeti za srečanje zunanjih ministrov petih držav, v katerih mejah so članice skupnosti, da bi skupaj razpravljali o specifičnih problemih tega širokega sosedstva.

Deželni glavar Wagner pa je tudi menil, da se bo s prehodom predsedstva skupnosti Alpe-Jadran na Koroško tudi domače

manjšinsko vprašanje znašlo v širšem krogu mednarodnega zanimanja. Upamo, da bo medsebojna izmenjava izkušenj tudi na tem področju prispevala k demokratizaciji reševanja – da bodo rešitve sprejete v sodelovanju s prizadetimi, ne pa z oktroiranjem strankarskih diktatov.

Despotizem?

Kaže, da so spremembe v vodstvu delovne skupnosti Alpe-Jadran nekaterim zameglile pogled za stvarnost. Poročilo o zagrebškem zasedanju v KTZ, glasilu Wagnerjeve stranke, namreč zveni, kakor da bi šlo za „prevzem oblasti“ nad 36 milijoni podanikov, ne pa za prehod predsedstva v skupnosti, ki na osnovi prostovoljnosti povezuje vrsto enakopravnih in enakovrednih dežel, v katerih živijo milijoni svobodnih ljudi, ki si vsak po svojem prepričanju urejajo življenje.

Pa še „spodrsrlaj“, ki se je v KTZ pripetil pri naštevanju držav, katerih zunanje ministre namerava Wagner povabiti na skupni posvet. Doslej namreč nismo vedeli, da je Koroška samostojna država z lastnim zunanjim ministrom.

Mislili smo, da so časi despotizma že davno za nami...

Slovenska prosvetna zveza Krščanska kulturna zveza

18. Koroški kulturni dnevi

v Slomškovem domu
10.-Oktober-Straße 25
Celovec

Ponedeljek, 29. decembra 1986

- 9.00 Otvoritev 18. Koroških kulturnih dni
9.30 **Marija Jurič:**
„Dvojezičnost: izguba ali pridobitev identitete?“
Franc Merkač:
„Socializacijski procesi slovenske mladine na Koroškem“
14.30 **Albert Reiterer:**
„Die Minderheit in Kärnten: Lebenssituation und Überlegensstrategien“
Boris Jesih:
„Volitve kot oblika politične participacije in manjšina“
20.40 **„Razseljena oseba“**
(slovenski film o narodni spravi) – Alternativkino (Wulfenia-Kino-Center)

Torek, 30. decembra 1986

- 9.00 **Janez Bogataj:**
„Kaj nam bi morala pomeniti kulturna dediščina v sodobnosti?“
Hans Haid:
„Auf der Suche nach Heimat?“ Von Neuer Volkskultur, Emanzipation und Verkitschung“
14.30 **Podijska in forumska razprava:**
„Siromašimo z etničnim ločevanjem koroški (skupni) kulturni prostor?“
Sodelujejo: Ferucio Clavara, Čedad
Hans Haid, Dunaj
Matjaž Kmecl, Ljubljana
Hugo Reinprecht, Celovec
Leopold Steurer, Južna Tirolska
Vladimir Wakounig, Celovec
vodja diskusije: Janko Malle

Proti politiki ločevanja – za skupno šolo!

- 22. januarja bo v Celovcu protestno zborovanje koroških Slovencev proti načrtom ločevanja, za ohranitev skupne šole.
 - 31. januarja se bomo s posebnim „protestnim vlakom“ peljali na Dunaj, kjer bo ob podpori avstrijskih demokratov demonstracija pred vladnimi uradi in pred poslopjem zasedanja mednarodne konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.
- Poskrbimo s skupnimi močmi za uspešen potek obeh prireditev!

Kmetijstvo: Več podpore ali več tržnih mehanizmov?

Po volitvah je kmetijska zbornica zasedala prvič

(nadaljevanje s 1. strani)

Deželni glavar Wagner, ki je na prvem zasedanju kmečke zbornice zaprisegel novo predsedstvo zbornice, je opozoril na dejstvo, da so problemi kmetijstva v razvitih deželah v proizvodnji presežkov, medtem ko tretji svet proizvaja premalo. Na Koroškem da je treba kmete pridobiti za fleksibilnejše ravnanje in za specializacijo. Prav tako pa je treba bolj izrabiti možnosti, ki jih nudi turizem. Pozval je kmete naj ne gledajo samo do meje svoje vasi.

Deželni referent za kmetijstvo, deželni poslanec Hans Schumi je poudaril medsebojno povezanost med deželno vlado in kmetijsko zbornico. Medtem ko deželna vlada skrbi za zakone in za finančne podpore, jo kmetijska zbornica v prvi vrsti razdeljuje, je dejal Schumi. Opozoril pa je

tudi na bolj napeto finančno stanje v deželi, da pa bodo kmetje v prihodnjem letu dobili kljub temu npr. isto vrsto podpore za izvoz govedine kot v minulem letu. Kot alternativo na lesnem področju je kmetom predlagal proizvodnjo sekancev (Holzschnitzel), ki dosega pri današnji tehniki že skoraj zmogljivosti gorilnega olja.

Novi in stari predsednik kmetijske zbornice Valentin Deutschmann je pozval vse frakcije h konstruktivnemu sodelovanju v prihodnjem petletnem delovanju. Opozoril pa je na dejstvo, da so kmetje v primerjavi z drugimi poklicnimi skupinami prisiljeni delati vedno več. Menil je tudi, da bo v prihodnosti skrb za okolje zelo važna, „ureditev trga“ (Marktordnung), ki po vsej Avstriji dolo-

čuje enake cene, in s tem kmetom zagotavlja osnovni dohodek.

Za socialistične kmete je ing. Wiesflecker poudaril potrebo po novem mišljenju v kmetijstvu.

Na podlagi skupnega predloga Bauernbunda in socialističnih kmetov je bilo izvoljeno novo predsedstvo. Obe frakciji sta skupno predlagali kot predsednika Valentina Deutschmanna, kot podpredsednika Peterja Forsterja (ÖVP) in Fritza Leitnerja (SPÖ); člani predsedstva: Matthias Winkler, Ernst Vallant (ÖVP), Hilde Schaumberger (SP) in Hans Holzfeind (FP). Ta predlog je bil sprejet z glasovi Bauernbunda, socialističnih kmetov in Skupnosti južnokoroških kmetov. Svobodnjaška stranka je predlagala lastnega predsednika, vendar je pri tem predlogu doživela jasno zavrnitev.

Generalni konzul SFRJ v Celovcu, Borut Mikalvič, je v okviru podelitvene svečanosti minuli ponedeljek v prostorih generalnega konzulata v Celovcu Wernerju Presslu, deželnemu sekretarju Avstrijsko-jugoslovanskega društva, deželna skupina za Koroško, izročil visoko jugoslovansko Odlikovanje jugoslovanske zastave z zlato zvezdo na ogrlici, ki mu ga je podelilo predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije za njegovo uspešno delo in prizadevanje za utrditev prijateljskih odnosov med SFRJ Jugoslavijo in republiko Avstrijo.

Generalni konzul je v svojem govoru poudaril, da ima Werner Pressl posebne zasluge pri organiza-

Obiski v uredništvu

Prejšnji teden sta obiskala ZSO in naše uredništvo tovariša Lenart Šetinec, predsednik odbora za informacije pri ZKS, ter Slobodan Rakočević, predsednik odbora za informacije pri RK SZDL, s katerima smo se pogovarjali o možnostih sodelovanja na novinarski, pa tudi na politični ravni. Predvsem sta ponudila pomoč pri strokovnem šolanju kadrov.

V torek pa sta prišla na uredništvo predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja pri RK SZDL Željko Jeglič ter novi glavni urednik „Dela“ Božo Kovač. Tudi z njima smo se pogovarjali o možnostih izboljšanja informacijske dejavnosti in o oblikah ojačenega novinarskega sodelovanja.

Oba obiska sta vsekakor odraz dejstva, da se tako mi, kakor tudi tovariši v Sloveniji zavedajo pomena našega sodelovanja.

ciji gostovanj folklornih in drugih ansamblov, likovnih razstav in počitniških letovanj otrok na Jadranu. To vse pa je prispevalo k trajnim prijateljskim stikom med Koroško in Jugoslavijo in njenih republik. Ob koncu se mu je generalni konzul zahvalil za uspešno delo in izrazil prepričanje, da bo Pressl Avstrijsko-jugoslovanskemu društvu ostal zvest še mnogo let.

Wernerju Presslu k visokemu odlikovanju iskreno čestitamo!

Soglasje ali ne?

Nepremišljeni naslov v „nt“ ob obisku Sinigoja na Koroškem, češ da je Wagner obljubil, da brez soglasja Slovencev v šolstvu ne bo sprememb, je bil dobrodošel povod za „komentatorja“ Kärntner Tageszeitung, da je Wagnerja pošteno opral madeža naklonjenosti koroškim Slovincem:

„Deželni glavar Wagner je v okviru obiska svojega slovenskega vladnega kolega čisto jasno izpostavil, da lahko pride tudi brez Slovencev do rešitve šolskega vprašanja. In sicer tedaj, če se Slovenci ne bodo odzvali njegovemu vabilu, da sodelujejo pri obliki nove ureditve, ki bi vsem ustrezala.“

Je Wagner hotel s tem pospešiti koalicijska pogajanja za novo zvezno vlado? Saj je spustil iste besede, kot šef ÖVP Mock. Tisti Mock, ki na vsak način hoče postati minister za pouk. Jasno, da mora potem tudi tu priti do „soglasja“, ko pa je Mock odločen zagovornik „koroške rešitve“...

Prijetne praznike in uspešno novo leto 1986

vsem članicam in članom, sodelavcem, prijateljem in somišljenikom

želijo

Slovenska prosvetna zveza
Zveza koroških partizanov
Slovensko šolsko društvo
Zveza slovenskih žena
Slovensko planinsko društvo
Zveza slovenske mladine
Slovenska kmečka zveza
Zveza slovenskih izseljencev
Slovenska športna zveza

Zveza slovenskih organizacij

Trubarjevi dnevi tudi v Celovcu

Številnim prireditvam, ki so letos potekale v spomin 400-letnici smrti Primoža Trubarja, sta se pridružila tudi Slovenska prosvetna zveza in Slavistični inštitut celovške univerze. Slednja sta namreč v času od 9. do 12. decembra 1986 v Celovcu vabili na razne prireditve, ki so potekale na univerzi, v Alternativnem kinu in Mladinskem domu.

Pri predavanjih, ki sta jih imela prof. Neweklowsky („Nastanek slovenskega knjižnega jezika“) in prof. Rajhman („Zgodovinski pomen Primoža Trubarja“), je šlo za znanstveni pristop analize nastanka slovenskega knjižnega jezika in za delo očeta prve slovenske knjige. Kljub številnim prireditvam, ki so potekale v tem času, se je Trubarjevih dnevov, zlasti Slovencev v Celovcu in takih, ki se študijsko ali znanstveno ukvarjajo s slovenskim jezikom oz. delom Primoža Trubarja. Tudi prikazani film o Trubarju „Heretik“, ki so ga predvajali v Alternativnem kinu, je obiskalo razmeroma dosti ljudi.

Največ obiskovalcev pa je prišlo na gledališko predstavo slavnostne igre „Življenje in delo Primoža Trubarja“, ki jo je napisal Jože Javoršek, uprizorila pa gledališka skupine Kulturno umetniškega društva „Primož Trubar“ iz Velikih Lašč. Trubarjevega rojstnega kraja. Čeprav je pri igri šlo za nastop amaterske skupine,

smo v dvorani Mladinskega doma SSD videli kvalitetno predstavo. Besedilo Jožeta Javorška je strnjeno, a vendar zadosten prikaz življenja tega velikega moža slovenske kulturne zgodovine, ki je osnoval protestantizem na Slovenskem ter napisal prvo

Kulturno umetniško društvo
Primož Trubar
Velike Lašče

JOŽE JAVORŠEK

ŽIVLJENJE IN SMRT PRIMOŽA TRUBARJA

slavnostna igra

slovensko knjigo. Njegove verske in z ljudstvom povezane ideje so se spajale z družbenimi gibanji, ki so se

borila proti tuji fevdalni oblasti s ciljem, da bi Slovenci samozavestno stopili med druge narode.

Delo je zrežiral E. ... pelj, ki je izdelal tudi sceno, glasbo je prispeval France Gačnik, ki je prav s tem predstavi dal dinamično podobo tistega časa. Zbor je s pesmimi posrečeno povezoval prehode iz enega v drugi prizor. Predstava je, kar zadeva tehnične in bizanscene brez dvoma stala na ravni profesionalizma. Tudi večina igralcev, posebno Mirko Modic, v vlogi Primoža Trubarja se je močno približeval vrhunskemu podajanju svoje vloge. Posebno občudovanja vredno je bilo briljantno obvladovanje – to velja tudi za ostale igralce – zahtevnega besedila. Videli smo torej predstavo, ki je bila več kot navadni gledališki dogodek – srečali smo se s Primožem Trubarjem, spoznali veličino slovenskega upornega duha. Matjaž Kmecl ima prav, ko v gledališkem listu pravi: Tako je ta genialni mož mnogo več kot samo „oče slovenske knjige“ – je znanilec slovenske državnosti, prvi pravi resnični začetnik dokumentiranega zgodovinskega spomina, pomembna ali kar usodna postava dokončnega slovenskega duhovnega rojstva...

V času Trubarjevih dnevov je bila tudi razstava knjig, ki so izšle ob 400-letnici Trubarjeve smrti. Razstavo je pripravila Založba Drava.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na tradicionalni

36. Slovenski ples

v ponedeljek 5. januarja 1987 ob 20. uri v Domu sindikatov (bivši Delavski zbornici) v Celovcu, Bahnhofstraße 44.

Za ples bodo igrali:

- SLOVENSKI MUZIKANTJE s pevcem E. Flisarjem in pevko Ingrid Brüggemann
- zabavni ansambel GU GU iz Ljubljane

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni SPZ in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Možna je tudi rezervacija miz in sicer za društva in organizacije. Rezervacije sprejema tajništvo SPZ telefon (0 42 22) 51 43 00-20. Ljubitelji vesele družabnosti prisrčno vabljeni.

Odbor

SPZ vabi na svojo tradicionalno družabno prireditev

Slovenska prosvetna zveza spet vabi na svoj tradicionalni Slovenski ples, ki se že bliža moškim – štiridesetim letom. Res, v ponedeljek, 5. januarja 1987, (pred praznikom treh kraljev) se bo zgodilo že šestintrideset let po vrsti, ko se bomo v prijetni družabnosti zbrali v veliki dvorani Doma Sindikatov (bivši Delavski zbornici), kot po navadi ob 20. uri.

Slovenski ples je znan predvsem po tem, da SPZ za to priložnost vabi najboljše plesne in narodno-zabavne ansamble iz Slovenije, in tako ljubiteljem plesa nudi enkratno priložnost potešiti svoje plesne strasti. Tako bodo pristaši plesnih ritmov prišli na svoj račun tudi na prihodnjem Slovenskem plesu, saj bosta za ples igrala dva znana in priljubljena ansambla, namreč ansambel Slovenski muzikantje in Zabavni ansambel GU-GU.

Slovenski muzikantje niso znani le doma v Sloveniji, ampak daleč preko meje njihove domovine, zlasti v zahodni Evropi (Zahodni Nemčiji, Švici, Avstriji in celo Afriki) imajo za sabo številne turnee, televizijske nastope in posnetke kaset in plošč. Ansambel Slovenski muzikantje ima za sabo več kot dvajset let delovanja in sodi med najboljše dejavnike narodno-zabavne glasbe v Sloveniji. Vsi instrumentalisti so absolventi glasbene akademije, torej profesorji glasbe, a so se odločili za pot delovanja v ansamblu, kjer kreativno uporabljajo svoje sposobnosti. Njim sta se pridružila pevka Ingrid Brüggemann in Edvin Fliser, znana kot odlična interpretka pesmi in skladb, prirejenih za njihov ansambel.

Zabavni ansambel GU-GU bo na Slovenskem plesu nastopal prvič. Z njim je SPZ uspelo pridobiti k sodelovanju ta čas najbolj popularni plesni ansambel v Sloveniji. Kjer se pojavi ime tega ansambla, da bo igral za ples, ali zabavo, so dvorane polne. To pa že nekaj pomeni. Veliko pomeni tudi podatek, da ima Zabavni ansambel GU-GU 15 nastopov na mesec, kar samo potrjuje njegovo priljubljenost. Sestavljajo ga štiri mladi člani, skupaj pa že nastopajo štiri leta. Seveda naj pa že nastopajo štiri leta. Seveda ni pa že zanimivo, kakaj tako ime? Povedali so, da so hoteli imeti ime, ki izzove humor; „GU-GU“ res spravi v dobro voljo, seveda še bolj njegova glasba.

Obiskovalce Slovenskega plesa zanima, kaj igra ta ali drugi ansambel. Če so Slovenski muzikantje znani po svoji narodno-zabavni glasbi, potem pri Zabavnemu ansamblu GU-GU gre za moderno smer, kar pa je za oba spet relativno, saj oboji obvladajo tako moderno, kot narodno glasbo, skratka znajo vse, le sestav je različen in zato seveda tudi značaj njihove plesne glasbe. To pa plesalci želijo, spremembo namreč.

Zato samo lahko zapišemo, da bo na 36. Slovenskem plesu spet veselo, tudi za take, ki morda ne plešejo, saj bodo imeli priložnost za veselo snidenje s prijatelji in znanci. Da ne bo zadrege glede prostora, je tudi tokrat spet možno rezervirati mize, kot je to razvidno iz vabila. Rezervacije sprejema tajništvo SPZ. Torej na veselo snidenje na 36. Slovenskem plesu!

Jubilej SPD „Srce“ v Dobrli vasi:

80 let delovanja za narodno skupnost

„Kjer je moj dragi dom“ – to je naslov brošure, ki jo je izdalo SPD „Srce“ iz Dobrli vasi ob svojem 80-letnem jubileju. A ne le v pisani besedi je društvo proslavilo svoj rojstni dan in se spomnilo svojega ustanovitelja, nekdanjega dobrolskega župana Janeza Šumaha, temveč skozi celo leto se je vil venec prireditev. Da spomnimo le na diskusijski večer z deželnim glavarjem Wagnerjem pod geslom folklorne skupine France Marolt v dobrolskem samostanu, prireditve „Dežela ob Dravi...“ in še drugih aktivnosti več. Kot zaključek jubilejnega leta pa je SPÖ „Srce“ vabilo v nedeljo na prireditev v Kulturni dom.

Jasno, da je prav taka jubilejna prireditev tudi okvir za to, da se brska v bogati kroniki društvenega delovanja ter da se ponudi vsaj načelen pogled v prihodnost. To je v Dobrli vasi opravil predsednik društva Martin Wastl, ki je v kratkem opisu razvoja društva omenil številne uspehe, pa tudi izgube in težave društva za časa nemškega fašizma. Zelo nazorno je tudi pokazal, kako se je spreminjala naloga društva v teku teh osmih desetletij. Ko so društvo 29. marca 1906 ustanovili, se je imenovalo „Katoliško izobraževalno društvo“ – in glavni namen je bila izobrazba prebivalstva. Sploh je bilo tedaj mogoče širše delovati, saj se je v Dobrli vasi priznalo 85 odstotkov prebivalcev k slovenstvu. Wastl je nadaljeval: „Danes pa smo postali manjšina. Toda kljub temu nočemo razširjati pesimizma: naše delo je postalo bolj trdo;

bolj naporno, toda čeprav smo žilav narod, smo zdrav narod!“

Wastl je z veseljem poročal tudi o tem, da je uspelo v Dobrli vasi sestaviti otroški zbor (30 otrok je nastopilo tudi v okviru jubilejne prireditve), da mešani zbor dobro deluje (o tem so se poslušalci tudi mogli na licu mesta prepričati), ter da igralska skupina deluje, pa tudi folklorna skupina se formira. Predvsem naraščaj pa je Dobrolčanom v veliko zadoščenje, da ima pač tisti bodočnost, ki ima tudi mladino. Prav tej pa je položil na srce, naj pomaga usmerjati delo za naprej, naj se zavzema za našo kulturo, za mir ter za interese in potrebe slovenskega naroda.

Ob jubileju so društvu čestitali tudi zastopnik KUD France Marolt, predsednik KKZ dr. Janko Zerzer ter predsednik SPZ Tomaž Ogris. Ogris

je predvsem izpostavil dejstvo, da se v Dobrli vasi zdaj že 80 let združujejo ljudje, ki nimajo vedno enakih pogledov in prepričan, imajo pa skupen smoter: slovensko narodovo in narodno kulturo. K temu pa je čestital v imenu Slovenske prosvetne zveze in se zahvalil vsem društvenikom za njihov trud in za njihovo prizadevanje.

Kakor je bilo razveseljivo, da je SPD „Srce“ lahko slavilo 80-letnico svojega obstoja, kakor razveseljivo in osvežujoče za srce (in „Srce“) je bil nastop otroškega zbora, kakor so se izkazali pevci in pevke mešanega zbora, tako je v bistvu začudilo dejstvo, da se je publika najbolj ogrela za odlomek igrice „Kdo je gospodar v hiši?“ Plitva komedija je za tak komad skorajda še preveč hvale, saj gradi v še pretiranem löwingerskem stilu na nič kaj kulturnih in primitivnih predsodkih, ki smerijo v popolno zapostavljanje žene v naši družbi. Res škoda, da si očitno niso dovolj premislili, kaj igrajo, saj bi bili nastopajoči brez dvoma sposobni tudi za zahtevnejši komad: v zadoščenje samemu sebi, v zadoščenje in nauk pa tudi publiki.

-ma

Slovenska prosvetna zveza
vabi na ogled

Plečnikove razstave v Ljubljani

v torek 23. decembra 1986 in na obisk gledališke predstave Henrika Ibsna „Hedda Gabler“ v okrogli dvorani Cankarjevega doma.

Prijave sprejema tajništvo SPZ do 19. decembra 1986.

Pesmi slovenskih protestantov

Med številnimi knjigami, ki so izšle ob 400-letnici Trubarjeve smrti, je tudi pesmarica Pesmi slovenskih protestantov v priredbah slovenskih skladateljev. Protestantska pesmarica je edina glasbena izdaja (bila je predstavljena na promociji na Rašici in na Trubarjevih dnevih na Dunaju).

Pesmarico je izdala Zveza kulturnih organizacij Slovenije, uredila pa sta jo Tomaž Faganel in Mitja Gobec.

Med skladatelji, ki so prirejali pesmi slovenskih protestantov, najdemo Matija Tomca, Janeza Močnika, Mateja Hubada, Radovana Gobca, Emila Adamiča in Marijana Lipovška. Uvod k izdaji sta napisala urednika Tomaž Faganel in Mitja Gobec, Danilo Pokon piše o pesmi slovenskih protestantov, jezikovno razlago pesmarice pa je spet napisal Jože Faganel.

V pesmarici, ki ima 62 strani, je zbranih 35 skladb enoglasnih pesmi, pesmi za ženski, moški in mešani zbor.

Pesmarico je možno naročiti pri SPZ, ali pri ZKOS direktno. Zbirka je zanimiva za vse, ki se ukvarjajo s cerkvenim zborovskim petjem in slovensko glasbo sploh.

Občni zbor združenja staršev
na slovenski gimnazijiBorili se bodo za ohranitev
skupne dvojezične šole

Predsednik Združenja staršev na zvezni gimnaziji za Slovence Andrej Sturm je na sobotnem rednem občnem zboru pozdravil številne člane Združenja, med njimi tudi dvornega svetnika dr. Valentina Inzka, bivšega ravnatelja dv. sv. dr. Pavla Zablatnika in častnega predsednika dipl. trg. Janka Uranka.

Po ugotovitvi sklepčnosti in sprejetju dnevnega reda je predsednik Andrej Sturm podal delovno poročilo. Z zadoščenjem je ugotovil, da je njemu in ostalemu odboru v teku enoletnega delovanja v korist naši mladini in šoli in s tem naši narodni skupnosti uspelo napraviti pomemben korak naprej. Okrepili so dejavnost odbora, posebno pa kontakte med ravnateljem in profesorji, kakor tudi z dijaki in tako rešili marsikatero osebne in pedagoške probleme. Glavna skrb pa je veljala delu na terenu. Tam so organizirali informacijske sestanke s starši, kar se je obrestovalo pri porastu števila dijakov, ki obiskujejo našo srednjo šolo, saj se je v šolskem letu 1986/87 vpisalo 77 novih dijakov, kar pomeni, da imamo na SG spet tri prve razrede, to pa pomeni za 40 odstotkov več kot v prejšnjem šolskem letu.

Andrej Sturm je naglasil, da se je to zgodilo prav v času, ko sta zloglasna organizacija ter svobodnjaška stranka sistematično pogladi napad na našo skupno šolo in bi s tem privedli do takozvanega apartheida – do ločevanja naših otrok v šoli. To je z naše strani bil najboljši odgovor, je menil Sturm, ki je nadalje ugotovil, da takšni napadi na nas koroške Slovence niso slučajni, saj danes hočejo uničiti skupne šole, jutri pa bodo napadli dvojezičnost v cerkvi. Tega si koroški Slovenci ne bomo pustili dopasti, posebno ne, ker smo vedno bili v zgodovini lojalni in zvesti državljanji, medtem ko so drugi doprinesli k priključitvi Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji in tako uničili našo domovino in njeno demokratično ureditev.

Predsednik se je v svojih nadaljnjih izjavah zahvalil ravnatelju in profesorjem za njihov trud pri vzgoji naše mladine in ob tem pozval tudi tiste pedagoge, ki svojo dolžnost opravljajo bolj kot uradniki. Potem je poročal o tem, da je bil izvoljen v deželno predsedstvo Združenja staršev, kar je za nas koroške Slovence velikega pomena. Kot blagajnik tam lahko zastopa interese naše narodne skupnosti. Tako mu je med drugim uspelo organizirati na gimnaziji predavanje o dvojezičnosti iz znanstvenega strokovnega vidika. Pri čemer se je ponovno izkazalo, da je jezik identiteta vsakega človeka in slehernega naroda, zato je Sturm poudaril, da bomo svoj materin jezik čuvali in ljubili ter vedno posredovali našim otrokom.

Ravnatelj dr. Reginald Vospnerik je poročal o delu na šoli, zlasti o kadrovskih vprašanjih, vzgoji mladine in prometu in tozadevnih kontaktih z občino in organizacijo prometne varnosti. Dipl. trg. Franc Brežjak je podal blagajniško poročilo, ki je po pregledniku Mirku Kunčiču, bilo pravilno. Zato je Foltej Kargl predlagal, da se staremu odboru da razrešnica, ki je bila sprejeta soglasno.

Soglasno je bil ponovno za predsednika Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence izvoljen Andrej Sturm, ki se je zahvalil za ponovno zaupanje. Ponovno je izrazil svojo pripravljenost, da bo po svojih močeh storil vse v korist napredka naše srednje šole, posebno, da bo v bodočem šolskem letu prijavljenih še več dijakov. Ob tem pa je apeliral na vse ostale odbornike, da se vključijo v informacijsko delo, ki ga bo Združenje staršev organiziralo v prihodnosti.

Tovarišu Petru Tomazinu-Skali
v slovo

Pred kratkim smo se za vedno poslovili od bivšega partizana Petra Tomazina-Skale, doma v Prevaljah. Ko smo pisali v igred 1943, je bil Peter Tomazin eden izmed prvih partizanov, ki so potrkali na okna naših domacij in naznanjali – partizani smo, slovenska vojska, ter nas spodbujali in prosili k sodelovanju v borbi proti okupatorju. Bil je eden prvih organizatorjev protifašističnega upora v mežiško-pliberskem okolišju.

Boleče nas je stisnilo pri srcu, da temu plemenitemu borcu za boljši in pravičnejši svet ne bomo mogli nikoli več stisniti roke. Mnogo prezgodaj je prenehalo biti srce tega prizadetega človeka, ki je bil vedno med tistimi, ki so sooblikovali razvoj in življenje ne le domačega kraja, temveč daleč preko njegovih meja. Peter Tomazin-Skala se je rodil pred šestindesetimi leti na Selah pod mogočno Uršljo goro. Ze zgodaj je okusil „dobrote“ tedanjega časa. Kljub garanciji je bilo komaj za rezine trdega kruha. Pogled na mogočne gozdove, ki so bili v lasti grofov Turnev in na guštansko fabriko je v njem vzbujal odpor, češ ali je to pravično, da nam ta gospoda reže kruh in si lasti vse te dobrine. Ko je odšel od doma in se težko prebijal skozi življenje pri raznih podjetjih, ni nikoli izgubil vere v pravico in boljši svet tudi za delovnega človeka. In prav zaradi tega se je Peter Tomazin leta 1942 povezal z Osvobodilno fronto in začetkom leta 1943 šel v partizane. Matjaževa gora Peca je njemu in njegovim soborcem postala drugi dom. Legendarni Matjaž jim je vlival pogum in jih bodril, da njihovo področje ni samo Peca, temveč vsa Mežiška dolina, pliberska ravnina in vsi kraji širom zaslužene zemlje.

Prvi partizani te pogumne vojske in netilci upora proti okupatorju so v našem

kraju bili skupina pod vodstvom komisarja Milana Mrzela-Milančka, v kateri je bil tudi pokojni Peter Tomazin-Skala. Ta mlada pogumna partizanska enota je bila zelo priljubljena med trpečim prebivalstvom in zato bila deležna vsestranske podpore. Vse to delo za pridobivanje ljudi k ljudskemu odporu je bilo mnogokrat zelo tvegano in povezano z nevarnostjo. Tako se je zgodilo, da je bil Peter Tomazin-Skala pri takšni akciji leta 1943 na Suhi težko ranjen v roko in postal 60 odstotni invalid. Kako hudo je bilo za ranjence v tej težki vojni, ve le tisti, kateri je to sam okusil, saj ni bilo zdravnikov, malo obvez, medikamentov in toplih postelj. Vse te tegobe ranjenca pa je Peter s svojim prirojenim humorjem prenašal kot da ne bi bilo nič; še druge je bodril do preživetja. Zasilne partizanske bolnišnice pod Olševo, Peco, Raduho so postale njegov dom vse do njegove delne ozdravitve. Nato pa je prav on skrbel za ranjence teh bolnišnic in to ne samo za oskrbo hrane, temveč tudi za varnost oziroma konspiracijo bolnišnic.

Ko pa je bil vojsko premagani fašizem v deželi, in je bil konec te morije, se je tudi Peter srečen vrnil domov. Čeprav je bil invalid, se je z veliko vneto lotil obnove opustošene domovine in s partizansko zavestjo vedno opravljal razna mu zaupana dela in funkcije, bodisi na občinskem, regijskem ali republiškem sektorju.

Njegova posebna skrb je bila, da se tradicija NOB ohrani in prenese na mladino. Zavzemal se je za vse tiste, še posebno za hribovske domačije, ki so nam v težkem času fašistične okupacije pomagale s hrano in toplim domom in tako pripomogle levji delež, da smo iz te velike bitke izšli kot zmagovalci. Čeprav je bil upokojenec je s svojim nesebičnim delom bil vedno za vzgled drugim. Za njegovo nesebično in tovariško delo je prejel vrsto visokih odlikovanj, ki pričajo, da se pri njem ni končala revolucija 1945. leta, temveč da je sadove te revolucije širil in utrjeval vse do svoje prerane smrti.

S smrtjo našega soborca Petra Tomazina-Skale smo tudi zamejski bivši partizani in sploh Slovenci izgubili moža plemenitega značaja, ki je imel veliko razumevanja tudi za naše koroške razmere. Peter je bil eden redkih, ki mu je bila vez z bivšimi soborci sveta dolžnost. Rad je prihajal med nas vedno nasmejan, dajal nasvete in sodeloval pri skupnih srečanjih. Skratka bil je naš in z nami kot tedaj, ko smo ga 1943. leta spoznali, ko nas je s tovariši prebujal k življenju.

Še eno posebno prijetno lastnost je imel pokojni Skala, ki ga je spremljala vse življenje – neizmerno porcijo humorja. S tem humorjem je znal razveseliti še tako mrke obraze.

Ko so se pri Barbari zbrali soborci in prijatelji iz vseh naših grap in dolin, smo prihitali tudi nekdanji soborci iz zamejske Koroške in se za vedno poslovili od človeka, ki nam je il vsa leta drag prijatelj in ki ni imel zastoj priimeka Skala.

Ogromna množica žalujočih se je pomikala proti Barbari, kraju kjer je ta veliki rodoljub našel svoje poslednje počivališče.

Zemlja za katero je toliko žrtvoval, naj mu bo lahka. Zeni in svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

Dragi Peter, ohranili te bomo vedno v naših srcih kot človeka plemenitega značaja in tovarišava.

Lipej Kolenik

Ravnatelj SG dr. Vospnerik (levo) in predsednik Združenja staršev Andrej Sturm (desno) med svojim poročilo. Članstvo ZS je pozorno sledilo poteku občnega zbora.

Z najboljšimi željami
v novo leto

Hitro je minulo leto in spet so pred nami božični prazniki in novo leto. To je sedaj tisti čas, ko izmenjavamo voščila z najboljšimi željami, da bi srečno preživeli božične praznike in uspešno stopili v novo leto. Božični prazniki so še vedno tisti prijetni čas, ki ga obhajamo v krogu družine, prijateljev in znancev. V tem času se tudi člani družine, ki so daleč raztreseni po svetu, znajdejo v družinskem krogu v priščnem družinskem sožitju. To sožitje v lastnem krogu naj nam bo v spodbudo, da ga skušamo razširiti med naše ljudstvo in sosedje v deželi, da bo božični motiv dejansko odgovaljal plemenitemu geslu – mir ljudem za zemljo!

Kot vsako leto, tako tudi letos ob zatonu starega leta z upravičeno zaskrbljenostjo zremo v bodočnost, ki pa je vse prej kot rožnata. Zlasti na šolskem področju so velike težave, ker temne sile v deželi hočejo ločiti našo šolsko mladino in jo tako odtujiti med seboj. Tej nameri se bomo tudi prihodnje leto zoperstavili z vsemi razpoložljivimi silami in ob pomoči avstrijske demokratične javnosti. Da pa ne bomo samo tarnali, se pa po drugi strani upravičeno veselimo uspeha naših kmetov, ki so si pri kmetijsko-zoborskih volitvah priborili kar dva zastopnika. Kljub težavam v katerih živimo koroški

Slovenci, si pa slej ko prej prizadevamo, da bi živeli v mirnem sožitju doma in po svetu. Pri tem pa imamo v mislih tudi veliko družino zbrano okoli našega glasila Slovenskega vestnika – letos ob 40-letnici se je ta družina močno povečala – ki se trudi in si prizadeva, da bi ustregel željam in težnjam našega ljudstva.

Ob tej priložnosti imamo prijetno dolžnost, da se vsem prizadevnim sodelavcem in dopisnikom iskreno zahvalimo za izkazano zvestobo in pomoč, da so pomagali sooblikovati in širiti naš list med našim ljudstvom in pa tudi izven naše domovine. To nalogo dobro opravlja, tako ga je dejansko glasnik težej in hoten slovenskega ljudstva na Koroškem.

Našo zahvalo povežujemo s prošnjo, da bi tudi v novem letu ostali zvesti našemu listu, da bo še bolj skupno glasilo nas vseh. Zaradi praznikov izide prihodnja številka šele 2. januarja 1987. Kot vsa leta vas tudi tokrat prosimo, da listu ohranite zvestobo tudi v prihodnjem letu ter ga pomagate krepiti in širiti s pridobivanjem novih naročnikov. V tem smislu želimo vsem prijete božične praznike ter srečno in uspehov polno novo leto.

Uredništvo

Prireditve

ŠMIHEL
ADVENTNO SREČANJE
v nedeljo 21. 12. 1986 ob 14.30 uri v farni cerkvi v Šmihelu
Prireditelj: KPD Šmihel.

SENTPRIMOŽ
BOŽANSKA KOMEDIJA
Izidor Štok, priredil Marjan Belina
na Štefanovo, petek 26. 12. 1986 ob 10.30 uri (po maši) v Kulturnem domu v Sentprimozu.
Nastopa Lutkovna skupina dunajskih študentov
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“.

Katoliška prosveta in referat za izobraževanje
vabita na novoletno srečanje v Domu prosvete
Sodalitas v Tinjah

PRIMOŽ TRUBAR IN NJEGOV ČAS
Začetek: 2. januarja 1987 ob 9. uri
sklep: 3. januarja ob 13. uri
Predavanja: Od reforme do reformacije – dr. F. M. Dolinar ● Trubarjeva teološka misel – evangel. škof v p. Oskar Sakrausky ● Lik avtorja prve slovenske knjige – dr. Jože Rajhman ● Protestanti na slovenskem – Mihael Kuzmič ● Otvoritev razstave „Primož Trubar in njegov čas“ ● Film: „Heretik“.

CELOVEC
OBLEKA IN OKRAS
Prodajna razstava privatne kolekcije modne oblikovalke Marjete Angerer od 30. dec. 1986 do 17. januarja 1987 v Mohorjevi knjigarni
Odprije razstave: v torek 30. dec. 1986 ob 18. uri.
Razstavo si lahko ogledate v poslovnem času.

LOČE
● Na Štefanovo 26. 12. 1986 bodo loški tamburaši ob 8. uri s starimi božičnimi melodijami sooblikovali sv. mašo. Maševal bo mag. Stanko Hočevar
● V soboto 3. 1. 1987 ob 19. uri pri Pušniku v Ločah VIDEO FILM o delovanju SPD „Jepa-Baško jezero“ v letu 1986. Po filmu zabaven večer! Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“

Katoliška mladina vabi na
ADVENTNO SREČANJE MLADINE
v nedeljo 21. 12. 1986 ob 14. do 18. ure v domu v Tinjah
Za mladino iz Roža bo vozil avtobus: 12.15 Pečnica, 12.25 Podgorje (avtobusna postaja), 12.35 Sveče, 12.40 Bistrica, 12.45 Sentjanž, 12.50 Kapla ob Dravi, 13.00 Borovlje (gostišče Peterlin), 13.20 Šmarjeta, 13.35 Galicija.

CELOVEC
SREČANJE TREH KRALJEV
v torek 6. 1. 1987, na praznik Treh kraljev – maša
Zbirališče: Novi trg ob 13.30, nato maša v stolnici. Konec ob 16. uri
Prijava: do 2. 1. 1987 pri Katoliški otroški mladini, 9022 Celovec, Viktringer Ring 26, tel.: 0 42 22 / 51 11 66.

ŠPORTNI PLES
Na Štefanovo 26. 12. 1986 ob 20. uri v farnem domu v Selah
Za ples igrata NEW SWING QUARTET in ANSAMBEL MARELA
Prireditelj: Športno društvo DSG Sele-Zell.

VOGRČE
ADVENTNO SREČANJE
v nedeljo 21. 12. 1986 ob 14. uri v gostilni pri Florijanu v Vogrčah
Prireditelj: DSG Vogrče in Katoliška mladina.

HODIŠE
ADVENTNO PETJE
v nedeljo 21. 12. 1986 ob 15. uri v hodiškem gradu
Sodelujejo: Vokalni kvintet Šentlipš, Quartett des Gemischten Chores aus Thörl-Maglern, mešani pevski zbor „Zvezda“ v Hodišah in ansambel flaut Glasbene šole Bilčovs.
Prireditelj: SPD „Zvezda“ Hodiše.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Sentvidu v Podjuni vabi na
NOVOLETNI KONCERT
v nedeljo 4. 1. 1987 ob 14. uri v Kulturnem domu v Sentprimozu
Nastopajo: Mlajši mladinski zbor – vokalni ansambel – mešani zbor – Pop-skupina „Zmeda“, vsi SPD „Danica“ in moški zbor SPD „V. Poljanec“ Skočijan.

TRJE PETELINČKI (glasbena pravljica)
Nastopa skupina Lutke Mladje
● ob 9. uri v otroškem vrtcu v Šentjakobu
● ob 11. uri v Bilčovsu (društveni prostor)
● ob 14.30 uri v otroškem vrtcu v Sentprimozu.

ŠMIHEL
KONCERT
Na Štefanovo v petek 26. 12. 1986 ob 14.30 uri v farnem domu v Šmihelu
Sodelujejo: Ansambel „Korenika“, Suški oktett, družina Lipuš
Prireditelj: KPD Šmihel

DNEVI PETJA IN IGRE ZA OTROKE
OD 10. DO 14. LETA
od ponedeljka 29. dec. 1986 ob 9. uri do srede 31. dec. ob 13. uri v Tinjah
Cena: 350 šil. za dvodnevni penzion (znižana cena)
Prijava: najkasneje do 27. dec. 1986 na Dom v Tinjah 0 42 39 / 26 42 ali na Otroško mladino 0 42 22 / 51 11 66
Prireditelja: Katoliška otroška mladina in Kat. dom prosvete v Tinjah.

OBČNI ZBOR
Športnega društva Pliberk
v soboto 20. 12. 1986 ob 18.30 uri v prostorih Posojilnice Pliberk.
Po občnem zboru dia-predavanje: „Triglavski narodni park“ ali „Prva slovenska alpinistična odprava na Grenlandijo“ ali pa kar ob predavanju.
Prireditelja: ŠD Pliberk in SPD Celovec.
Predavatelj: Janez Bizjak.

Slovensko prosvetno društvo „Herman Velik“
Sele Zg. Kot in Slovensko planinsko društvo Celovec vabita na
Dia-predavanje
TRIGLAVSKI NARODNI PARK
v petek 19. 12. 1986 ob 19.30 uri v šoli na Kotu
Predavatelj: Janez Bizjak.

SVEČE
BOŽIČNICA
na Štefanovo 26. decembra 1986 ob 19.00 uri pri ADAMU v Svečah
Nastopajo: igralci KPD „Planina“ v Selah z igro „Pojoča skrinjica“, učenci glasbene šole, mešani cerkveni zbor, moški pevski zbor „Kočna“.
Prireditelj: SPD „Kočna“ Sveče.

MENJAVA DENARJA
Za 100 dinarjev dobite 2.50 šil.
Za 100 dinarjev plačate 3.20 šil.
Za 100 lir dobite 0.99 šil.
Za 100 lir plačate 1.05 šil.
Za 100 mark dobite 695.00 šil.
Za 100 mark plačate 711.30 šil.

Cilja glasbene šole: lastni kadri in pravica javnosti

V devetem letu svojega delovanja in dve leti po organizatorični osamosvojitvi je glasbena šola na južnem Koroškem pomembna izobrazbena ustanova, ki ima cilj, da se tudi kadrovske osamosvoji. Letošnja jesen se je glasbena šola močno okrepila z mladimi domačimi pedagogi, od katerih večina še študira na konservatoriju v Celovcu ali na visoki šoli v Gradcu. Število učencev se je zvišalo na 320 v 25 oddelkih, ki delujejo v 20 krajih. Sodelavci glasbene šole vedo povedati, da je povpraševanje še večje – okoli 400 učencev bi verjetno hodilo vaditi z instrumenti, če bi za to bilo več denarnih sredstev.

O teh zadevah je tekla razprava tudi na jesenskem občnem zboru društva „Glasbena šola“, ki ga podpirata Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza. Hkrati je bila na občnem zboru tudi predaja predsedniških odgovornosti iz rok Joška Hudla v roke Herberta Seherja, ki bo naslednji dve leti vodil društvo „Glasbena šola“. V upravni odbor pa sta bila kooptirana še Roman Verdel in Janko Malle, tako da šteje odbor sedaj 8 članov.

Da si društvo „Glasbena šola“ dejansko želi enakopravnega priznanja znotraj dežele ni podkrepilo samo s predlogi, naj ga obravnavajo podobno kot „Deželne glasbene šole“, iskalo je tudi možnosti s tem da je zaprosilo za projekte, ki jih podpira zvezno ministrstvo za pouk. Vendar ni še politične pripravljenosti, tako da so slovenski in dvojezični šolarji še naprej odvisni od prispevkov svojih staršev in podpore s strani Slovenije.

Ker deželne in zvezne ustanove niso pripravljene podpirati samostojnega statusa društva „Glasbena šola“ je Joško Hudl med drugim zagrenjeno ugotovil, da „državi ni škoda denarja, ko ravna proti manjšini, saj je preštevanje posebne vrste pred leti stalo okoli 100 milijonov šilingov, za glasbeno izobrazbo slovenskih

otrok pa nočejo dati niti dela te vsote.

Tem bolj občudovanja vredna je dejavnost glasbene šole, v kateri se šolarji izobražujejo na klavirju, kitarah, harmonikah in pihalnih in trobilnih instrumen-

tih, na orglah, v zadnjem času pa tudi na diatonični harmoniki in citrah. Letos se je šola razširila za dva oddelka (v Žvabeku in Kotmari vasi). Zborovodja šola, ki nosi upe za mlad zborovodski naraščaj, pa je jeseni začela izobraževati udeležence drugega letnika.

Vsem učiteljem iz Slovenije, ki tudi v težkih zimskih časih opravljajo svoje dragoceno izobraževalno delo, pa se glasbena šola hoče oddolžiti s tem, da bo čim prej delovala z domačimi strokovnimi kadri.

„Učimo se iz zgodovine!“

Tisti, ki smo preživeli zadnjo strahovito vojno, katero je povzročil nacistični imperializem, smo bili mnenja, da je nacizem za zmeraj uničen. Toda zmotili smo se. Neofašistični duh živi in zajema zmeraj večje obsege. Povod za ta razvoj sta dali veliki vladajoči stranki v Avstriji, ker sta po vojni denacionalizirale samo šablonsko in površno izvedli. Tako, da nobeden nacist ni dobil zaslužene kazni, razen par mesecev pripora. Za nagrado so dobili skoraj vsi spet svoje službe in na merodajnih mestih delovali v starem duhu naprej. Takoj po kapitulaciji tisočletnega rajha so se čez noč prekrstili v „velike avstrijske domoljube in demokrate“, postali so iniciatorji pretepaških Wurfkomand, sovražniki slovenskega življenja. Povezovali so se z angleško zasedbeno oblastjo, zatoževali in denuncirali tiste koroške Slovence, ki so se aktivno borili proti nacizmu. Takratni oblastniki so zapirali koroške Slovence, nekatere po večkrat, in jih obsodili na dolge mesece zapora. Surovi napadi nacističnih tolp in angleških zasedbenih sil sozadali

našim ljudem težke udarce in razne poškodbe, tako da so se težko ranjeni po več mesecev zdravili v bolnici in odnesli neozdravljive posledice. Bili smo nadalje tarča raznih dejanskih in psihičnih napadov na razne ljudi in ustanove.

Po podpisu avstrijske državne pogodbe so nacionalistične organizacije rasle kot gobe po dežju; seveda pod demokratično krinko, toda v starem duhu, kakor to še danes prakticirajo. Zaradi stalnega neofašističnega in protislovenskega delovanja teh organizacij in posameznih oseb so bile demokratične organizacije prisiljene, da na razne načine ukrepajo.

Zveza koroških partizanov je vsa povojna leta pobijala to neofašistično propagando in zgodovinsko utemeljevala borbo vseh svobodoljubnih narodov, posebno koroških Slovencev v borbi proti fašizmu. S tem smo prispevali tudi velik del k nevtralni in svobodni Avstriji.

Zveza koroških partizanov je od vojne do danes zgodovinsko argumentirala in dokumentirala težko,

„Od Korotana do Jadrana“ Moški pevski zbor „Foltej Hartman“ gostoval v Opčinah

Pod geslom „S pesmijo naprej“ se je soboto zvečer na Opčinah pri Trstu odvijal koncert pobratenih pevskih zborov „Franc Zgonik“ iz Branika, „Zarja“ iz Trbovelj, „Vres“ iz Prevalj, „Foltej Hartman“ iz Pliberka in „Tabor“ z Opčin. Goste je pozdravil predsednik MPZ Tabor Dragotin Danev, ki je med drugim dejal, da tovrstna srečanja pomenijo utrjevanje prijateljskih vezi, katerih temelje so postavili pred petimi leti v Prevaljah s podpisom listine „Od Korotana do Jadrana“. Pesem naj bo zato tudi jamstvo za obstoj in rast slovenskega človeka, njegove samozavesti in ponosa.

Koncert se je odvijal v dveh delih: v prvem so nastopili gostujoči zbori, ki so zapel vsak po tri pesmi, v drugem delu pa se je na odru strnilo približno 160 pevcev vseh petih zborov. Kot zaključno pesem so zapeli Prešernovo Zdravljico.

Občinski seji

Danes, 19. decembra 1986 je v dveh dvojezičnih občinah na sporedu obravnava občinskega proračuna za leto 1987. V Železni Kapli se prične občinska seja ob 17. uri (na občini), v Žitari vasi pa ob 19. uri (v sejni sobi hiše požarne brambe v Miklavčevem). Seji sta javni, se pravi, da lahko vsak poslušata razpravo v občinskem svetu.

Po končanem sporedu so si gostje in gostitelji izmenjali priljubljena darila in želje, da bi se srečanja še naprej redno ponavljala. Naslednji skupni koncert pa bo prihodnje leto v Prevaljah, prireditelji pa bodo medtem skušali najti nove oblike sodelovanja, ki bodo taka prijateljska srečanja še izboljšala.

Mima Kapelj

MEDIENVERBUNDPROGRAMM

FRIEDEN

„NIEMALS VERGESSEN!“

NIHT ALLE STANDEN
AM HELDENPLATZ

UKS

nam vsiljeno narodnoosvobodilno borbo.

Naša moralna pravica in zgodovinska dolžnost je tudi, da vsestransko informiramo mlado generacijo in vse tiste, ki ne poznajo ali nočejo priznati našega doprinosa k svobodi.

Postavili smo več spominskih obeležij in spomenikov v obeh deželnih jezikih, povsod tam, kjer so se dogajala največja nacistična krvoločna dejanja, tako da bodo pričali še bodočim rodovom o težki borbi koroških Slovencev. Zavedamo se, da je bilo dosedanje delo naše organizacije plodno in potrebno, zavedamo se pa tudi, da bodo naše bodoče naloge težke, če hočemo biti kos navalom na novo porajajočega se neofašizma in desnega ekstremizma.

Janez Wutte – Luc

Odpor proti barbarstvu se ne sme začeti šele tedaj, ko je diktatura že zasedla, pravi zvezni minister dr. Herbert Moritz v spremnem besedilu novega „medijskega kočka“, ki je posvečen miru in poziva h globokemu študiju dogajanj okoli druge svetovne vojne. Z obširnimi dokumenti, s tremi kasetami in folijami bodo ustanove za izobraževanje odraslih, učitelji in drugi lahko informirali vse, ki jim polpretekle zgodovine ni deseta briga.

Narodne manjšine in državni absolutizem

Podijska razprava o aktualnih problemih manjšin v dunajski Uraniji

V dunajski Uraniji je bila prejšnji četrtek javna razprava predstavnikov manjšin, s katero je bila zaokrožena vrsta predavanj o položaju posameznih narodnih skupin v Avstriji. Razpravljali so: Marjan Sturm, Karl Matall, Herbert Gassner, Ludwig Szeberenyi, Anton Andorfer in Karel Smolle. Podali so pregled o aktualnih in skupnih problemih manjšin, a tudi vpogled v nekatera nesoglasja. Vodja diskusije je bil Franci Zwitter ml.

Dr. Herbert Gassner, sodnik v Železnem, tajnik Hrvaškega kulturnega društva na Gradiščanskem in vodja ljudsko-izobraževalne šole za Hrvate, je kar na začetku z jedko primerjavo orisal položaj, ki po vsej verjetnosti velja za vse avstrijske manjšine: „Pred 300 leti smo v Avstriji živeli v času absolutizma, rimskokatoliška cerkev je bila proglašena za državno religijo in vse ostale veroizpovedi so bile zapostavljene. Danes ni več državne religije, a nič manj kot prej imamo še neke vrste absolutizem. Avstrijske narodne manjšine dejansko nimajo statusa popolne enakopravnosti in njih jeziki so porinjeni v zasebno sfero.“ Z izpolnitvijo določil člena 7 avstrijske državne pogodbe bi stanje lahko bilo boljše. Tako pa na Gradiščanskem ni ne enega uradnega dvojezičnega krajevnega napisa ne dvojezičnosti v vrtcih; nezadovoljivo je tudi stanje dvojezičnosti v osnovnih šolah, višjih izobraževalnih ustanov pa Hrvati sploh nimajo, je dejal Gassner. Neugodne razmere imajo za posledico nazadovanje števila pripadnikov manjšine in šele v zadnjih letih je bil spet zaznaven razvoj k osveščanju. Zlasti mladina spet

zaznava prednosti dvojezičnosti in zanimivost druge kulture v deželi. Vsekakor pa trenutno stanje in odnosi, tako Gassner, niso v nikakršni relaciji do angažmaja državne vlade za zadeve nemškogovoreče manjšine na Južnem Tirolskem.

Vse manjšine nas podpirajo v boju za dvojezično šolo

Dr. Marjan Sturm, tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, je v svojem prispevku nakazal razvoj šolskega vprašanja na Koroškem ter informiral o trenutno načrtovanih ukrepih manjšinskih organizacij in solidarnostnega gibanja proti vsem poskusom segregacije šolarjev in poslabšanja dvojezičnega pouka (pozivu na demonstracijo na Dunaju 31. januarja so se priključile tudi ostale manjšinske organizacije – op.ured.). O slej ko prej učinkujoči asimilaciji je Sturm dejal, da je sicer zelo subtilna, njeni najvažnejši faktorji so ekonomska in socialna odvisnost večine pripadnikov manjšine. Dobrobit in samozavest manjšine sta odvisni od odnosa večinskega naroda in državnih oblasti do nje. Uradna Avstrija,

tako Sturm, se manjšini odziva v glavnem z restriktivnimi ukrepi, a na drugi strani se zavzema za slovensko narodno skupnost širok spekter avstrijskih demokratov.

Karl Matall, sindikalist in podpredsednik Manjšinskega sveta dunajskih Čehov, je označil ogroženost obstoja edine češke šole na Dunaju (šola Komenskega) kot trenutno najbolj pereč problem, tako glede prijav kakor glede materialnih sredstev. Sicer pa je češka narodna skupnost na Dunaju soočena s povsem drugačnimi razmerami kot ostale manjšine. Sama se pojmuje kot manjšino v mestu, in tu ji je uspelo preživeti že mnogo generacij, jasno pod čisto drugimi okoliščinami kot podeželske manjšine. Do Češkoslovaške njegova organizacija ne goji nobenih stikov. Integracija v vrste socialistov in ljudske stranke ima za posledico tako notranje zaplete, kakor tudi izolacijo do druge skupine dunajskih Čehov, ki v nasprotju z Manjšinskim svetom goji stike do matične države. Za nesoglasja med obema skupinama je Matall navedel svetovnonazorska protislovja. Tretjo skupino Čehov (političnih in ekonomskih emigrantov) dunajski Čehi ne priznavajo kot avtohtono in z njimi identično skupino. Matall je zaključil z ugotovitvijo, da so pristaši Manjšinskega sveta potom svojih strankarskih povezav v zadovoljivi meri zastopani v parlamentu in da zaradi tega poslanca Zelenu alternative, Karla Smolleta, ne bodo mogli pojmovati kot „svojega“ parlamentarnega zastopnika.

Z vstopom v manjšinski sosvet se nič ni spremenilo na bolje

Prof. Ludwig Szeberenyi, predsednik Madžarskega kulturnega društva na Gradiščanskem, je navedel podobne probleme, kot jih poznajo gradiščanski Hrvati: nazadovanje števila zaradi pomanjkanja manjšinske zaščite s strani avstrijskih oblasti. Število Madžarov je v teku 70 let upadlo za 60 odstotkov. Tudi z vstopom v manjšinski sosvet da se nič ni spremenilo na bolje, je ugotovil Szeberenyi. O manjšinskih prireditvah komaj kdaj najdemo kako poročilo v avstrijskih medijih, celo mednarodno zasedanje manjšin v Oberwartu/Felsőöör so spremenili v nastop folklornih skupin. Subvencij za kulturno dejavnost ni vredno primerjati z izdatki za druge zadeve. Ignoracija madžarske in hrvaške manjšine na Gradiščanskem, je dejal Szeberenyi, je doseglja svojevrsten višek: okolje dveh vasi, v katerih pretežno živijo pripadniki obeh narodnih skupin, je predvideno kot lokacija za dve deponiji odpadkov...

Karel Smolle, od novembra naprej zelenoalternativni poslanec v avstrijskem parlamentu, je najprej zgladil valove negotovanja, ki so jih izzvale Mattalove kritične pripombe. Dejaj, da bi ga prav zares čudilo, ko bi bili kdaj vsi predstavniki manjšin enotnega mnenja. On sam da se ne pojmuje kot zastopnika vseh manjšin, marveč le kot nekakšnega odvetnika manjšinskih interesov. Potem je navzoče sezna-

nil z glavnimi nalogami, ki si jih bo zastavil v svojem parlamentarnem delu. To so: kontrola zakonov in njihovega izvajanja (zlasti manjšinske zakonodaje) in predlaganje novih osnutkov; uveljavljanje manjšinskih interesov v avstrijskem radiu; večje priznavanje manjšinskih jezikov v javnosti itd.

Trostrankarski pakt podoben hitlerjanskemu načelu o enotnosti stranke in države

Ministerialni svetnik v pokoju dr. Anton Andorfer je v svojem poročilu podal kritično oceno zakona o narodnih skupinah. Dobesedno je dejal: „Ko bi bila veljavna samo mednarodna določila o človekovih in manjšinskih pravicah, potem bi avstrijske manjšine imele boljše pozicijo, kot pa jo imajo trenutno z vso avstrijsko manjšinsko zakonodajo. Najostrejša zaveza v pravice manjšin je bila izvršena v letu 1976, ko je vlada sprejela trostrankarski pakt. Ob vsemogočnosti takih odločitev se poraja zamisel o sorodnosti takih modelov s hitlerjanskim načelom o enotnosti stranke in države... Vsekakor pa je dejstvo, da je „Volksgruppengesetz“ razveljavilo določila avstrijske državne pogodbe.“

Omenimo naj še, da so predstavniki vseh manjšin poudarili, da nekatere na prireditvi izražene kritične ocene vloge Slovenca Smolleta v parlamentu nikakor niso mišljene odklonilno niti ne ogrožajo načelne sprave manjšinskih organizacij.

I. Sch.

Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir – Pero za mir –

Še nikoli, kot mislim in trdim, ni bilo na svetu toliko govora o miru, toda še nikoli ni bil svetovni mir tako zelo in v takšnem obsegu v nevarnosti kot sedaj. Obe velesili te zemlje s svojima vojaškima marionetnima sistemoma, z NATO-m in Varšavskim paktom, in vse ostale sile in mogočnejši tega sveta kar naprej poudarjajo potrebo po miru in po prizadevanjih za mir, skoraj vsak dan zagotavljajo svojo željo po miru v dobrobit človeštva, da bi ga lahko rešili pred iztrebljenjem in propadom, kar naprej z neke konference, ki so gotovo zelo potrebne, in vendarle se vsi skupaj hkrati igrajo neko blazno, noro igro, ki je zgrajena na grožnji in zastraševanju in ki izhaja iz čisto absurdne premise, ki vsa iz tega izhajajoča razmišljanja in dejaja vodi na področje popolnoma absurde norosti, ker premisa, da v neki nuklearni in atomski svetovni vojni – da, kmalu bomo morali reči: vojni univerzuma – lahko sploh kdo še kaj dobi, enostavno ne drži več; kajti v tem primeru je rezultat lahko samo tak: Uničenje našega planeta in vsega življenja in vseh življenjskih pogojev za vse večne čase. In ravno razmišljanje, da bi se tu dalo sploh kaj uravnati in omejiti in računalniško manipulirati, je popolnoma noro mnenje, ki vsebuje ravno to veliko nevarnost, ki vse nas ogroža, ker služi hkrati kot opravičevalni argument za globalno norost oboroževanja, toda evolucija in destrukcija razvijata svojo lastno zakonitost v tolikšni meri sta odtegnjeni samovolji in razpoložljivosti človeka.

Takšen je torej kratek izvid patološkega stanja tega sveta s svojima gigantskima političnima in vojaškima blokoma, razdeljenima na velesile, na mogočnejše in manj mogočne te zemlje in na velik ostanek brezmoč-

Kaj lahko storimo mi?

Razmišljanja ob mednarodnem zborovanju pisateljev in novinarjev „Pero za mir“ v Slovenj Gradcu, (Slovenija/Jugoslavija, 11.-14. novembra 1985) ob 40-letnici obstoja OZN

Peter Paul Wiplinger

nih, da nemočnih v deželah tretjega sveta, kjer mučijo, izkoriščajo, in se umira od gladi, kjer teptajo človekove pravice in človekovo dostojanstvo in s silo zatirajo vsako prizadevanje za svobodo; v deželah, ki so jih spreminili v prizorišče, interesno sfero in vojaško vežbališče ravno teh mogočnejšev in zatiralcev – kar je pogosto istovetno z vladami teh dežel samih. Govori se o varnostnih in obrambnih sistemih, pod tem je razumeti ustanavljanje ogromnih arzenalov orožja in nuklearnih potencialov, gigantskega globalnega oboroževalnega potenciala, ki prekaša vsakršno človeško predstavo o možnosti uničenja in ki že zdaj odvzema celotnemu svetu tiste moči in vire, ki bi bile tako potrebni za odvrnitev drugih grozečih svetovnih katastrof: lakote in zloma ekološkega sistema. Zdi se, kakor da se nismo iz zgodovine, predvsem iz zgodovine tega stoletja, naučili prav ničesar, če omejimo vsa mirovna prizadevanja s strani držav zgolj na vojaško oborožitev in če vsa tozadevna razmišljanja še vedno temeljijo na norem stavku, ki se glasi: „Če hočeš mir, se pripravljaj na vojno!“ – Praksa, ki izhaja iz takšne norosti – to sta več kot očitno pokazali obe svetovni vojni, toda tudi vojne na drugih celinah našega planeta, v Vietnamu, Kambodži itd. –, pač slepo vodi v norost, v vojno. Povedano čisto preprosto in brez vsakršne taktike zakrivanja: Orožje ni nikaršno orodje miru, marveč orodje ubijanja, orožje

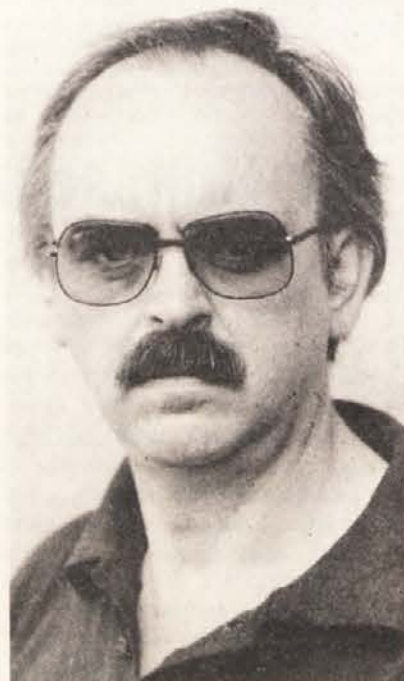
ne obuja življenja, temveč nosi smrt.

Kaj pa lahko s peresom proti temu storimo mi, novinarji, pisatelji in pesniki; kaj lahko storimo proti hinavščini, propagandi, svetovni laži, proti norosti globalne oborožitve prek vseh meja tja do brezumnosti.

Peter Paul Wiplinger, pisatelj in fotograf

Med 1980 in 1986 sekretar Družbe prijateljev umetnosti, Dunaj; vodja galerije „Kleine Galerie“ (Dunaj); odgovorni urednik „Wiener Kunsthefte“; svobodni sodelavec pri ORFu in drugih radijskih ustanovah, raznih časopisih in časnikih.

Predvsem se ukvarja z liriko, piše pa tudi besedila za popevkarje, prozo, eseje o literaturi, kulturi in literarni kritiki. Za svoje publikacije je prejel že vrsto priznanj in nagrad, pa tudi kot fotograf se je znal že uveljaviti in razstavljal v tu- in inozemstvu; mnogo pa objavlja slikovnih esejev v avstrijskih in inozemskih časopisih.

glavami (Sprengkopf), proti nevtronski bombi in laserskemu žarku? Kakšen bi utegnil biti rezultat konfrontacije duhovnega in moralnega potenciala z vojaškim, rezultat konfronta-

cije pameti z nespametjo, z norostjo slepega fanatičnega prepričanja? Kaj torej lahko storimo in dosežemo z našim pisanjem mi in na kakšen način?

Izhajajoč iz prepričanja, da zastraševanje, pretnja, nasilje, s katerim grozijo ali ga uporabljajo, izsiljevanje, ponižanje, agresija in z vsem tem povezana laž, hinavščina in propaganda nikoli ne morejo rešiti problema in odstraniti konfliktov, da torej vse to niso mirovna sredstva, temveč vedno povzročajo samo nove konflikte ali pa v najboljšem primeru konfliktna področja prestavijo in jih podtaknejo drugim, izhajajoč iz tega torej, da so nespamet in nasilje, sila in akumulacije sile v rokah nekaj malo nosilcev odločitev vedno vodili do nasilnih razpravljanj – do vojne med posameznimi narodi ali državami, toda tudi do svetovnih vojn, kar lahko pri sedanjem stanju oborožitve pomeni vojno, ki bo uničila ves svet, izhajajoč torej iz tega našega prepričanja, smo poklicani, da predložimo in predočimo načelni protiosnutek v premislek in v ravnanje, da ga širimo in mu pomagamo do prodora na najširši osnovi. Vsi mi moramo ugovarjati, kjerkoli že moremo, v lastni deželi, v medijih, ki so nam na razpolago, povsod, kjer lahko pisno ali ustno izrazimo svoje mnenje, v poklicu, toda tudi kot zasebniki, kajti kot takšni imamo pogosto lažji in boljši dostop do institucij, gremijev in nosilcev javnega mnenja, vsi mi torej moramo ugovarjati temu tako masovno razširjenemu zmotnemu mnenju o možnosti zagotovitve miru na osnovi „ravnotežja strahu in grožnje“, ugovarjati mu moramo na tem svetu skupno in solidarno, vehementno, energično, konsekvantno in z argumenti, učinkovito in z določenim ciljem. (se nadaljuje)

Novosti Slovenske študijske knjižnice

Mikschallee 4
9020 Celovec

Čačinovič R.:

Poslanstvo in poslanštva od Rakičana do Madrida in nazaj

Madžarska, Južna Amerika, Švica, Nemčija, Španija. – Maribor: Obzorja, 1985. – 553 str., 40 str. pril.

Kafka F.:

Babilonski rov

proze, pismo očetu in dnevniki. – Lj.: Mladinska knjiga, 1985. – 272 str. – (Izbrana dela iz domače in svetovne književnosti; 230)

Maurois A.:

Temno hrepenenje

Georg Sand – njen življenjepis. – Lj.: Državna založba Slovenije, 1986. – 493 str. – (Biografija)

Veltistov E. S.:

Elektronik

deček iz kovčka: fantastični roman o elektronskem dečku Elektroniku. – [1. natis]. – Lj.: Mladinska knjiga, 1985. – 160 str.: ilustr. – (Knjižnica Sinjega galeba; 259)

Vidmar J.:

Obrazi

„zbirka zgodovinskih pričevanj o pomembnih osebnostih slovenske kulturne in politične zgodovine 20. stoletja.“ – [Lj.]: Državna založba Slovenije, 1985. – 612 str.

West M. L.:

Proteus

roman, ki opisuje probleme modernega človeka in njegove usode v sodobnem svetu nasilja, politike in terorizma. – [Lj.]: Mladinska knjiga, 1985. – 307 str. – (Zbirka Zenit)

Zidar P.:

Oljčnik Juda Tadeja

„dogajanje Zidarjevega najnovejšega romana je razpeto med zelenjem sveta ob Muri in belino listre“... – Murska Sobota: Pomurska založba, 1985. – 278 str. – (Zbirka Domača književnost)

SSK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimala.

Knjižnica posluje:
v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Razpis

Tradicionalna-mednarodna, ljudska smučarska tekma za „KARAVANŠKEGA MEDVEDA“ in mladinski slalom za „KEKCA“ v nedeljo 4. 1. 1987

Kraj: Sele-Zgornji Kot (pri Francu)
Start: ob 11. uri (prijave so možne do pričetka tekme)

Tekmovalci: Vsak, ki je starejši od 10 let!

Posebna turna oprema ni potrebna!
Tekmovalne skupine: I. dekleta 10 – 16 let, II. fantje 10 – 16 let, III. ženske nad 16 let, IV. moški 17 – 35 let, V. moški nad 35 let.

Odlikovanja: V vsaki skupini dobi 1. zlato, 2. srebrno, 3. bronasto kolajno. Vsi dobitniki zlatih kolajn, se v posebni igri pomerijo za „medveda“. Vsi tekmovalci, ki so dosegli cilj, dobijo spominsko kolajno „karavanškega medveda“ in diplomu!

Najboljši dneva bo posebno nagrajen!

Mladinski slalom za „Kekca“:
Tekmovalne skupine: I. dekleta in fantje do 10 let, II. dekleta in fantje od 11 – 16 let.

Odlikovanja: V vsaki skupini dobi 1. „Kekca“, 2. pokal, 3. zlato, 4. srebrno, 5. bronasto kolajno.

Vsak ki je sodeloval pri slalomu, dobi spominsko kolajno „karavanškega medveda“ in diplomu.

Startnina: Za „medveda“ šil. 50, za „Kekca“ šil. 20, za mladino od 10 – 16 let, ki sodeluje na obeh tekmah, je startnina šil. 50.

Vsak tekmuje na svojo odgovornost!
Organizator: Slovensko planinsko društvo, Celovec

Unior

razpisuje za svoje novo podjetje v Borovljah sledeči delovni mesti:

šef – sekretarko

pogiji: aktivno obvladanje nemščine in slovenščine, vsaj pasivno tudi angleščine; sposobnost vodenja vseh tajniških poslov.

vodjo proizvodnje

pogoji: strojni inženir z vsaj dvoletno prakso, aktivno znanje nemščine in vsaj pasivno tudi slovenščine.

Ponudbe sprejema predstavništvo Ljubljanske banke v Celovcu, Pfarrplatz 5/II, 9020 Celovec.

Vesele božične praznike Vam želi DRAVA – NAŠA KNJIGA

Če za svoje še niste našli ustreznega božičnega darila, Vam priporočamo sledeči izbor, ki smo ga pripravili za Vas.

● Poleg navedenih knjig Vam nudimo vse knjige o Plečniku in Trubarju, knjižni dar SPZ, itd.

Radi Vam strežemo in pomagamo pri izbiri!

Danica Urschitz Gabi Hobel dr. Helga Mračnikar

Peter Handke: Die Wiederholung	šil 265,20
Peter Handke: Gedicht an die Dauer	99,80
Thomas Bernhard: Auslöschung	374,40
Isabell Allende: Von Liebe und Schatten	296,40
Janko Messner: Heimatbuch	198,—
Manfred Deix: Mein Tagebuch	478,—
Bruno Kreisky: Zwischen den Zeiten	348,—

Gustav Doré: Biblija	464,—
Ivan Sedej: Ljudska umetnost na Slovenskem	112,—
Penelope Leach: Otrok od rojstva do šole	230,—
Tisoč in en recept jugoslovanskih kuhinj	260,—
Joco Žnidaršič: Bohinj (fotomonografija)	648,—
Janez Mesesnel: Tisnikar (monografija)	700,—
Zmaga Kumer: Slovenske ljudske pesmi Koroške	248,—

Maja Haderlap: Žalik pesmi	112,—
Jani Oswald: Zaseka	98,—
Jožica Čertov: Pesmi iz listja	89,—
Andrej Kokot: Kamen molka	50,—

kot paket skupno: 280,—

Vospernik/Zablatnik/Prunč/Lipuš: Das slowenische Wort in Kärnten/Slovenska beseda na Koroškem	350,—
Na zeleni strehi vetra/Auf dem grünen Dach des Windes.	
Slovensche Lyrik der Gegenwart. Sodobna slovenska lirika	145,—
Aufzeichnungen aus Kärnten	80,—

kot paket skupno: 500,—

Andrej Šuster-Drabosnjak: Pasjon. (Zapisala Magdalena Kokot)	342,—
Rihard Jakopič (monografija v nemščini)	150,—

kot paket skupno: 340,—

3 velike slikanice Mladinske knjige (po izbiri) á 75,— samo 150,—

Nič lažjega od kuhanja: Kuharska knjiga za otroke
Svetlana Makarovič: **Kuharica uharica** (kasetna)
skupno samo 169,—

na Bledu

~ kristal
~ zlato
~ športne potrebščine

**

murka

Skupni pouk uresničuje zakonska določila!

„Od pričetka šolskega leta 1986/87 naprej veljajo za vse avstrijske ljudske šole novi učni načrti, ki so nastali po večletni razvojni in preizkusni dobi. Nekatera določila veljajo takoj, druga bodo uvajali postopoma do šolskega leta 1989/90. Dosedanji učni načrt je bil sprejet leta 1963, veljal je torej preko 20 let“ – tako utemeljitev novih učnih načrtov za ljudske šole. Ta učni načrt velja za nemške osnovne šole in s tem seveda tudi za nemški del pouka na dvojezičnih osnovnih šolah, oziroma analogno za slovenski del pouka v predmetih telovadba, risanje, itd.

Učnega načrta (novega) za osnovne šole manjšin na avstrijskih tleh še ni (1966). Kot vedno doslej traja dalj časa, preden se pripravi. Morda tudi to kaže, kakšen pomen pripisujejo avstrijske šolske oblasti manjšinskemu šolstvu.

Za pouk slovenskega jezika na osnovnih šolah menda obstajajo predlogi za spremembe, vendar še na nobeni dvojezični šoli doslej te novosti niso preizkušale in dvojezičnim učiteljem predlogi niso znani. Mogoče je celo, da dobimo nov učni načrt za pouk slovenskega jezika, ki je sicer dalj časa ležal v predalu v inšpektorjevi pisarni, ki pa ni prešel sicer običajne razvojne in preizkusne faze.

Zakon pravi: „Poleg sprememb v novih učnih načrtih za posamezne predmete so posebno pomembne novosti pri splošnih izobraževalnih ciljih in pri splošnih didaktičnih načelih.“ – Splošni izobraževalni cilji in splošna didaktična načela imajo v učnem načrtu za manjšinsko šolstvo še dodatek, v katerem je posebej poudarjena skupna vzgoja, potreba po spoznavanju kulturnih vrednot večin-

skega naroda in slovenske manjšine ter potreba po dobrih medsebojnih odnosih.

„Splošni izobraževalni cilji“

Zakonska določila med drugim izpostavljajo, da je treba otrokom omogočiti osnovno in uravnoteženo izobrazbo na socialnem, emocionalnem, intelektualnem in telesnem področju, pri čemer še ugotavljajo, da „klima zaupanja, naklonjenosti in odprtosti med učiteljem in učencem ugodno vpliva na socialno obnašanje otroka.“ Posebno se poudarja potreba in možnost po socialnem učenju v šoli.

Do sedaj obstoječa skupna vzgoja na dvojezičnih ljudskih šolah po Koroškem (kjer je intaktna seveda) ja najboljša oblika šole na narodno mešanem ozemlju, ker se lahko omenjene dobre teoretične zamisli izvedejo tudi v vsakdanji praksi.

Tipično za avstrijsko uradno miselnost in primer za restriktivno zakonodajo, kadar ta pride v stik z narodnostnim vprašanjem, je sledeči odstavek v novem učnem načrtu: „V teh

načelih smatrajo šolo tudi kot socialni življenjski prostor oz. prostor, v katerem si otrok pridobiva izkušnje. Posebno socialno-vzgojno nalogo dobiva osnovna šola tam, kjer lahko omogoča medkulturno učenje avstrijskih in nizozemskih otrok.“ Ta odstavek v bistvu ne pomeni nič drugega kot nadaljnje uradno zamolčanje obstoja pripadnikov slovenske, hrvaške, madžarske in češke narodnosti, seveda pa tudi Romov v Avstriji.

„Splošna didaktična načela“

V poglavju o splošnih didaktičnih načelih opozarja novi učni načrt predvsem na potrebo učenja s prijatelji in od prijateljev ter sposobnost do medsebojne pomoči. Pri tem morajo akceptirati pravila in red kot predpogoj za skupno delo, za mirno reševanje, oziroma preprečevanje konfliktov. Prav tako opozarja na važnost spoznavanja in osvetlitve predsodkov, na začetno razumevanje za manipuliranje nečesa, na ustvarjanje vzdušja medsebojnega zaupanja in odgovornosti, na izgraditev JAZ-TI-vezi ter izgraditev MI-zavesti v razredu, končno pa ugotavlja učni načrt, da „šolska vzgoja naj izoblikuje celega človeka in ne sme izpustiti nobenega področja od telesnega pa tja do duševno-intelektualnega“.

Šolska vzgoja torej naj oblikuje celo osebo! Zopet se potrjuje, da je sedaj prakticirana skupna vzgoja na dvojezičnih osnovnih šolah po Koroškem na vseh področjih vzgoje najbolj zmožna doseči ta cilj.

Zakoni podpirajo skupni pouk...

Kar se tiče vzgoje podpirajo mnoga določila avstrijske šole – v dvojezičnih osnovnih šolah na avstrijskem Koroškem. Med drugimi zakoni potrjuje pravilnost te poti tudi Zakon o šolskem pouku (SchUG) ter Zakon o šolski organizaciji (SchOG), ki poudarjata zmožnost samostojnega presojanja, socialnega razumevanja, politične in svetovnonazorske odprtosti, svobodoljubnosti ter miroljubnosti.

Učni uspeh na teh šolah se zdi še posebno potrjen s primerjalno raziskavo uspehov učencev gimnazij Velikovec in Wolfsberg (Unkartova študija). V tej primerjalni raziskavi namreč gimnazijci iz Velikoveca, ki pridejo v veliki večini iz dvojezičnih osnovnih šol okraja Velikovec, dobro odrežejo. Pa tudi sicer vemo, da je dvojezična šola kvalitetna šola. Vemo pa seveda tudi, da je navadno prikrajšan slovenski del pouka. Za to pa je več vzrokov:

Čeprav je dvojezična osnovna šola na Koroškem tudi avstrijska šola, za katero veljajo avstrijski šolski zakoni, vemo, da se v koroškem deželnem zboru zastopane stranke ne lotevajo prepotrebni sprememb v okviru obstoječe dvojezične osnovne šole po pedagoških vidikih, temveč zgolj po političnih. Noben politik ne govori o izboljšanju pouka zaradi uvedbe pedagoške reforme v dvojezičnih razredih, pač pa govori o izboljšanju pouka, ki ga bo prinesla ločitev učencev in učenek po jezikovnih kriterijih.

...deželni politiki pa ga drobijo

Ločitev otrok po jezikovnih kriteri-

jih na dvojezičnih osnovnih šolah po južnem Koroškem ni nobena pedagoška pa tudi ne politična potreba. Je pa popuščanje nemškonacionalnim skrajnejem in nepripravljenost zase pošteno zastopanje interesov slovenske manjšine na Koroškem. Na Koroškem načrtovano ločevanje po jezikovnih kriterijih pojmujemo koroški Slovenci, z nami vred pa tudi številni demokrati širom Avstrije, kot del vladajočega strukturnega nasilja v deželi, ki naj služi še hitrejšemu ponemčevanju. Ločitev na dvojezičnih šolah in v dvojezičnih razredih pa bi pomenila tudi kršitev člena 7 Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 in ponovno diskriminacijo, saj bi vzpostavila še več neenakih pogojev za pripadnike slovenske narodnosti na Koroškem.

Potrebne so tudi notranje reforme

Da bi obvarovali skupni dvojezični pouk, splošne vsebinske dosežke zakonov o šolski ureditvi in o pouku pa so potrebne tudi notranje reforme dvojezične osnovne šole. Predvsem bi morale priti večje spremembe pri predmetu DSL (nemško-slovensko-branje). Take notranje reforme zahtevajo dvojezični učitelji in obe osrednji organizaciji koroških Slovencev že od leta 1978 naprej. Do danes brez uspeha. Tudi ko je pred skoraj tremi leti skupina dvojezičnih učiteljev skupno s tremi profesorji celovške univerze izdelala tri predloge za šolske poskuse na dvojezičnih ljudskih šolah, teh politiki niso upoštevali. Kljub tem odklonilnim stališčem pa se da ugotoviti, da naši učitelji dosežejo tudi z učenci, ki ob vstopu v šolo obvladajo le slovensko narečje, zelo dobre uspehe in da poteka pouk brez posebnih težav.

Prispevka sta povzetek razmišljanja sodelavcev Strokovnega združenja pedagoških delavcev Franca Kukovice (zgoraj) in dr. Petra Gstettnerja (spodaj).

Sprejetje „koroškega modela“ je potuha lažem, neresnicam in podtikavanjem

Ne da bi upoštevale stara in nova pedagoško utemeljena stališča so se tri koroške deželnozborske stranke zgleda že povsem zedinile za „šolski model koroške pedagoške komisije“. Kratka je bila njih razprava. Sedaj se le še „priznavajo“ k modelu, tudi KHD in Abwehrkämpferbund sta z modelom zadovoljna; saj so ga njihovi zastopniki sooblikovali.

Soglasje zagovornikov ločevanja šolarjev po jezikovnih kriterijih je predvsem politične narave. Če bi koroške stranke tudi na zvezni ravni uveljavile svoj model, bi dobile številne laži, neresnice, podtikavanja in polresnice svoje potrdilo tudi na najvišji politični ravni.

„Komisija koroških pedagogov“ zagovarja v bistvu model, ki naj bi ločeval otroke, ki se učijo slovensko oz. dvojezično od tistih, ki se učijo nemško. Ločevanje v čisto(e) nemške razrede in dvojezične naj bi izvedli povsod tam, kjer je 7 ali več učencev prijavljenih k dvojezičnemu pouku; kjer je prijavljenih manj kot 7 otrok k dvojezičnemu pouku pa bodo ločevali šolarje vsaj v glavnih predmetih.

Z morebitnim uresničevanjem tega modela Avstrija ne bi izvajala samo neutemeljene in prenačljene organizatorične spremembe, podkrepila bi vsa podtikavanja in laži, ki jih širijo nemškonacionalne sile. S tem bi dobile potuho ravno tiste sile, ki s svojo reakcionarno demagogijo in proti manjšini usmerjeno propagando izpodkopavajo demokratične temelje avstrijske države.

Zato je treba tem bolj z argumenti zavračati trditve teh sil.

Zgovorniki ločevanja trdijo:

„Nemškokoroški otroci“ (Deutschkärntner Kinder) so enojezični, to hočejo tudi ostati. Neprijavljeni otroci zaradi tega v razredu ne smejo slišati nikake slovenske besede.

Otroke, ki se naj bi učili slovenščine, je itak samo treba prijaviti.

„Nemškokoroške otroke“ z dvojezičnim poukom zapostavljajo: nimajo „polnega pouka“, temveč samo 50% „učiteljeve pozornosti“ – torej samo polovico učnega časa.

Naši protiarargumenti:

Veliko neprijavljenih otrok je „dvojezičnih“, že zaradi tega, ker mnogi doraščajo v dvojezični vaški kulturi in vsaj to ali drugo slovensko besedo razumejo ali govorijo.

Mnogi starši imajo osebne vzroke, zakaj se raje izognejo tej „deklaracijski dolžnosti“. Prav tem staršem pa je prav, če njih otroke vzgajajo k strpnosti in razumevanju; oni vedo, da je to možno le z nedeljenim skupnim poukom.

„Zapostavljanja“ do danes še ni bilo mogoče dokazati. Tudi ni pričakovati njih zapostavljanja, ker so vsi otroci deležni didaktično dobro pripravljene skupinskega pouka in ker vsaka dvojezičnost, kot tudi vsaka možnost za socialno učenje, le pospešuje nadaljnji intelektualni razvoj otrok.

Stoodstotna „pozornost učitelja“ vrhu tega ni nič drugega kot stari, pedagoško že davno zastareli „frontalni pouk“, pri katerem se otroci eden od drugega skoraj ničesar ne naučijo.

Ločevalni model sloni na „pravici staršev“, ki jo je treba na Koroškem zasidrati.

Dvojezični in skupni pouk podpira „slovenizacijo“ Koroške.

Skupna šola na južnem Koroškem koristi le Slovincem.

Sedanja praksa skupnega poučevanja je „provizorij“, ki ga je treba odstraniti.

Ločevalni model je oblika „šolske reforme“; pouk v vseh razredih bo izboljššan.

Na nekaterih šolah na južnem Koroškem so že deljeni razredi in to razdeljevanje se je „izkazalo“.

Na južnem Koroškem je treba uvesti „avstrijsko redno šolo“ s popolnoma nemškim učnim jezikom.

Tega „brezpravnega“ stanja, ki ga podtikajo, v avstrijskem šolskem sistemu sploh ni. – Možnosti sogovornjenja in sodelovanja staršev so za vso Avstrijo enako urejeni. In ustrezajoč konvencijam, ki imajo ustavnopravno veljavo, učni jezik ne spada k tistim področjem, ki jih starši lahko določajo sami! Samo v verskih in svetovnonazorskih vprašanjih imajo starši možnost se z vetom upreti proti ureditvam državne šole.

Kdor vnaša v šolsko vprašanje mentaliteto obrambnega boja, podpihuje le stari in iracionalni strah pred ogrožanjem. Samo skupni dvojezični pouk nudi mirno perspektivo za bodočnost, ker se ravna po sodobnih načelih medkulturnega učenja.

Skupna šola na Koroškem koristi vsem otrokom, ker je model učenja možnosti mirnega sporazumevanja in strpnosti. S tem koristi demokratični Avstriji sploh.

Manjšinsko šolstvo v sedanji obliki je „definitivno pravo“ (tako piše ustavni jurist dr. Ralf Unkart); nič ni provizoričnega, kar bi bilo treba odstranjevati, oz. kar bi bilo treba spremeniti.

Organizatorični ukrepi ločevalnega modela pomenijo napram veljavnim smernicam v učnem načrtu (ki izrecno govori o skupnem življenju in učenju v šolskem razredu, o medsebojnem spoštovanju in toleranci) nedvoumno nazadovanje. Kršijo namreč črko in duh zahtev učnega načrta avstrijskih šol. Vse znanstvene raziskave kažejo, da golo zmanjševanje števila šolarjev v razredu (z ločevanjem) zdavnaj ne izboljšuje pouka. Če pa je delitev hkrati tudi diskriminacija, potem so pedagoške posledice za vse prej negativne.

Deljeni razredi in paralelno vodeni razredi v dvojezičnem področju so nastali po administrativnih in ne po pedagoških vidikih. Negotovo je ali se je to razdeljevanje res „izkazalo“ v smislu izgrajevanja sporazumevanja, vsekakor nikoli ni bilo raziskano. Vladajoča intoleranca proti slovensko govorečim ne govori nujno za ohranjanje te organizacijske oblike ali zato, da bi jo celo vzeli za podlago nove ureditve.

Sedanja skupna šola na južnem Koroškem je „redna šola“, ker ustreza zakonskim predpisom avstrijskega manjšinskega šolstva in seveda tudi Avstrijski državni pogodbi.

Provcit in propad Medvedjega dola

Medvedji dol

O Medvedjem dolu (Bärental) v Kravankah slišimo in beremo v zadnjem času mnogo, to predvsem zaradi tega, ker je FPÖ-jevec dr. Jörg Haider preko noči postal lastnik velikega dela te doline, v kateri danes gospodarita samo dva veleposestnika, že omenjeni Haider, ki je podedoval to zemljo od strica lesnega trgovca, ki živi na Južnem Tirolskem in humperška gospoda.

Medvedji dol, svet pod mogočnim Stolom, Vajnezem in Mačenskim vrhom je bil nekoč cvetoča dolina, v kateri so gospodarili premožni kmetje, ki so se v glavnem ukvarjali z živinorejo. Izmed vseh karavanških dolin je imel Medvedji dol najboljše pogoje, da bi tudi danes lahko prvačil med njimi – dobro zastavljeno živinorejo, lastno župnijo, kar dve cerkvi in še šolo. Vendar usoda je hotela drugače. Znana koroška narodna pesem „Zdaj vse minulo je, nič več pel ne bom, zdaj ni več moj ljubi dragi dom“ na žalost najbolj odgovarja usodi nesrečnega prebivalstva te doline, nad katero se je izvajal dolgoletni gospodarski genocid, ki je šel celo tako daleč, da je danes Medvedji dol mrtva dolina – v kateri v glavnem kraljujejo gozdne živali in gamsi. Na nekdanje čase cvetočega razvoja te doline spominjajo samo še ruševine nekdanjih kmetij, zapuščene kmetije, zgornja in spodnja cerkev ter šola, v kateri pa ni več pouka. Ni je doline na Koroškem in tudi ne v Avstriji, ki bi jo v teku let tako zdecimirali, kot so Medvedji dol.

Po gospodarskem genocidu v Medvedjem dolu, je po drugi svetovni vojni sledil še izrazit narodni genocid. Kar je še ostalo slovenskega prebivalstva, so to bili samo še gozdni delavci in najemniki od gospode

pokupljenih kmetij, ljudje torej, ki so bili v popolni odvisnosti od svojih delodajalcev – obeh veleposestnikov Medvedjega dola.

Zadnji udarec slovenskemu prebivalstvu Medvedjega dola pa je zadal Mareschev gozdar in upravnik Mareschevega veleposestva Kranewetter, ko je „prepričeval“ ljudi, naj odpravijo svoje otroke od dvojezičnega pouka. To se mu je stoočito posrečilo, kako tudi ne, saj so se starši bali in tresli, da ne bi zgubili delo. Komično-tragično pri celi zadevi je bilo še to, da so se starši izjavili za nemški pouk, čeprav njihovi otroci nemščine niti razumeli niso. To je bil tudi najbolj očiten narodni genocid, kar jih pomnijo manjšine v Avstriji in hkrati najbolj očiten dokaz, kako so na Koroškem izvajali prostovoljne odjave od dvojezičnega pouka. Učitelj je bil seveda v veliki zadregi in pa tudi v skrbeh, kako naj otroke iz Medvedjega dola uči v nemščini, ko je pa ne razumejo. Ta nezaslišani dogodek v Medvedjem dolu je bil tudi povod, da je bil naveden v spomenici koroških Slovencev 15. novembra 1958 leta.

Zgodovino nekdanje tako cvetoče doline Medvedjega dola (do 2. svetovne vojne) je v Planinskem vestniku letnik 1941 opisal koroški rojak iz Slovenije Plajberka dr. Josip Šašel. Na zelo poljuden način je opisal tragedijo Medvedjega dola, doline, ki bi v pravičnejših razmerah prav gotovo lahko prvačila med karavanškimi dolinami. Preberite in lahko se boste prepričali, da so bili prebivalci Medvedjega dola žrtve najbrutalnejše pohlepnosti nenasitnih veleposestnikov:

Ob poti na to planino (mišljena je Mačenska) so nižje doli nastale na pripravnih krajih kmetije, ki so se širile po obeh pobočjih, kamor je stisnjena Bistrica. Njen dol je z našega stališča viden le v zgornjem, pustem in nenaseljenem delu, neposredno ob vznožju Stola in Vajnaža. Poslopja tam spodaj pa so večinoma zakrita po gorskih rebrih in gostem gozdu; le v višjih legah proti Mačenskemu vrhu gori je videti nekaj več planega sveta. Tam so hiše Gorinčičev, spodaj ob poti pa Zavrh. Ves dol ima prav romantičen, divji videz; zato je dobil prikladno ime: Medvedji dol. Nemci mu pravijo Bärental, zraven pa celo pesnijo, da je kraju dal ime zadnji Karoling Arnulf, ki je baje tu lovil medvede. To so bajke; v onem davnem času (Arnulf je 888. praznoval božič na Krnskem gradu) fevdalni gospodi gotovo ni bilo treba pohajati na tako daljna in nedostopna lovišča. Tu so imele zveri še dolgo časa varno in pripravno zavetje; planine ob pobočjih so kar mrgolele živine in divjadi.

Pastirji nekdanj niso bili nedorasli fanti, ampak zastavni možje, oboroženi, da so napadajoče volkove in medvede v sili tudi pobijali. Za čuvaje so imeli močne ovčarske pse, ki so jih na vratu zavarovali s širokim usnjanim pasom z železnimi bodicami, s t. zv. grebenico, da jim v boju ugriz volka ni prišel do živega. Ponoči so črede zapirali v tamarje (ograjene prostore), kjer so netili ognje in trobili v volovske rogove, če se je kak ropar preblizu prikradel. Zverem so

nastavljali močne železne skobce, privezane na težko klado; ob sledih so jim kot past izkopali globoke jame, ki so jih narahlo pokrili z vejevjem.

Pred kakimi sto leti je tod kot lovec na medvede najbolj zaslovel Mčinjak na Mačah; sam jih je pokončal menda 13 – nekateri pravijo, da še enkrat toliko. Pri tem je bil večkrat v smrtni nevarnosti in se je enkrat tudi sam ujel v skobec, ki ga je bil pred čebelnjakom nastavljen slakosnednemu tacarju. – Zadnje medvede so tudi tukaj upihnilo gosposki gozdarji z novim strelnim orožjem. Ko pa jim je tega lova zmanjkalo, so po višjih navodilih začeli gonjo na komaj od tlačanstva osvobodene kmete, tako da so tudi ti kmalu delili usodo medvedov.

Gosposko oblast je nekdanj tu izvajal baron Helldorf iz Grebinja. Ta neznatni plemič je hotel svojo veljavo povečati na račun obsežnih kmetij, ki so se tekom stoletij uredile prav vzorno v njegovem območju. Velik sloves daleč naokoli so te kmetije uživale po svoji živinoreji. Na njihove planine so priganjali posestniki od Drave gor svojo živino na poletno pašo, iz vseh ostalih Rut pa so revnejši kmetje dajali sem svoje sinove kot pastirje, da so se učili umnega gospodarstva.

Še danes pripovedujejo preužitkarji, kako so nekdanj kot izgledovani pastirčki nastopali službo v blagoslovljenem Medvedjem dolu. Gospodar je dal postaviti pred njega leseno leseno skledico, v kateri so žganci v maščobi kar plavali. Za velike oči

pastirja je bilo to vse premalo, skledico je v trenutku izpraznil. Gospodar mu jo je dal napolniti v drugič: „Le najej se, da ne bo samo od mize do duri dovolj.“ A pastirček, ki je spočetka po več takih skledic pospravil, se je kmalu zamastil in so se tudi njegove oči navadile na pravo mero; ista skledica mastnih žgancev je pozneje že enkrat zadostovala, da se je do sita najedel.

Na teh kmetijah se res ni živelo pri malem. Od enega doma se je tod gnalo toliko živine na pašo, kakor drugod iz cele vasi. Še danes pomnijo, da so redili pri p.d. Štefancu in Plavcu po 30 do 40 goved, pri Žnidarju, Juru in Mokrlu po 20; za srednje pa so že veljali Škafar, Vornček, Gmajnar, Linart, Brečko, Ajtovnik, Vlipec, Škrobat, Konave, Reznikar, Lesjak, ker so premogli samo po 10 do 15 goved. Poleg neštete drobnice (ovac in koz) se je redilo na teh in manjših posestvih do 300 goved in več. Prostrane planine po Široki riži in Tratah sem pod Stol, po Krnicah gor pod Vajnaž, po Kočicah pod Medvedjim dolom (prelaz v južni Medji dol), na Mrzli ravni pod Medvedjo Kočno, na Rutiču pod Mačenskim vrhom, pa planine tja noter v Strugarcu in Kozjak ter gor pod Močilo so v poletnem času odmevale od zvoncev živine, klicev pastirjev, laježa psov čuvajev. Po kmečkih hišah se je mleko, med in maslo dobesedno cedilo. Sinovi teh kmetij so se postavljali pred drugim in zlasti na kakem semnju bahavo zapeli:

„Godci le godite prov na podplate, atej maj doma še vole kosmate!“

Pastirji, ki so se tod šolali, so pozneje sloves Medvedjega dola raznašali po ostalih Rutah; še danes se tam sliši anahronistična pesem:

„Pojdam v Madvedji dol,
tam je daklet dovolj...“

Gospodarski pomen tega dola je bil tolikšen, da je vlada pod cesarjem Jožefom II. smatrala za umestno ustanovitev samostojne župnije (1786), seveda predvsem iz potrebe, da se namestijo in zaposlijo številni menihi tedaj razpuščenih samostanov. Toda za to odročno župnijo se noben dušni pastir ni potegoval; saj je bilo vse silno revno urejeno: cerkvena, bolj kapelica (sv. Mihaela) je merila 5 korakov v dolžino in ravno toliko v širino. Poleg duhovnika in mežnarja je imela prostora samo za 3 vernike, ostali so morali stati v leseni lopi pred vhodom; tudi stanovanje kurata pri Plavcu je bilo podobno borno in leseno. Župnija je leta 1811. štela 27 hiš s 196 prebivalci; kot samostojna se prav za prav nikdar ni oživotvorila. Dušno pastirstvo se opravlja iz Svečan.

Nevzdržna je postala ta župnija z gospodarskim propadom kraja, ki ga je od šestdesetih let preteklega stoletja dalje povzročil baron Helldorf. Kakor smo slišali, je ta neznatni fevdalec hotel svoj ugled povzdigniti s tem, da je vabil imenitnejšo gospodo iz avstrijske visoke aristokracije tu sem na lov na gamse, za katere je ta svet kakor nalašč ustvarjen. Pri tem so mu bile na poti velike kmetije in njih pašne pravice, ki so segale visoko gor v gosposka lovišča. Plebejske krave so mukale tam, kjer bi se imeli pasti plemeniti gamsi!

Gosposkimi gozdarji so dobili navodilo in uprizorila se je na kmete in njih svet gonja, ki je postala za avstrijsko plemstvo tudi drugod v Alpah naravnost moderna. Ta rabeljski posel je tu zlasti uspešno opravljal neki gozdar Bohatta, tem bolj besen renegat, čim bolj se mu je poznal češki naglas, da je le usta odprl; uduševal je izvor svoje krvi s pasjim priganjstvom: ostril je pri paši, sejal razdor in podpihoval sovraštvo med sosedi, jim grenil življenje in jih izpodrival s pravnami in krivimi prisegami tako, da so tej gonji eden za drugim podlegli ter v jezi in obupu prodali svoje domove. Bežali so iz zavetja tega dola v vabljeni in varljivi blek procvitajoče Bistrice, Borovljan ali celo daljnega Celovca.

Prvi je bil pokupljen Škrobat, nato Linart, gozdarji so mogli še bolj ostriti proti ostalim s soseskinimi pravicami; padel je največji, Štefanc, nakar je plaz pokupovanja zajel ostale zaredoma. Pri tem si je plemeni Helldorf kakor Pilat umival roke v nedolžnosti; kajti kmetije je kupoval njegov direktor Tobeitz na Bistrici najprej za sebe ter jih šele nato – z dobičkom – prodajal dalje svojemu gospodu. Seveda je bila dolžnost priganjačev zmehčati kmeta tako, da je bil ta dobiček čim večji. Obsežna Plavčeva kmetija, ki se s Stola tako lepo vidi tam na levi, je bila na primer prodana za 12.000 glđ. Tobeitzu; ko pa je hotel Plavc naslednjega dne kupčijo razdreti, se je njemu nastavila cena 40.000 glđ.; toliko je znašala ona razlika do približne, še vedno nizke vrednosti sveta! Seveda Plavc svoje pravice ni

dosegel. – Do danes sta v tem obširnem dolu samostoni samo še kajži Šurkova in Jožofova, vse drugo je pokupljeno!

Po vseh teh Rutah pred nami se je vršila podobna gonja: tam v Brodeh in Kotih po veleposestniku Voigtu, drugod pa od Obirja do Kepe in tja čez po fideikomisni upravi grofov Dietrichsteinov. Povsod so padle žrtve in so se izkoreninile ugledne kmetije; nikjer pa razdejanje ni bilo tako uničujoče, kakor ravno v tem blagoslovljenem dolu. Ravno največji posestniki, „kruha pijani“, so se izkazali za najmanj odporne proti navalu kapitalizma. Oni, ki so se v mladosti pri njih šolali kot pastirji, se po ostalih Rutah držijo še danes kot gospodarji na revnejših hišah.

Zapuščena Plavčeva domačija

Iz tega dola pa so vsi odšli s številno družino v mamljivi svet, katerega blek se je kmalu tudi zanje izkazal kot utvara. Prej ponosni samostojni gospodarji so se zgubili med delavskim proletariatom. Edino Jurc je takoj pridobil hišo pri Kupcu Med-Rejtrami na Gurah, kjer njegov rod še danes gospodari. Potomci ostalih pa kot izgarani delavci hodijo gledat gorska kraljestva svojih očetov v Medvedjem dolu ter preklinjajo Bohatto in Helldorfa. Izpraznili so se hlevi, utihnile so prej tako glasne planine, gozd je zarasel prej s tolikimi žulji iztrebljeni svet – vse zato, da je visoka gospoda tod nemoteno lovila in se zabavala! Menda edino v tem dolu je videti kmečka poslopja v razvalinah, toda ne na vidnih mestih kakor bivše gradove, ampak ponižno skrita na kaki idilični tratiči. V kolikor pa te hiše še stojijo, životrarijo na njih izstradani „šantmani“ (najemniki), drvarji ali gozdarji, ki na preostalem svetu morejo kvečjemu eno ali dve kravici rediti.

Pa tudi povzročitelj tega opustošenja, baron Helldorf, ni dolgo užival te razvestno nagrabljene zemlje. Tudi njega je zadela usoda, ki jo je bil tolikim posestnikom pripravil, tudi on se je „zhavžal“; pokupil ga je še pod bivšo Avstrijo italijanski žid Roifa! Kapitalistična tla, na katera je bil krenil astrijski fevdalec, so bila njemu torej bolj sramotno izpodnesena, kakor neukim kmetom. Italijanskega žida pa so tudi že pregnali totalitarni režimi v Italiji in Nemčiji, tako da gospodarji tod neki lesni trgovci.

Šola brez pouka – rekvizit iz boljših časov

Cerkev sv. Mihaela

Sledovi pozimi

lisica

mačka

pes

koza

srnjak

jelen

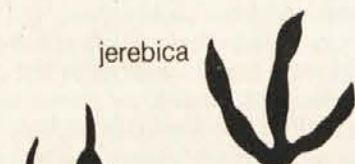
fazan

zajec

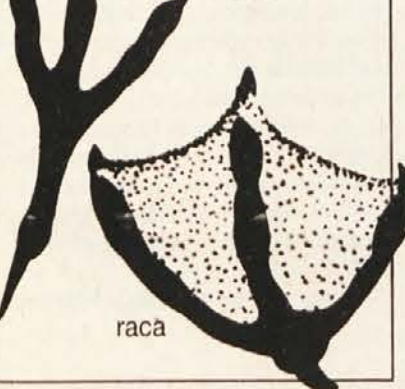
veverica

jerebica

vrana

raca

O srajci srečnega človeka

Slovenska ljudska pravljica

„Nekoč je živel kralj, ki je bil zmeraj bolan. Imel je devetindevetdeset bolezni in vsi zdravniki so rekli, da mu ne morejo več pomagati. Umrli bo kralj čez leto in dan. Eden izmed zdravnikov pa je dejal:

– Če bi se našel človek, ki ni bil nikoli nezadovoljen, temveč zmeraj z vsem zadovoljen, in bi kralj oblekel srajco tega srečnega človeka, bi odšlo od njega vseh devetindevetdeset bolezni.

Kraljevi sli so se razšli po vsem svetu in iskali človeka, ki ni bil nikoli nezadovoljen, temveč zmeraj z vsem zadovoljen. Iskali so ga, a zaman.

Nekega dne je eden izmed kraljevih hlapcev prišel na velik travnik in je tam zagledal bosonogega, raztrganega človeka, kako spi pod drevesom in se v spanju nasmiha.

– To bi bil lahko srečen človek, si je dejal in ga zbudil.

– Hej, človek, zbudi se! Ali si zadovoljen?

– Seveda sem zadovoljen,

čemu bi ne bil? Je odgovoril popotnik.

– In še nikoli nisi bil nezadovoljen?

– Še nikoli. Le čemu naj bi bil?

– Torej pojdi z menoj k našemu kralju!

– Le zakaj?

– Dal ti bo na kupe denarja.

– Le čemu? Saj ne potrebujem denarja.

Slednjič se je popotnik vendarle dal pregovoriti in je šel s hlapcem na dvor.

Ko ga je kralj zagledal, se je razveselil.

– Brž mi daj srajco, je ukazal.

– Zakaj?

– Ne vprašuj! Sleci suknjič, potegni s sebe srajco in mi jo daj! Dobil boš zanjo kup denarja!

Srečni človek je slekel suknjič, toda joj, pod njim ni imel srajce.

Ko je bolni kralj to videl, je globoko vzdihnil in umrl. Srečni človek pa je spet ogrnil svoj suknjič in odšel.

Katka in dedek

Zunaj sneži, sneži. Dedek in Katka gledata skozi okno.

Dedka skrbijo gozdne živali.

„Če bo tako snežilo, bodo vse poginile od mraza in lakote. Treba jim bo nekaj poskrbeti za pod zob, drugače jim bo huda predla,“ pravi dedek, ki koraka po sobi gor in dol in globoko premišljuje.

Tudi Katka premišljuje. Če bi živali vedele, kje stanujeta dedek in Katka, bi bil položaj takoj rešen. Prišle bi k dedku in Katki in dala jim jesti.

Premišljuje in premišljuje, kako bi rešila to zapleteno reč. Potem se pa domisli. Sede k mizi, vzame papir, svinčnik, barvice in radirko – ter riše, radira,

piše, radira – spet riše in piše.

Ko zgotovi, ukaže dedku: „Dedek, obleci se, greva v gozd!“

„Kaj pa bova tam?“ „Boš že videl. Pohiti zdaj, da te ne bom čakala!“ pravi Katka.

Dedek in Katka gazita sneg do kolen. Komaj, komaj se jima posreči priti do gozda.

Ko prideta do prve visoke smreke, pravi Katka: „Dedek, ustavi se!“ Katka izvleče iz žepka papir in ga pritrdi z risalnim žebličkom na smrekino deblo. Na papirju je narisana pot od gozda do Katkine hiše. Spodaj pa piše: „Drage moje živali, to je načrt, kako se pride do naše hiše!“

Marija Cerkovnik

Zajec in pes

Zajec pride k psu čevljarju: „Ljubi gospod mojster moj, bos sem, čevlje mi naredi, silno zebe me nočoj.“

Pes usmiljen jih napravi, zajec pride brž po nje, jih obuže, mojstra hvali ter pokaže mu peté.

Po livadah, logih, dragah pes udere jo za njim: „Čevlje plačaj, dolgouhec, sicer joj, ko te dobim!“

Od takrat vsa pasja žlahta zajca tistega lovi, da bi plačal mojstru čevlje – pa do danes jih še ni.

Cvetko Golar

Pehtra, fant in pes

V Rožu je neki rokodelski pomočnik šel v pobožnem času zvečer s svojim psom čez neki most. Zaslišal je Pehtra spodaj v potoku priti. Začel jo je zasmehovati, ker je vedel, da mu v spremstvu svojega psa ne more nič škodovati. Kajti pes je imel nad očmi dve svetli lisi in o takem psu pravijo, da ima „štiri oči“. In ravno to dejstvo varuje človeka pred Pehtro babo.

Pehtra je divjala za fantom, ki je pred njo zbežal v najbližjo hišo. Pred hišo je Pehtra baba z groznim glasom zakričala: „Če ne bi imel svojega psa pri sebi, bi te bila raztrgala na kose!“

Po dr. G. Graberju

Polžek gre prezimovat

Zver je šla prezimovat:
jazbec zlezel je v jazbino,
medved krenil je v votlino,
polh je smuknil v duplo.
Polžek zre osuplo:
jesti nima,
piti nima
in pred vrati je že zima.

V rosi polžek se umije,
v svojo hišico se skrije;
hišico zadela,
v hišici zaspi –
nič ga zima ne skrbi.

Karel Širok

Šapanje

Nekaj rekov, kako šapajo v globaški okolici:

Zajec in pes

»Gospod mojster, pomerite mi par čevljev. Silno me zebe v tačke.«

Rieš'te se, rieš'te se,
zdravi in veseli
k Novemu letu,
pa pva še vse leto.

Šip, šap!
Kvoc pa oreh!
Napoln'te moj meh!

Šip, šap,
ano kvabos' pa an krap,
an krajcar bol dva,
se nič ne pozna.

Rieš'te se, rieš'te se,
pa možno zdrieš'te,
dajte mi tavžentar bol pa dva,
saj se vam korkaj ne pozna.

Doživljanje krasa

Odlomki iz knjige „Die Wiederholung“ (Ponovitev)

Peter Handke

Mik krasa, že pri otroku, se je začel s pomoto. Za mlada sem skledil podobno nižavo, v kateri je bil bratov sadni vrt, imel za vrtačo, ki je najbolj opazen pojav krasa. Samo ona je bila tista, zaradi katere je bila ravnina podjunskega polja zanimiva; nekaj jam, ki so jih naredile bombe, so bile v dobravskem gozdu ravno zadosti velike, da so rabile za odpadke, in Drava je tekla tako globoko skrita v svojem koritu, po njej pa niso vozile ne ladje ne čolni (prekoračili so jo kvečjemu nekoč ponoči partizani pri periščih), da se pač nihče v vasi Vogrče nikoli ni zavedal, da živi ob pravi, ja, pomembni reki. Kadunja ob bregu je bila pri nas edino, kar je bilo vredno ogleda, pa ne zaradi njene oblike, temveč zaradi njene enkratnosti: tu, si je ponosno mislil učenec, tako daleč severno od krasa kot tudi tam na neštetihih mestih, naj bi se bila udrila podzemna votlina, se od zgoraj posipala prst in naredila plodna tla, ki so bila oblikovana kot skleda. Kjer se je nekoč nekaj bilo zgodilo, naj bi se po moji otroški veri v prihodnost spet nekaj zgodilo, a nekaj čisto drugega, in moj pogled v dozdevno vrtačo je bil pogled pričakovanja in strahu obenem.

Ko me je učitelj (zemljepisa in zgodovina) potlej o stvari podučil, je blesk podobe, ki je trajal leta, že opravil svoje, in če je moje daljno hrepenenje imelo cilj, je to bil kras. Pri tem nisem o njem imel nikakršne predstave, pa naj so to bile gole skale, ki so se prikrdle v njo, stisnjene druga k drugi, ali vrtaški lijaki z rdečo zemljo na dnu. V mojem spominu nekoč sedi mladostnik doma na klopi ob oknu in, ob misli na nepoznano obalno planoto, plane v jok, in solze so tako vroče, da imajo, drugače kot občasno otroško dretje, moč glasnega klicanja: bile so, kot spoznavam zdaj, prvo, kar je dal od sebe, ne da bi bil za to naprošen – njegova prva beseda.

Bil pa je spet isti učitelj, od katerega prevzemam postopek, s katerim bi rad napravil začetek mojemu poskusu pripovedovanja o krasu (čeprav, ustrežno nenadnemu joku takrat na klopi ob oknu, imam v sebi le glas za gole besede „O krilate skale!“). Svojo najljubšo zgodbo, tisto o Majih, je sicer začel s kratkim vzklikom, toda potlej jo je, namesto iz zgodovinskega dogodka, razvijal iz zemeljskega ospodja. Zgodovina nekega ljudstva, je pravil, je predzaznamovana z lastnostjo tal in je o njej mogoče zakonito pripovedovati, če sole-ta v vseh fazah bila soudeležena v igri; edino resnično zgodovinopisje se mora zategadelj istočasno ukvarjati z raziskavo zemljišča. Dejal je, da je prepričan, da je mogoče že zgolj iz oblik neke dežle razbrati ciklus nekega ljudstva, in ali bi se bili tu pri prebivalstvu sicer sploh lahko tvorili cikli, kot je ljudstvo. Tudi da je polotok Yucatán, dežela Majev, samo kras, nekakšna izvotljena apnena ploščad, toda v nasprotju s tem krasom, „matičnim krasom“, vzdignjeno planoto nad Tržaškim zalivom, od katerega naj bi bili dobili ime vsi primerljivi pojavi na svetu, bile njegova „obratna oblika“: kar naj bi bili nad Sredozemljem roji lijakov, to naj bi bilo v tropskih krajih opičeno v stolpe in stožce; kjer naj bi v Evropi skromni dež in tudi iz zemljske notranjosti izviračo reke na mestu požiral luknjičav apnenec, baje oboje srednjameriški

deževni nalivi znova brizgajo iz kamnitih lukenj, celo kot sladkovodne vodomete zunaj pred obalo, vodomete, ki se stekajo v slani Atlantik, Maji pa da v svojem času nato veslajo na odprto morje, da bi jih zajeli.

Po učiteljski doktrini bi torej ljudje na pra-krasu morali biti „obrnjeno ljudstvo“ v razmerju do Majev. Mar svoja dela, namesto gor na terase, ne hodijo opravljati dol v vrtače; se njihova svetišča ne kažejo razločno na vrhovih, namesto da bi se skrivala po pragozdovih; ali njihove jame zanje niso bile pribežališča, medtem ko so Maji v njih darovali svoje človeške žrtve; mar niso bile vse njihove zgradbe – ne le cerkve, ampak tudi odročne poljske kočice – namesto iz lesa in koruznih listov, iz trdnega kamna, stanovanjska hiša tako kot tudi bivališče za kure, tako tudi streha, in tu in tam celo njen žleb?

Od kod se je vzela, takrat že pri prvem oziranju okrog sebe, ta prostost? Kako lahko sploh neka pokrajina pomeni nekaj takega kot „prostost“? V minulih petindvajsetih letih sem večkrat bil na Krasu, obložen z nahrbtniki (edini človek, ki je tam imel s sabo tako reč, torbami in kovčki – in zakaj mi je bilo, kot da bi imel roke proste, kot da bi mi že prvi dan mornarska vreča, ki sem jo povsod vlačil s sabo, izginila z ramen?

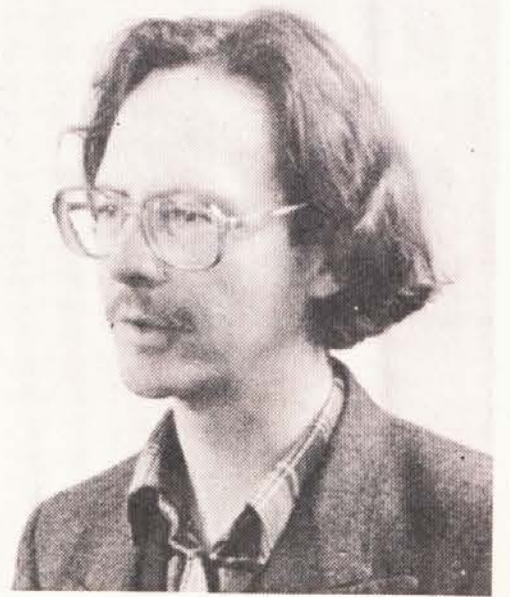
Kot odgovor mi najprej prihaja na misel kraški veter (in ob tem morda še sonce). To je veter, ki praviloma prihaja iz jugovzhoda; veter, ki se dviga iznad Jadrana in piha na kraško ravan kot sunkovit, pri sedenju in stoji komaj zaznaven zračnik tok. Morje, ki ga je mogoče ugledati samo z nekaj skorajda skrivnih mest na krasu, je v pihljanju neka nikoli uplahujoča, mogočna slutnja, zelo zanesljiva in učinkovita, kot da bi človek zares bil osvobojen, kam proč. Čutiti sol na obrazu – to je gotovo mogoče samo v domišljiji, ni pa domišljija divji plevel z roba poti, timijan, žajbelj, rožmarin (vse bolj žilavo, manjše in bolj prvinsko – sleherni list in sleherni vodica obenem že bistvo dišave – kot v naših vrtovih za kuhanje), ko sem vonja skoraj že po afriško otrdele mete, cvetne ustnice jesena, iz debel kapljajoče borova smola, na ostro pijačo spominjajoče brinove jagode (brez nevarnosti, da bi bil opoj prehud).

Ta veter ni samo zato, ker prihaja od spodaj z morja, vzgornjik: človeka neznansko blago prijema pod ramo, tako da se hodec, četudi se giblje proti njemu, čuti nošen. Ali ni, zlasti na jugu, starih obalnih ljudstev največji praznik, ko se v določenem času umaknejo na bližnje vzpetine, kjer na skrivaj praznujejo veter in pustijo, da jih tako rekoč posveti in upelje v zakon sveta?

Kot takšno posvetitev sem doživljal tudi jaz, vedno znova, kraški veter – toda v kateri zakon me je upeljal? Je bil to sploh zakon? Nekoč mi je mati opisovala trenutke ob mojem rojstvu: čeprav njen zadnji otrok, po dveh drugih, sem se preveč časa, ne da bi se tudi po porodu že pregibal, zadržal v njej; naposled pa da sem bil v svetlobi sveta, po prvem vekanju, iztisnil iz sebe krik, za katerega je babica uporabila izraz „kot zmagovita fanfara“. Morda me je mati hotela s svojo pripovedjo razveseliti; a sam sem pri tem čutil grozo, kot da bi namesto o mojem rojstvu bil govor o moji smrti. Namesto mojih prvih so mi

opisovali moje poslednje trenutke, in davilo me je, kot da bi me ob spremljavi tistih fanfarnih zvokov vlekli na morišče. V resnici sem materi vedno znova očital, ker me je rodila. Pri tem o očitku niti nisem razmišljal, kar sam je prihajal iz mene, manj kot preklinjanje in bolj kot kakšna lajna, včasih, ko me je podil kak zoprnež, spet drugič, ko so me žgale ozebljine ali nohtni zadirek, pa včasih že pri golem gledanju skozi okno. Materi je šel moj lament do srca in vsakokrat so se ji po licu udrle solze, toda zame to nikoli ni bila resna stvar; v doraščajočem se je z razpoloženi gnusa in zlovolje prepiralo nekaj stanovitnega, nekakšno predveselje, ki je seveda ostalo nemo, ker ni imelo svojega predmeta. Ta se mu je pojavil zdaj ob primeru kraške pokrajine, in svoji materi, četudi je za to nemara bilo prepozno, je lahko rekel: strinjam se, da sem rojen. In kraški veter? Tvegam besedo: tedaj me je krstil (kot me danes spet krščuje) vse do lasnih korenin. Toda imena svojemu krščencu krstni veter ni al – mar k „veselju“ ni spadalo „brezimen“? – toda dal ga je travam po poteh čez škraplje, šumom različnih dreves (vsak se je imenoval drugače), ptičjemu perju, ki ga je nosil čez drevesne zazeze, preluknjanemu kamnu, vrtači s koruzo, vrtači z deteljo, vrtači s tremi sončnicami: stvarjem v kadunji. Od tistega najbolj sposobnega izmed učiteljev: ostreč čute, vse naenkrat, mi je v dozdevno najbolj zmedeni, človeku odtujeni divjini, kazal obliko za obliko, eno jasno ločeno od druge, drugo dopolnitev druge, in najbolj nevarno stvar sem odkril kot vrednost ter prišel v stanje, da sem pomemnoval stvari skupaj. Brez kakršnega vetra bi o prej brezvetrni koroški vasi ne bil mogel pripovedovati; na mojem nagrobnem kamnu ne bi bilo pred očmi premikajočega se napisa. Ali iz tega ni izhajal zakon?

Toda kaj je bilo s proti-vetrom, s severa zavijajočo zloglasno burjo, z enim samim mrzlim šumenjem nad planoto, kjer zato človek ne more več ničesar duhati, odpovesta pa tudi vid in sluh? Tu so, če si bil zunaj, kje na poti proti vrtačam, ki so ležale pod vetrom in na tleh, katerih se je, brez strahu druga pred drugo, lahko zbiral kraška divjad, bili mala čokata srpa poleg zajca in črede divjih svinj; zgoraj na robu skledinega horizonta so stala drevesa enakomerno poševno, spodaj pa je komaj drhtela nizka trava, se komaj majale vitice fižola ali steblika krompirja. Celó če je bil človek izpostavljen viharju zgoraj na planoti ne da bi torej, imel zavetje vrtače, se mu je bilo treba postaviti le zadaj za ograjo iz kamna, že je bil v naslednjem trenutku iz zvenčnega ledenega mraza potopljen v tiho kopel. V tem varstvu je imel ali čas, da je pomislil na tisto bitko v davnihi, ko je burja dvema nasproti si stoječima vojskama iztrgala puščice in kopja in jih zalučala prek glav pred noge sovražnika, ali pa zadobil, kot v pahljajočem zahodnem vetru za vrednost naravnih stvari, prave oči za človekovo delo, za kamnite ograje prav tako kot za majhne lesene plotove, narejene iz vzporednih palic, odrezanih v bližnjem grmovju, tako pičem in krivem, s tako velikimi medprostori, da je bilo v tem razpoznanu praobliko ograje, duri, vrat, vhodnih vrat:

kot je narava za tvorbo kristalov potrebovala medprostore, tako raziskujoče oko za opazitev praslík. Celó pot, ki se je izgubljala med stepno travo in divjimi skalami (ves kras je bil preprežen s takšnimi varljivimi, cilj obetajočimi potmi), ni bila zrasla steza, ampak ta pot, nekakšna stvaritev, saj je, vsaj do vrha uporabne površine, do oaze, vrtače, izpričevala jasno trojnost iz robnikov, pravilno zloženih vozič in izbočenega vmesnega pasu.

Toda ali se je bilo na stvari neke pokrajine in dela njenih prebivalcev mogoče trajno zanesti? Kaj je bilo s tistimi brezvetrnihi dnevi na krasu, kakršni so bili v vsakem letnem času, brez sonca in tudi brez figur oblakov v brezvesolju, ko je na plešastem koščku zemlje – ni bilo ne kontur ne glasu ne svetlika-jočih se barv – čez noč moralo uga-sniti sleherni življenje in je bil človek zadnje še dihaloče bitje; tesnoba, ki, drugače kot kje drugje, ni ostala omejena na trenutek prebuditve in je tudi niso mogli odpraviti vreščeci petelini in potlej ne opoldanski zvonovi, vsi enako pločevinasti, prihajajoči iz stoterih mestnih delov (iz zapuščenih hiš kričeči televizorji, prazno proč brneči avtobusi, črno drogovje, spredaj voznički, kot da so že zdavnaj zogleneli, in jih držijo skupaj samo še njihove uniforme)? Noben mrtev satelit ob takih dnehi ni mogel biti bolj prsten kot s pepelom iz kosti pokriti kras, iz katerega so potlej štrlela neštevilna rebra, tako imenovane škraplje, ki so bile ostre kot nož, da noga ni mogla stopiti nanje. Toda prav to me je nečesa naučilo, kar ravno samo lahko vaščana nauči svetovljansko mesto: hojo.

Hoditi doma na deželi je bilo preprosto puščanje za sabo neke poti, po možnosti ravne, pazeč na sleherni skrajšanje, pri čemer je bil ovinek vedno napaka, treba je bilo naravnost k cilju! Brezciljno hojo so skusili le nesrečneži, obupanci: kot med kakšnim napadom so se lahko nenadoma zagnali čez polja, slepo noter v gozd, skozi z lianami zaraslo grapo nekam dol proti rečnemu koritu, in če je kdo na ta način kdaj odšel od doma, se je bilo treba bati, da živ ne bo več prišel nazaj. Mati, ki je zvedela za svojo bolezen, je hotela takoj steči k vasi, in bili smo prisiljeni zaklepati pred njo hišna vrata; potlej je skoraj odlomila ključko z njih. Tudi pohajkovanje sprehajalcev in postopanje popotnikov je bilo vaškim ljudem tuje; prav tako strokovno plezanje po hribih in zalezovanje divjadi; lovec je bil zmerom prišlek. Poznali so samo hod na delo in v cerkev, morda tudi kratko pot v gostilno, pa nazaj domov; noge, navadno zgolj transportne hodulje, in telo, ki je topo

sedelo na njih, so igranje sodelovali praviloma šele pri plesu. Opazna hoja, če ni šlo za kakšnega pohabljenja ali bebca, je Vogrčanom veljala za važnjakarstvo; in v svojem slovenskem jeziku so imeli eno samo besedo, ki bi jo lahko prevedel „pri hoji delati veter“.

Tako je tudi hoja na krasu sprožala veter, če ga sicer ni bilo, in z njim je izhlapelo tudi moje mozganje, in tista velika misel, osvobajajoča kot nič drugega, me je spet obrnila nazven: „Priatelj, čas imaš.“ Imeti čas je bilo tudi tisto, kar je vaščanu pomagalo k njegovi posebni hoji, takšni seveda, ki je s slehernim dvigom ramena, zamahom roke ali obratom glave, kazala naprej v okolje, na pa da bi bila predmet očesnega lova za kako določeno osebo (tako kot včasih posebno gledanje kakega bitja, človeka ali živali, v nas povzroči, da se obrnemo zaradi nečesa nezasišane, kar bi oni rad videl, pa je vendar, sodeč po njegovem pomirjajočem izrazu, to lahko samo nekaj razveseljujočega). K takšni hoji je sodilo, da je hodec v presledkih, nehote, vendar pa toliko bolj zavestno, pogledoval okoli sebe, a ne iz strahu pred zasledovalcem, temveč iz čistega veselja, ker je na poti, in kolikor bolj je bil brez cilja, toliko je bilo bolj, v svesti si, da bo pri tem za hrbtom odkril kakšno podobo, če ne drugega, vasj razpoko v asfaltu.

Da, gotovost, da si odkril način hoje, da si sam hoja in je pri tem postal odkrivalec, mi je odmaknila kras od siceršnjih prostih smeri sveta, iz katerih sem prišel. Sicer pa se je „Vstani in pojdi!“ obneslo tudi drugje, v izsušenih koritcah potokov prav tako kot na robu velemestih izvoznih cest, ob sončnem dnevu kot tudi (še bolj učinovito) v trdi temi – toda ne odhod na kras, odhod, ki ne bi bil določen s prepričanem, da se mi bo tam zgodilo nekaj novega. Tako neomajno je moje upanje v moč te pokrajine, da bo tistemu, ki ima čas zanjo, vsakokrat znova pripahljala kako praslíko, elementarno obliko, bistvo kake stvari, da manjka le malo, in bi jo imenoval verjetnost; krstni veter velja kot prvi dan in hodec se, ob dan od njega, skusi kot otrok sveta. Kajpada ne bo hodil brez pomošljajnja, kot kak pasant, ampak se bo upočasnil, se vrtel v krogu, postajal, se sklanjal: mesta, na katerih je moč kaj odkriti, so praviloma pod višino oči. K temu se mu ni treba prisiljevati; še preden se zmoti, mu pokrajina in veter data njegovo mero. Zavedajoč se, da imam čas, se mi na krasu nikoli ni mudilo; tekel sem samo, če sem postajal utrujen, in potem je bil to počasen tek.

Prevedel Jože Horvat

Pričevanje iz leta 1920

Roman koroškega samorastnika o plebiscitu in še o čem

Avtor romana „Med nebom in peklom“ Peter Mohar, doma iz kajžarske hiše v Dobrli vasi, je prvo svetovno vojno prebil na fronti in v ujetništvu, v letu 1920 pa služil za hlapca nemškutarski družini v Podgradu ter spremljal miselnost in dogodke na Koroškem pred usodnim plebiscitom. Razen nemške osnovne šole ni imel nobene formalne izobrazbe, je pa neverjetno veliko bral in kasneje nastopal v domačem prostetnem društvu. Faksimile njegovega rokopisa na str. 417 razodeva za samouka izjemno tekočo pisavo, pravičen in prožen jezik in obvladovanje pravopisa. Zarodek romana moremo videti v beležkah iz 1920, prvič ga je pisatelj izoblikoval ob koncu tridesetih in dokončno sredi petdesetih let. Šele letos ga je hkrati z obema slovenskima založbama na Koroškem v okviru svoje redne knjižne zbirke objavila Slovenska matica in s tem vnovič izpolnila svojo kulturno dolžnost do skupnega slovenskega prostora.

Skromni avtor svoje delo zvrstno označuje za ljudsko povest, v resnici gre kar za pravi roman, ki ga kot prvine sestavljajo zlasti opis, pripoved in razmišljanje. Dogaja se v letu plebiscita v Podjuni, posebno v Podgradu, Škocijanu in Dobrli vasi, a tudi v smeri proti Velikovcu in v vasi pod Peco. Opisuje značilnosti tamkajšnje pokrajine, rahlo vzvalovljene ravnine z naselji, polji in gozdovi, s Klopinskim jezerom, Dravo in Karavankami v ozadju. Opisuje življenje tamkajšnjih ljudi, njih sprotne in trdo kmečko delo, tesno povezano z menjavo letnih časov, pa njih praznovanja in običaje ter njih govoro, ki pozna tudi vrsto narečnih besed (škoda, da knjigi ni dodan njih slovarček, saj bi ga zlahka sestavil kak slovenist iz Podjune). Kmečka opravila, denimo oranje ali mladež, so prikazana zelo stvarno, n drobno in nazorno, a iz romana veje obenem velika in topla ljubezen do zemlje, živali in kmetijstva; tudi koroška pokrajina pogosto zaživi pred nami mekko, otožno in lirično, vzemimo samo sklepni prizor, ko ta pokrajina po nesrečnem plebiscitu in tik pred nastopom zime zadira v hladni in žalostni megleni sivini.

Središnja oseba romana je dvajsetletni hlapec Peter, samotarski, resnoben, malce neroden in redkobeden, ki mu ni preveč do družbe in

pogovorov, temveč predvsem gara in vmes preiščuje, o prostem času pa prebira knjige, ki dekletu Lizi sramežljivo komaj nakaže svojo ljubezen, pač pa se pred samim seboj venomer in prehudo obtožuje grešnosti in nevednosti. V narodno političnem pogledu je kakor njegovo dekle zaveden, zvest in odporen Slovenec, medtem ko je vsa gruntarska družina Mičevih v Podgradu, ki ji služi za hlapca, pa tudi večina sosedov v vasi nemškutarsko prilagodljiva in dopadniška. Petrovi gospodarji in rojaki hočejo predvsem mirno uživati svojo posest, Koroška jim je uspešna in nedeljiva gospodarska enota in Avstrija slej ko prej varuh in porok reda in blaginje. Slovenščina jim je govorica za domačo in vsakdanjo rabo, mogli pa bi jo brez bolečine in sramu zamenjati z nemščino, ki jo imajo za bolj kulturno in za jezik gospode. Sovražijo vse trenutne priseljence z onstran Karavank, Kranjce, Štajerce in posebno Neslovenke z juga, a tudi slovensko zavednega in zavzetega škocijanskega župnika Vinka Poljanca (Cenceja) ter si že vnaprej želijo in so o tem prepričani, da se bo glasovanje izšlo v prid Avstriji. To narodnopolitično nasprotje in sovražstvo po koroških družinah in vaseh se kaže iz zasebnih pogovorov in javnih prireditvev tem bolj ostro in boleče, čim bolj se bliža dan plebiscita. Pa

tudi v siceršnjem življenju oseb v romanu je dovolj raznih pripetljajev, vzemimo nesrečo pri pokanju z možnarji, skorajšnji utopitev v jezeru itn., da docela ustreza „fabulativni“ plati.

Iz pogovorov in dogodkov, ki jih avtor po vsej priliki posreduje precej avtentično, postopoma tudi izvemo, zakaj se je glasovanje izteklo neugodno za Jugoslavijo: velik del koroških Slovencev je spriču vzgoje in tradicije videl v Avstriji v vsakem pogledu idealno državo, Jugoslavijo pa pod vplivom propagande enačil z Balkanom, zaostalostjo in militarizmom; Nemci so nadalje širili geslo o gospodarsko in torej tudi politično nedeljivi Koroški ter trdili, da koroški Slovenci ne govorijo slovenščine, temveč poseben jezik; pod vplivom socialne demokracije in komunizma so se za Avstrijo tedaj ogrevali tudi delavski sloji; jugoslovanske oblasti se v času pred plebiscitom na Koroškem niso vedno obnašale in ukrepale pametno in primerno; avstrijska uradna stran je lahkovernemu delu koroških Slovencev za v prihodnje obetala jezikovne pravice in narodno enakopravnost; mednarodna plebiscitna komisija po svojem sestavu in odlokih na splošno ni bila naklonjena Jugoslaviji. Glavna oseba romana Peter, dasi še nima glasovalne pravice, se od vsega začetka odloči za Jugoslavijo, ker se zaveda, da le ona more koroškim Slovincem zagotoviti obstoj in razvoj. Po njegovem prepričanju so nemškutarsko usmerjeni rojaki z odločitvijo pri plebiscitu „zavrgli svojo narodno državo in spravili slovenstvo na Koroškem v smrtno nevarnost.“

Tretja sestavina Moharjevega romana so razmišljanja, ki samogibno iščejo primer in prisodob, ki so zapisana v vnesenem svetopisemskem slogu ter so vsebinsko ponekod močno subjektivna ali celo fantastična, predvsem pa po obsegu preobširna in zato estetsko šibkejša sestavina.

vina romana. V njih avtor razmišlja o veri, Bogu in stvarstvu, o človeku, zemlji in delu, o družbenih slojih, narodih in državah, o plemenitosti in grehu, o volji in malodušju, o ljubezni in razbrzdanosti, o pravičnosti in izkoriščevalnosti, o zvestobi in odpadništvu, o miru in vojskah, o svobodi in nasilju, o sožitju in sovražstvu. V teh meditativnih delih romana pisatelj po vsej priliki uhaja iz obravnavanega 1920. leta tudi v poznejši čas; v vsem negativna Evropa mu je soznačnica za plebiscitno Avstrijo in nacistično Nemčijo, rešitev pred takšno Evropo vidi v značajsko pozitivnih Slovincih, kar more biti vpliv ruskega deleža v drugi vojni ali verjetneje zapoznel odmev panslavizma. Obenem s to politično antino-

mijo med Evropo in slovanstvom pa pisatelj v vsem romanu izraža osebno protislovje med zavestjo mladostne krivde, „gnusobo mesene sle“ v sebi in težnjo po npravstveni čistosti, ki bi ga naredila vrednega bodoče žene. Otdod tudi naslov knjige Med nebom in peklom, ki nakazuje nasprotje med dobrim in zlim v posamezniku in občestvih tako na etičnem kot političnem področju.

Ob Moharjevem delu se nam same od sebe ponujajo nekatere literarnozgodovinske vzporednice. Če Cankarjev hlapec Jernej terja socialne pravice, Moharjev hlapec Peter išče pravice za svoj narod in jezik; Cankarjev junak je aktiven, celó uporniški borec, medtem ko je Moharjev bol prizadet opazovalec dogajanja. Moharjevi opisi koroške pokrajine, življenja tamkajšnjega kmeta, njegovega dela na polju, praznovanj in običajev, pripovedi o narodnopolitičnih nasprotjih in dogodkih pred plebiscitom pa domači narečni besednjak spominjajo na podobne v obeh Prežihovih romanah, v Požganci in Jamnici, oba avtorja sta si sorodna tudi po proletarskem izvoru in literarnem samorastništvu; vendar je tudi med njima razlika: Mohar je naravn in raznovrstno meditativno in je v ljubezni malone asketsko zadržan, medtem ko je Prežih epsko neprimerno bolj razgiban ter hkrati čustveno in gonsko silen, prvinski. Mohar umetniško seveda ne dosega ne Cankarja ne Prežih, vendar njegov roman ni zgolj dragoceno pričevanje o zgodovinskih dogajanjih, temveč tudi upoštevanja vredna umetnina. Škoda, da je izšel s tolikšno časovno zamudo; ko bi ga bili objavili v tridesetih ali vsaj petdesetih letih, bi bil izpolnil časovno praznino v leposlovnju prozi avstrijskih Slovencev pred Messnerjem, Lipušem in mlajšimi. Vsekakor pa je zdaj že kar obsežno slovo koroških Slovencev (ki je seveda sestavni del vsega našega slovtva) postalo še za eno delo bogatejše.

Joža Mahnič, Delo.

Peter Mohar: „Med Nebom in peklom“, izdala: Slovenska matica Ljubljana, Založba Drava Celovec in Družba sv. Mohorja Celovec. 486 str., 148 šil. (Je ena izmed knjig knjižnega daru Slovenske prosvetne zveze).

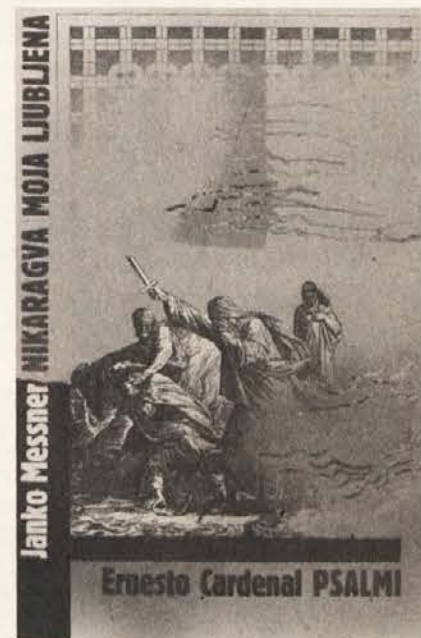
Ogledalo slovenske kulture v letu 1986

Ob začetku tega leta so v Sloveniji krstili njegovih 12 mesecev za „Trubarjevo leto“. Veliko se niso zmotili. Toda bilo je to tudi Plečnikovo leto, na kar kulturni politiki skoraj niso računali. Nihče namreč ni mogel napovedovati, da bo razstava tega slovenskega arhitekta najprej v pariškem kulturnem centru „G. Pompidou“ imela tolikšen mednarodni odmev. Prav tako pa najbrž nihče ni mogel napovedovati, da bo pozneje tudi v Ljubljani, kamor so jo prenesli, te dni je še odprta, tako impresivno in presenetljivo opozorila na ustvarjalnost velikega arhitekta.

Tako je mojster Plečnik nekoliko nepričakovano vtisnil poseben pečat temu letu. S tem seveda še ni rečeno, da je „Trubarjevo leto“ bilo v ozadju. 400-letnica njegove smrti, se pravi vrsta prireditvev doma in v tujini, povezanih z obhajanjem tega jubileja, je prinesla toliko novih ali vsaj drugačnih pogledov na Trubarjevo delo in njegovo dobo, da je morda mogoče govoriti o izrednem kulturnem dosežku. Simpoziji, akademije, predvsem pa množica novih knjig, televizijska nadaljevanja in celovečerni film o začetku slovenskega pismenstva so v tem letu zaznamovali kulturno življenje, kakor menda še nobena obletnica kakega slovenskega kulturnika.

Je bilo vse drugo v senci Trubarjevega leta? Tudi v senci Plečnikove razstave? Težko je odgovoriti pritr-

dilno. Toda dejstvo je, da v Sloveniji ni bilo kulturnega dogodka, ki bi vzbujal takšno vsesplošno pozornost kot Trubar in Plečnik. Morda bo kdaj pozneje kdo ugotovil, da je leto 1986 dalo nekaj izvrstnih stvaritev... Kajti menda danes še ni zadosti objektivne

Vsekakor pa je treba zapisati, da je za naše razmere iztekajoče se leto bilo zelo intenzivno, čeprav ta hip ni videti, da bi prineslo ravno „epohalne“ rezultate. Vendar velja spomniti na nekaj stvari. Na primer „retrograd-distance“, da bi presoja bila pravična.

no“ gledališko skupino sester Scipiona Nasice (Ljubljana). Z eno svojih prejšnjih predstav so uspešno gostovali v Londonu. Doma, v Cankarjevem domu pa so pripravili izredno odmevno predstavo „Krst pod Triglavom“. Mnogi gledališki strokovnjaki, tudi tujci, so menili, da je šlo za vrhunsko igro enega izmed vrhov sodobne gledališke avantgarde (retrograde) v Evropi. Dodati je treba, da v tej igri ni besedila. „Krst“ je bil scensko-glasbeni dogodek, v katerem so nastopali mladi igralci in s svojo igro, ob „pomoči“ likovnega in glasbenega dekorja, ki je simboliziral mnoge elemente iz evropskega avantgardnega in političnega gibanja, uprizorili svoj kritičen odnos do zgodovine in sedanjosti. Tolikšne publicitete kot jo je imel „Krst pod Triglavom“, doslej v vsem jugoslovanskem časopisju še ni imela nobena slovenska gledališka predstava. Kljub takemu uspehu je ne bomo več uprizorili. „Retrogradna“ skupina je načrtovala in izvedla le 10 (deset) uprizoritev in nič več, prihodnje leto pa se sploh namerava ukiniti.

Letošnje leto je bilo leto, se zdi, dokončnega prodora mlade generacije, vsaj kar zadeva gledališko in literarno prizorišče. Po eni strani priča o tem omenjeni „Krst“, po drugi strani pa kar precej knjig, ki so jih tiskali pripadniki mlajše generacije, se pravi pisci od 20. do 30. leta. Ti avtorji, milo rečeno, obračajo hrbet „eksperi-

mentu“, konkretni poeziji, ludizmu itd., se pravi vsem tistim značilnostim, ki umetniško delo vodijo samo na območju ukvarjanja z jezikom. Druga njihova značilnost je zavračanje (totalitarne) ideologije in kritika vsakršne politične, nacionalne... ekskluzivnosti. Gre za pesmi in prozo, v katerih se udejanja svet „postmoderne“ dobe, v kateri ni več zanesljivih vrednot. V tej zvezi je treba navesti prozna dela „Raza“ Ferija Lainska, „Domovina, Bleda mati“ Franja Franca, „Bukovska mati“ Vlada Žabota, Pesniški zbirki „Srebrnik“ Alojza Ihana, „Ambienti zvočnih pokrajin Jureta Potokarja. Če vem, da se ta generacija brezkompromisno kritično loteva umetniške produkcije (npr. Marko Črnkovič, Luka Novak, Aleš Debeljak idr.), je mogoče skleniti, da gre za senzibilne, vsekakor naderjene mlade ljudi, ki veliko veljajo.

Ključna beseda je uveljavljenih avtojev, naših „starih znancev“, za zdaj ni tkaov izizvalna – v tem smislu namreč, da bi vsaj eno delo tako prevzelo bralce, kot je to ob koncu 1985 zmozel storiti 3. del pripovedi „Prišleki“ Lojze Kovačiča. Nova črna dela so izdali sicer običajno vznemirljivi avtorji: Jože Snoj, Rudi Šeligo, Mate Dolenc, Miha Remc, Tone Partljič, Alojz Rebula, pesniške zbirke Ljude Žigler, Tomaž Šalamun, Veno Taufer, Herman Vogel, Aleksij Pregarc, Janko Ferk in drugi – a po vsem sodeč niso presenetili, marveč ostali bolj ali manj na svoji znani kakovostni ravni.

Zdaj na koncu leta, pa vsekakor ni mogoče mimo nekaterih del, ki sodijo prej k eseju kot beletriji, aktualna pa

so po svoji sporočilnosti. Tu je najprej knjiga Cirila Zlobca „Slovenska samobitnost in pisatelj“, v kateri se avtor spopada z jugoslovanskimi unitarističnimi težnjami, dalje knjiga Josipa Vidmarja „Slovenstvo in jugoslovanstvo“. To je sicer v hrvaški jezik prevedeno delo, izbor iz Vidmarjevih esejev, v katerih bodisi na podlagi literature ali zgodovinskih premis govori o slovenski indentiteti in slovenski svobodi, kar pa je za Slovenca v sedanji jugoslovanski krizi velikega pomena, tu so nadalje v knjižni obliki prvič objavljeni Kočbekovi Dnevniki iz leta 1952, Dnevniki Antona Novačana...

Tu so doslej prav tako neobjavljena Župančičeva ljubezenska pisma... Tu je tudi troje razprav, ki so pomembne za slovensko literarno teorijo: „Razsvetljenje“ Janka Kosa, „Drama in gledališče“ Andreja Inkreta, „Ekspressionizem“ L. Kralja, „Leksikon morale in etike“ Vlada Surka pa je baje delo, kakršnega ni na evropskem trgu.

Ob koncu bi kazalo zapisati še besedo o prevodih iz tujih jezikov. V krizi, v kakršni je Jugoslavija, ni bilo storjenega veliko, izrazito novih svetovnih imen v slovenščini nismo dobili. Kljub temu ne gre prezreti vsaj teh knjig: Antologije ameriške poezije 20. stoletja (prev. Miha Avanzo), „Psalmov“ Ernesta Cardenala (izbor Janka Messnerja, prevod Niko Košir), „Georgike“ nobelovca Clauda Simona (prev. Metka Zupančič). Nenazadnje velja omeniti prevod v obratni smeri: izid knjige Janka Messnerja v nemščini („Kärtner Heimatbuch“).

Jože Horvat

Zveza slovenskih izseljencev je ob svoji 40-letnici prejela priznanje Zveze slovenskih organizacij.

V boju proti ločitvi dvojezične skupne šole so koroški Slovenci skupno z avstrijskimi demokrati demonstrirali pred koroško deželno vlado.

Predsednik predsedstva SRS France Popit je predstavnikom naših organizacij izrazil: „Skrb za zamejske Slovence je naša stalna obveza“.

Predstavniki Zveze slovenskih organizacij so obiskali zunanjega ministra Jankowitscha in ga opozorili na neizpoljene obveze napram koroškim Slovencem.

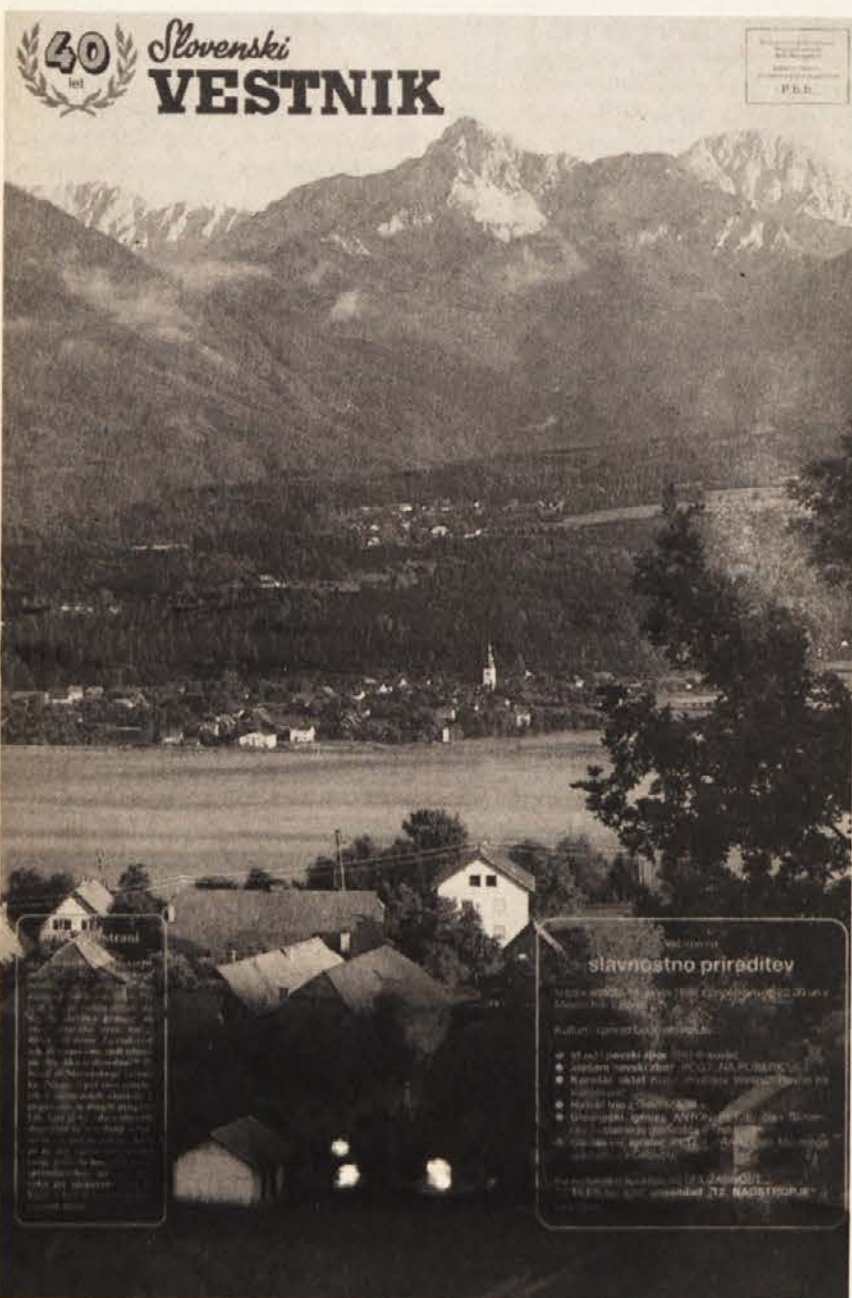
Pisatelj Janko Ferik je prejel Pospeševalno nagrado dežele Koroske

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ je proslavilo 80-letnico obstoja

Slovenska prosvetna zveza je v Pliberku priredila veliko pevsko manifestacijo „Pesem ne pozna meja“.

Praznovali smo jubilej našega lista.

Slikovna kronika

Slovenskega VESTNIKA

v letu

1986

Nepozaben izlet ob 40-letnici Slovenskega vestnika na Jadranu.

Lubo Urbajs bil odlikovan z Bloudkovo plaketo.

Glavni urednik Slovenskega vestnika Rado Janežič je prejel Tomsičevo nagrado.

Slovenska prosvetna zveza spet organizirala pisateljsko srečanje na Obirskem.

Karel Smolle izvoljen v državni zbor.

Slovenska prosvetna zveza je v Spodnjih Vinarah z uspehom uprizorila Kreftovo „Veliko puntarijo“.

Koroški Slovenci imamo v Kmetijski zbornici dva zastopnika – Janko Zwitter (zgoraj) in dipl. inž. Štefan Domej (spodaj).

V Kulturnem domu v Sentprimozu so uprizorili komedijo P. Ustinova „Komaj do srednjih vej“.

Založba Drava je na Dunaju predstavila svoje knjižne izdaje slovenskih avtorjev v nemškem prevodu.

Slovenska prosvetna zveza je uspešno nadaljevala z mladinskimi prireditvami „Pokaži kaj znaš“.

Zveza koroških partizanov odkrila spominsko ploščo padlim partizanom pod Arihovo pečjo.

Na Kostanjah odkrili spominsko ploščo bukovniku Andreju Šustarju-Drabosnjaku.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli dobilo svojo društveno sobo.

Zveza slovenskih žena je na svojem občnem zboru počastila mednarodni praznik žena.

„Kulturni bus“ – nova informacijska oblika, s katero smo seznanili še posebno turiste o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Poslovlili smo se od: Bojana Lubeja, Pavla Zaucerja-Matjaža in akad. slikarja in kiparja Franceta Goršeta.

Spominskega pohoda „Po poteh Domnove čete“ se je udeležila velika množica ljudi.

Velika nagradna križanka za praznike

	ČEŠKI SKLADATELJ	STARO GLASBILO	OŠAB-NOST	ŽENSKO IME	ENOTNA LISTA	DUŠIK	SVETINA TONE	DOLŽ-MERA	ŽENSKO IME	VOZNIK	TUJE Ž. IME	MLEČNI IZDELÉK	TONA	BOLOTA	ITAL. SPOL-NIK	UMET-NIK	REKA V FRANCIJI	SREČA-NJA	TUJE Ž. IME	DIVJI KITAJSKI VODJA	GOGLAS-NIK	OBRED	ZRAK (LAT.)	LITER	FILI-PINSKI OTOK	SLOV. PLANI-NEC	NAJE VOŠILO (NABALJ.)		
NAS NAD PLIBER-KOM						LJUBLJ. PARK						ZVEZA PAKT									TUJ DVO-BLASNIK SOPROGA			PIVSKI VEKLIK STRIC					
NASILJE				SV	PLAST OZRAČ-JA	BIBL. IME KEM. PRVINA						GRAM BOLEČE PIČI			PRAVI SL. PIŠEC UKAZ														
PRVI PREVOD BIBLIJE					SVETN. PODoba UTEŽ. MERA						SV	CHAPLI-NOVA ŽENA					FRANC. PREDLOG ZLASED				RAZL. SAMO-BLASN.			SMUČAR FRANKO CELJE					
EGIPČ. BOE SONCA		SAMO-GLASNIK ŠTEVNIK		PREVA-JALEC							SV	DAJE ZNAK ZA START													SV	ŠUMNIK BORA NA KRETI			
ŠPAN. Ž. IME				RAZTEG-LJIV TRAK	BIBL. OČAK			PRIPOV. PESMI	BRINJE-VEC	SATIRIK BUCH-WALD	BERM. OREL				ORIENT. PRAŠEK METER											VEZNIK MESTO V HENGIJI			
ITAL. PESNIK					NIKARAE-PREDSEDN. ŠPANJJA						SV	REKA V SIBIRI	GLAZURA IZNAZB. DINAMITA								IVAN HRIBAR	GOVEDO	BERMAN	SV	PEVEC JORGENS BEOMET. POJEM.				
SAMO-GLASNIK	BIKO-BOREC	STARO-CRKO MESTO	BOGAST-BOZDA MEDMET			BRŠKA POKRAJINA POLDNE									AZIJSKI VELETOK		REKA V ITALIJI RADIUS							RODOVNA ZVEZA					
ZID					MAĐŽAR. DENARNA ENOTA							JALNOV KOMAN POLMER									BRŠKI JUNAK ZASTOP-NICA			ITAL. KAMION SARAJEVO		KISIK TRAVNICA			
BRŠKI BOE VETROV					PRIPOV. PESNITVE JAPON. POLITIK		OVIZAL-KA (RASTL.)	SIMON JENKO	NEBREČA POLOM	UPORABA PRVA ČRKA						NABELE ANTON ŠTEVILO									SV	NOVICA ZVEZNI ODBOR	TELE-VIZIJA FILMSKI PRODUK.		
TRI (ITAL.)			AVSTR. MEŽELA									KVART. IZRAZ VEZNIK			SKAND. M. IME BUNO-VITOST												REKA (SPANIKO) JUŽINA		
TUJE Ž. IME			SOJED-DRŽAVA PREB. OBIRSKE							VOKAL PEVSKI GLAS		KRALJ ŽIVALI TRD KAMEN					ROMSKA LJUBJANA JUENA									ZAJ. AVST. CESAR KRAJ-LJIVEC			
ERBIJ		ORBAN VIDA SKLAD. GOBEC				PRI-TR-DILNICA TETKA		OKLOP-YOŽILO LIPUČEV JUNAK					REKA V PARIZU LATINSKI VEZNIK														MOŠKO IME	SAMO-GLASNIK LUNINO ŠTEVILO	
POTOV. MALHA					BR. MIT. OŠEBA TUJI KEM. PRVINA							DEL ŽIV. TELESA JLAB. SADEŽ				AVSTR. IBERALKA VEVIŽENA PESEM										SV	SEVER-NJAKI VEDEŽ. ČLOVEK M. IME		
SV	VDOR	ANTON INBOLIZ KORBKI PESNIK		OŠEBNI ZAIHEK	KAZENSKI STREL POTOMEK																					ESTONCI PALEC COLA	IT. REKA PAD ŠPANJJA		
DASNOST VESE-LOST							SV	ARAB. ŽREBEC			AME-RICIJ Ž. IME		SANJAČ STOT														Ž. IME FILMSKA ČEBELICA		
TRO-TOAR							ERA DOBA	KRAJ PRI CELOVČU BIKOBOR-VZKLIK					ALFRED NOBEL KRAJEV. PRISLOV				LJUBK. Ž. IME	ZAMBIZ. POLITIK POLJSKA CVETICA									KOROŠKA BERTON-CELJ		
IZNAZB. EBISON					RAVEN VIŠINA			RIMA ZAVOJ OBRIS TOMAŽ							EVBOP. DRŽAVA RADIJ												ATMO-SFERA IRIDIJ		
AM. FILM. IBERALEC (JAMES)				SV	PROZOR. PAPIR POLMEK							NATURA SEVER															DEL OBEKE		
SV	RAČUN (OKR.)		SV	IZSTRE-LEK							NADUŠ-LJIVEC																FINSKO JEZERO	SV	SESTAVIL J. HUPL

Prijetne praznike in srečno novo leto

želi

Kakl Valentin

ODVETNIK
8.-Mai-Straße 20/1
9 0 2 0 C E L O V E C

A&O samopostrežna trgovina
gostilna s tujskimi sobami

Janko Ogris

v Bilčovsu
☎ 0 42 28 / 22 49

Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom in prijateljem ter
bivšim sotrpinom izseljencem
vesele praznike
in srečno novo leto!

Dragi ugankarji!

Za praznike smo vam po stari navadi spet pripravili križanko ter vam pri reševanju želimo mnogo zabave in seveda tudi uspeha. Vaš trud bomo tudi nagradili: med tiste, ki nam boste pravočasno poslali pravilno rešitev križanke, bomo razdelili pet lepih nagrad – slovenske knjige ter gramofonske plošče in kasete.

Ker pa se pravkar izteka jubilejno leto našega lista, čaka ugankarje še posebno prese-
nečenje: vsem tistim, ki bodo poslali pravilno rešeno križanko in bodo pri zrebanju nagrad ostali „praznih rok“, bomo poslali kemični svinčnik z napisom „Slovenski vestnik“, kot zahvalo za sodelovanje in zvestobo.

Sodelovanje pri reševanju križanke se tokrat torej še posebno izplača. Rečitve (na izrezku iz časopisa ali na posebnem listu) nam pošljite najkasneje **do 16. januarja 1987** na naslov: Slovenski vestnik, 9020 Klagenfurt/Celovec, Tarviserstr. 16.

Vsem cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem
želi vesele praznike in srečno novo leto

Trgovina Ogris-Martič

trafika
in
tujske sobe

BILČOVŠ ☎ 0 42 28 / 22 51

Prijetne praznike in srečno novo leto

želi TRGOVINA - GOSTILNA **MAK** PODLJUBELJ

Luč v temo

Avstrijske dravske elektrarne DD bodo letos namesto običajnih božičnih voščil in božičnih daril spet dale znaten prispevek na razpolago za akcijo „Luč v temo“ v korist gibalno oviranim otrokom.

Prepričani smo, da imate razumevanje za ta dobrodelni ukrep.
Želimo Vam po tej poti vesele praznike in srečno novo leto!

Avstrijske dravske elektrarne DD, Celovec
Österreichische Draukraftwerke AG, Klagenfurt

Vesele praznike
in srečno novo leto
želi
vsem odjemalcem

TRGOVINA
SPAR
Kušej
● ŠMIHEL
● PLIBERK
● LABOT

MECHANISCHE BEARBEITUNG MEHANSKA OBDELAVA

ELEKTRONISCHE REGELUNG FÜR ZENTRALHEIZUNGSSYSTEME ELEKTRONSKA REGULACIJA ZA SISTEME CENTRALNEGA OGREVANJA

HANDEL MIT WAREN ALLER ART TRGOVINA Z BLAGOM VSEH VRST

IMP METALL

A-9184 ŠENTJAKOB V ROŽU / ST. JAKOB IM ROSENTAL

☎ (0 42 53) 544, 545

želi prijetne praznike in srečno novo leto!

Vesele božične praznike
in srečno novo leto želi

Klub slovenskih občinskih odbornikov

intrade

zunanjetrgovinska družba z o. j.

in

IPH Holzindustrie

Trgovinska Komanditna družba
Celovec, Paradeisergasse 9/II

*Želita svojim poslovnim prijateljem
vesele praznike
in uspeha polno leto 1987!*

*Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim članom,
kupcem in prijateljem*

Kmečka gospodarska zadruga Pliberk

s poslovalnicama v Šmihelu in Žvabeku

*Vsem prijateljem, sodelavcem, odjemalcem in kupcem
želimo vesel božič in srečno novo leto 1987*

topsport

SPORT-SHOP s poslovalnico v Pliberku

*Tudi v letu 1987 Vam nudimo
kompleten športni program*

*Vsem delavcem in prijateljem prijetne praznike in
obilo uspeha v novem letu želi*

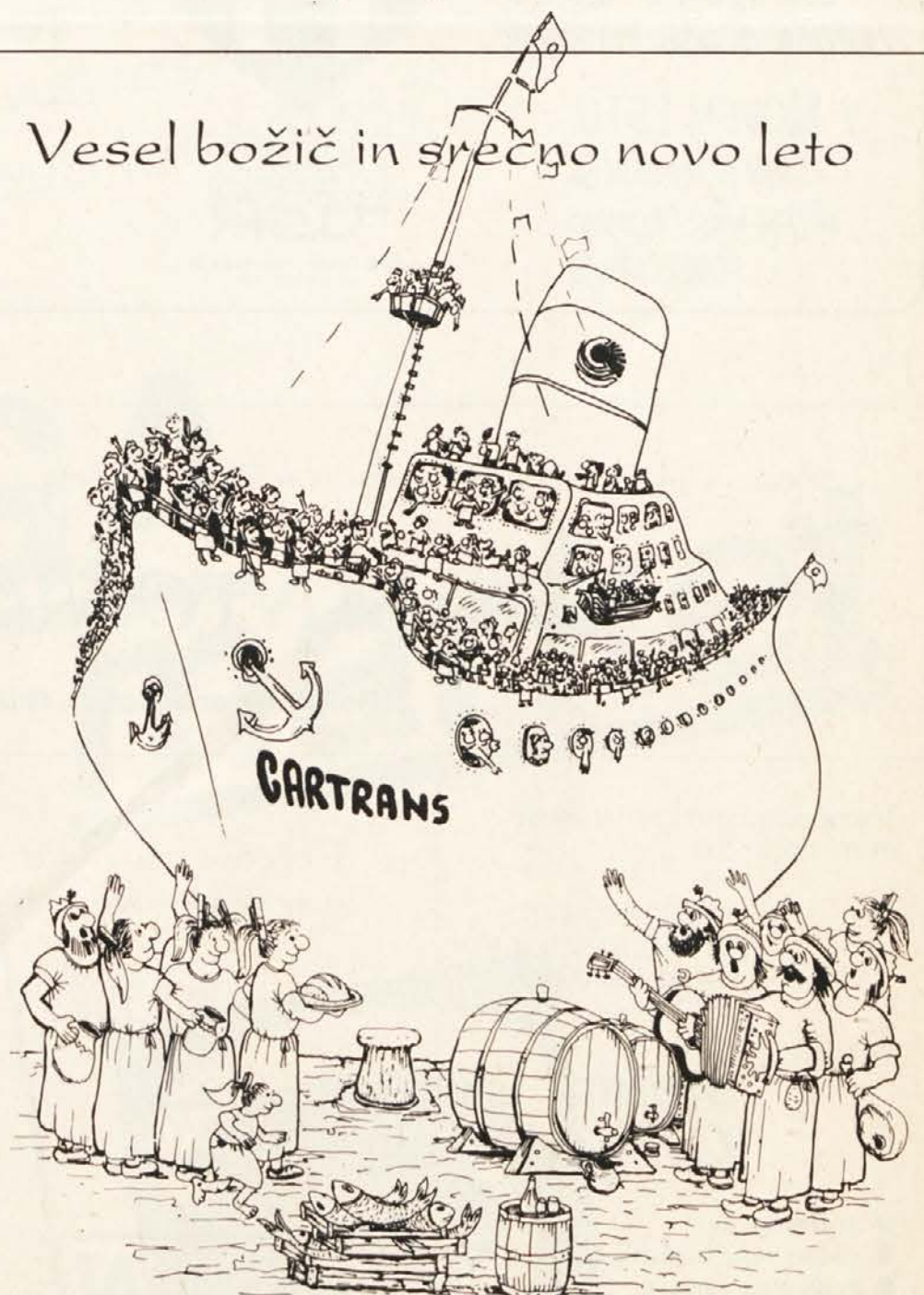
T E S A R S T V O

GASSER

Bilčovs, ☎ (0 42 28) 22 19

Vesel božič in srečno novo leto

Poslavnica:
Paulitschgasse 7, A-9020 Klagenfurt / Celovec
☎ (0 42 22) 51 26 80 in 51 28 25

Vesele božične praznike
in uspešno novo leto želijo

družine RUTAR družina SIENČNIK

RUTAR CENTER
POHIŠTVO – ELEKTRO
DOBRLA VAS
CAMP ZA NATURISTE
HOTEL IN SUPERMARKT
LIDO PRI DOBRLI VASI

TRANSPORTNO PODJETJE
DOBRLA VAS
RUTAR MARKT
KLOPINJSKO JEZERO
TRGOVINA – GOSTILNA
ŽITARA VAS

NAŠE SRČE
NAŠIM NIAROČNIKOM
IN OJDJEMALCEM

ZA BOŽIČ
URE RAZMIŠLJANJA

ZA NOVO LETO
ZAHVALA ZA VAŠE ZAUPANJE

V NOVEM LETU
ZDRAVJE, USPEH IN ŠE
NAPREJ TAKO PRIJETNO
SODELOVANJE

**NORRA
REPRO
LISK**

A-9020 Celovec - Linsengasse 59
Tel. 0 42 22/55 2 65

Vsem stalnim in zvestim gostom se ob koncu leta
zahvaljujemo za obisk in sodelovanje
ter želimo vesele praznike in uspehov polno novo leto 1987

HOTEL OBIR

Železna Kapla

☎ 0 42 38 / 381

Gostišče - Penzion

WUTTE

Vesele ob Zablatniškem jezeru

Želi vesele praznike
in srečno novo leto
ter se priporoča za
vse gostinske usluge

Vesel božič
in srečno novo leto
vsem gostom
in prijateljem naše hiše

HOTEL - RESTAVRACIJA
BREZNIK
PLIBERK - BLEIBURG

Zadovoljne
božične
praznike
in uspešno
novo leto!

Janez Weiss

KROJAŠTVO

Šentjanž v Rožu
☎ 0 42 28 / 23 01

CELOVEC
Spitalgasse 12
☎ 0 42 22 / 51 37 52

Zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želi

Mihael ANTONIČ

TRGOVINA
HOTEL

Reka pri Šentjakobu v Rožu

Vsem poslovnim prijateljem
in znancem želi

VESEL BOŽIČ
IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1987

družina

Štefan Gregorič

- sanitarne in
- vodovodne naprave
- centralne kurjave
- kovaštvo

Mala vas 5
9142 Globasnica

Prijetne praznike
in srečno novo leto

želi

TOVARNA

ELAN

Blagoslovljene božične praznike in
zdravo novo leto želi

TRGOVINA KRIVOGRAD

Šmihel pri Pliberku

Vesele božične praznike in srečno novo leto

želi **ALPETOUR**

Spedition – Transport-Ges.m.b.H.
Špedicijsko-transportna družba z o. j.

A-9150 Bleiburg / Pliberk

POSOJILNICA - ZVEZA BANK

Vaša prva
adresa
v denarnih
zadevah

Vesele božične praznike
in uspešno
novo leto 1987

ZADRUGA market

Vam po
ugodnih cenah
nudi
pestro izbiro
raznovrstnega
blaga

Zellstoffabrik Tovarna celuloze

Ges.m.b.H. – Družba z o. j.

wünscht allen Holzlieferanten und
Geschäftspartnern
ein erfolgreiches Neues Jahr

želi vsem dobaviteljem lesa in
poslovnim partnerjem
uspešno Novo leto

A-9133 Miklauzhof – Miklavčevo

Telefon: 0 42 38 / 504-0
Telex: 42 2332 zelob a
42 2729 zelob a
Telefax: 0 42 38 / 504-39

GRADBENO PODJETJE

Franc Begusch

Bistrica v Rožu, ☎ 0 42 28 / 20 46
Celovec, Wiegelegasse 20, ☎ 0 42 22 / 22 7 70

želi vsem naročnikom in poslovnim prijateljem
prijetne božične praznike ter uspešno novo leto

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem
želi
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

Franz Stern

ESSO-črpalka za bencin
Železna Kapla
☎ 0 42 38 / 305

Prijetne praznike
in srečno novo leto
želi

J. Lomschek

Tihoja 2 (Šentlipš)
9141 Dobrla vas
☎ 0 42 37 / 22 46

Vesele božične praznike in srečno novo leto

Warenhandels-gesellschaft
m.b.H. & Co. KG

Poslevodeči družabnik **Christian Breznik**
IMPORT – EXPORT – TRANZIT
Celovec

Vesele božične praznike in dobro sodelovanje
v letu 1987 želi

Frohe Feiertage und gute Zusammenarbeit
im Jahre 1987 wünscht

Žaga / Säge

TRAMPUSCH

Sägwerk, Holzhandel, Holzexport – Import
Žaga, lesna trgovina, eksport – import
Gesellschaft mit beschränkter Haftung

A-9150 Bleiburg / Pliberk
Einersdorf / Nonča vas 59
Telefon (0 42 35) 20 76
Telex 422194

Podjetje za električne instalacije
vseh vrst in izdelavo modernih
stikalnih naprav

Strokovna
elektrotrgovina

Ing. T. Schlapper

Šentjakob v Rožu
☎ (0 42 53) 216

želi vsem odjemalcem in
naročnikom
vesele božične praznike in
srečno novo leto

Vesele
božične praznike
in srečno novo leto

želi

GRADBENIŠTVO

Jozi Pack

KOTMARA VAS

Prijetne praznike in srečno novo leto
vam želi

ZADRUGA Železna Kapla

Vesele božične praznike in srečno novo leto

želi **INTERMERCATOR**

Šentjanž / St. Johann 33
9162 Struga / Strau

☎ (0 42 28) 30 26
☎ 42 2660

TV LJUBLJANA

Petek, 19. 12.: 8.50 Tednik – 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (M), posnetek 1. teka – 12.55 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (M), prenos 2. teka – 15.25 TV Mozaik – ponovitev – 16.25 Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (M), posnetek iz Kranjske gore – 17.25 Poročila – 17.30 Velika in mala luna – 17.50 Z vrha, angleška nadaljevanka – 18.15 Energija naših rek – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: obzornik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Novi pacifik, ameriška dokumentarna serija – 21.10 Hollywoodčanke – 22.00 Dnevnik – 22.20 Aretacija, ameriški film.

Sobota, 20. 12.: 8.00 Poročila – 8.05 Slovenske ljudske pravljice – 8.25 Zlata ribica: Pismo – 8.55 Smogovci, TV Zagreb – 9.25 Miti in legende: Jezus v Jeruzalemu, poučna oddaja TV Beograd – 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju – slalom prenos 1. teka – 11.15 Mir in razorožitev – 11.45/12.00 Varstvo pri delu – 12.20 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju – slalom prenos 2. teka – 13.20/30 Novi Pacifik, ameriška dokumentarna serija – 14.30 Svetovni pokal v smučanju – veleslalom (Z), posnetek iz Velzoldane – 15.00 Mladi Tom Edison, ameriški film – 16.25 Ljubitelji narave, angleška dokumentarna serija – 16.55 Poročila – 17.00 Zadar: DP v košarki (M) – Zadar: Partizan, prenos – 18.25 Na zvezi – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Se nekaj zase! – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Vsakemu svoje, italijanski film – 21.50 Dnevnik – 22.05 Videogodba.

Nedelja, 21. 12.: 8.10 Poročila – 8.15 Živ žav: Risanke, biskvitki – 9.10 Lutkovni živ žav – 9.15 Z vrha, angleška nadaljevanka – 9.50 Hinterstoder: Svetovni pokal v smučanju – slalom (M) – 10.40 Svetovni pokal v smučanju – slalom (Z), prenos 1. teka iz Valzoldane – 11.00 Ptuj '86 – 12.20 Kombinirani prenos: Hinterstoder: Svetovni pokal v smučanju – slalom (M), 2. tek, Valzoldane: Svetovni pokal v smučanju – slalom (Z), 2. tek – 13.40 Slavnih zdravnikov bolnišnice Charite-Mali doktor, nemška nanizanka – 15.25 Brezno in nihalo, ameriški film – 16.55 Poročila – 17.00 V nedeljo popoldne iz Maribora – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Ko še ne boli – 19.30 Dnevnik – 19.53 Vreme – 20.00 Pisma – Špin, nanizanka – 21.00 Športni pregled – 21.45 Alpe-Jadran – 22.15 Poročila.

Ponedeljek, 22. 12.: 9.00 Zrcalo tedna – 9.20 Dokumentarna oddaja – 15.50 Mozaik – ponovitev – 17.20 Poročila – 17.25 Bolnišnica Franja – 17.45 Smogovci II, nanizanka TV Zagreb – 18.15 Naša pesem – Maribor '86 – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Podravski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 P. Scott: Dragulj v kroni, angleška nadaljevanka – 22.00 Omizje – 0.00 Poročila.

Torek, 23. 12.: 9.00 Prostorsko načrtovanje – 9.30 Ajdna – 15.45 TV Mozaik – ponovitev –

RADIO-TELEVIZIJA

16.35 Poročila – 16.40 Pedenžep – 17.15 Otroški festival v Ankari – 17.45 Agropopi gredo v Hollywood – 18.30 Najboljši športnik Slovenije 1986 – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Gorenjski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Pecs – Ljubljana – 21.40 Resnična legenda in legendarna resničnost kralj Matjaž – Matija Korvin – 22.40 Dnevnik – 22.55 Pogovor o oddaji resnična legenda in legendarna resničnost kralj Matjaž – Matija Korvin.

Sreda, 24. 12.: 9.00 Ščuke pa ni, Ščuke pa ne, Mladi novinar, nagrada, tolmun, – 16.40 TV Mozaik – ponovitev – 17.30 Poročila – 17.35 Slovenske ljudske pravljice: O dveh bratih – 17.50 Zlata ribica-Ribice ni več, otroška nadaljevanka – 18.15 Razvoj satelitske TV: Industrija sreče, TV Zagreb – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Zasavski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Je končno ljubezen, ameriški film – 22.10 Spoznano, neznano, oddaja o znanosti – 22.50 Dnevnik.

Četrtek, 25. 12.: 9.00 Neznani Chaplin: Skriti zakladi – 16.35 TV Mozaik – ponovitev – 17.30 Poročila – 17.35 Turjaška Rozamunda, balet – 18.15 Mozaik kratkega filma – Odkritje zime lva Generaliča in Umetnost gline in ognja – jugoslovanska filma – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Dolenjski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Tednik – 21.05 Besediloslavni utrinki: O jezikovni pragmatiki – 21.20 Cecilija, kubanska nadaljevanka – 22.00 Dnevnik – 22.15 Mir in razorožitev: dokumentarna serija OZN, Ob svetovnem letu miru – Apokalipsa (Nizozemska).

TV AVSTRIJA 1

Petek, 19. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Hitreje, višje, močnejše – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Veliki plavalasec s črnim čevljem – 11.55 Ogenj – 12.00 Poročila in ozadja – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Niklaas, otrok iz Flandrije – 17.30 Prerjiski Indijanec – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Primer za dva – 21.15 Nick Knatterton – 21.25 V najboljši družbi – 22.10 Toscin poljub – 23.40 Daniel Schmid k svojemu filmu – 23.50 Smrt Marije Malibran.

Sobota, 20. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.00 Ruščina – 10.35 Črna ovca – 12.05 Nočni studio – 13.10 Poročila – 14.10 Podoba Dorian Graya – 15.55 Sveto pismo – pripovedovano za otroke – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Otroci iz Mühentala – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Gradbišče – 17.30 Rasmus in vagabund – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Veselo v soboto – 18.50 Pater dr. Berthold Mayr odgovarja – 19.00 Avstrija danes z

novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 4 proti Williju – 22.05 Šport – 22.40 Koncert – 23.40 The Addams family – 0.05 Poročila.

Nedelja, 21. 12.: 11.00 Ura tiska – 12.30 Orientacija – 14.00 V gosjem krogu – 15.30 Solnograško adventno petje – 16.30 Alice v čudežni deželi – 16.55 Eden, dva ali tri – 17.40 Prometni klub za otroke – 17.45 Klub seniorjev – 18.30 Mi – 18.50 6 iz 45 – 19.00 Silke iz Avstrije – 19.25 Govori msgr. Wilhelm Müller – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Argumenti – 22.00 Šalom – 22.05 Madžarsko in avstrijsko mesto – 23.00 Jour fixe – 0.05 Poročila.

Ponedeljek, 22. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Hitreje, višje, močnejše – 9.30 Tu sem jaz človek... – 10.00 Šolska TV – 10.30 Argumenti – 12.15 Iz parlamenta – 13.15 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Calimero – 17.30 V kraljestvu divjih živali – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Dallas – 22.05 Mojster Eckhart in mistika, zapada – 22.55 Veselje ob glasbi – 23.40 Poročila.

Torek, 23. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Zabaj trikov – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 V gosjem redu – 12.00 Woody Woodpecker – 12.10 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Tudi pošaliti se je treba – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Silke iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Maščevanje je sladka beseda – 21.45 Poglej in uganj – 21.50 Slavnostni baletni večer – 0.20 Poročila.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 19. 12.: Domača in ledinska imena (A. Feinig)

Sobota, 20. 12.: Duhovni nagovor (C. Demšar)

Nedelja, 21. 12.: Kmetijska oddaja

Ponedeljek, 22. 12.: Kultura na kotu (Sele/Zgornji Kot)

Torek, 23. 12.: Pod božičnim drevsom (magacin)

Sreda, 24. 12.: Božični nagovor (škof dr. Egon Kapellari)

18.10 – 18.47 Božični večer

Četrtek, 25. 12.: M. Mell: Igra apostolov

Petek, 26. 12.: Božič na Koroškem

Sreda, 24. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Princ za sedmimi morji – 10.30 Zasedovalni pes – 11.25 Imam leva – 12.25 Iskanje božične zvezde – 13.00 Poročila – 13.05 Luč v temo – 13.30 Imam leva – 14.40 Sipi z drugega nadstropja – 15.05 Kaj naj bi vedeli o sipah – 15.30 TV igra – 16.50 Otroci iz Mühentala – 17.25 Otroci v žarometu – 17.55 Jezusovo rojstvo – 18.00 Videli smo zvezdo – 18.30 Žalost in upanje – 19.00 Sveta noč z Jose Carrerasom – 19.30 Čas v sliki – 19.45 Beseda ob svetem večeru – 19.55 Luč v temo – 20.15 Ameriški film – 22.20 Dragocenosti iz Bavarske – 22.25 Doktor in ljube živali – 23.55 Nočne misli.

Četrtek, 25. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Zabaj trikov – 9.15 Doktor in ljube živali – 10.45 Katoliška božična služba božja – 11.55 Papežev božični nagovor in blagoslov urbi et orbi – 12.30 Tirolske jaslice – 13.00 Zabaj trikov – 13.20 Onstran Edena – 14.20 Časovni stroj – 16.00 Dumbo, leteči slon – 17.00 Anne na Green Gablesu – 17.55 Bavarske dragocenosti – 18.00 Čar spreminjanja – 18.30 Guiseppa di Stefano – 19.00 Silke iz Avstrije – 19.25 Govori pater župnik Franz Merschl – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 20.000 milj pod morjem – 22.15 Spartakus – 0.30 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 19. 12.: 16.20 Dinky Hocker – 17.05 Daleč od vrta Eden – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Luč v temo – 19.15 Otroci pripovedujejo – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dežela gora – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šport – 22.15 Bandolero – 23.55 Poročila.

Sobota, 27. 12.: Duhovni nagovor (C. Demšar)

Nedelja, 28. 12.: Pesmi in melodije leta – izbor posnetkov iz produkcije slov. radia v letu 1986

Ponedeljek, 29. 12.: 40 let slovenske besede v koroškem radiu

Torek, 30. 12.: Leto, ki se izteka

Sreda, 31. 12.: Zabavna oddaja – Silvester

Četrtek, 1. 1.: Srečno novo leto!

Novoletni intervjuji: L. Wagner – dr. Grilc – dipl. inž. Wieser – dr. Zerzer – T. Ogris

Petek, 2. 1.: Pesmi o zimi

Sobota, 20. 12.: 14.00 Konfrontacija in srečanja – 16.00 Iz parlamenta – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Šport – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Maščevanje je sladka beseda – 22.30 Specialno o filmu – 22.55 Beg v bodočnost – 0.45 Poročila.

Nedelja, 21. 12.: 9.00 Poročila – 9.05 Zabaj trikov – 9.40 Le reveillon – 11.00 ORF stereo koncert – 12.30 Športni popoldan – 16.55 600 let „Najdenček“ – 17.40 Velika desetorica – 18.30 Knoff-hoff predstava – 19.10 Obrazi Evrope 1925 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvetnika – 20.15 Maščevanje je sladka beseda – 21.50 Sto mojstrov – 22.00 Dinastija – Denverski klan – 22.45 Sedem dni športa – 23.05 Filmski forum – 23.55 Poročila.

Ponedeljek, 22. 12.: 17.30 Biologija – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Knoff-hoff predstava – 19.10 Obrazi Evrope – 19.20 Otroci pripovedujejo – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Izposojedek – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šiling – 22.05 Sanje v Kalkutti – 23.30 Filmski forum – 0.20 Poročila.

Torek, 23. 12.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Kviz – 18.30 Knoff-hoff predstava – 19.10 Otroci pripovedujejo – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Bodočnost socialne države – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Poglej in uganj – 21.50 1-2-x – 22.05 Klub 2 – 0.00 Poročila.

Sreda, 24. 12.: 8.00 Luč v temo – 9.00 Poročila – 9.05 Luč v temo – 19.30 Čas v sliki – 19.45 Beseda ob svetem večeru – 19.55 Luč v temo – 20.15 Zastor pade – 21.20 Božični nakup – 21.40 Matera – 22.35 Chartres ali Dve priči – 23.55 Polnočnica iz Saint-Maurice-a.

Četrtek, 25. 12.: 9.00 Luč v temo – 11.00 Guliverjeva potovanja – 12.30 Luč v temo – 15.00 Četrtri kralj – 15.45 Zvezda – Jezus bo rojen – 16.00 Ti si lepa, moja prijateljica – 17.00 Zadnji božič – 18.30 Planet zemlja – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Prerok Elija – Ogenj in plamen – 20.15 Ringstraßenpalais – 21.45 Jakob in Adela – 22.45 Angleški film – 0.15 Poročila – 0.20 Vročna meja.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16

Telefon (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič)

31 (Lubo Urbajs)

32 (Andrej Kokot)

33 (Vinko Wieser)

Teleks 42 20 86 snrk a
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.
Letna naročnina: 2500 dinarjev.

Veseli božič in srečno novo leto želi

GOSTIŠČE

JUENA

Alojz in Alenka Gregorič

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi

SPAR-trgovina in gostilna z dvorano za vsakovrstne prireditve

Šmrečnik-Šoštar

Globalnica ☎ 0 42 30 / 211

Prijetne praznike in mnogo uspeha v novem letu želi

Vsem slovenskim rojakom tu in onstran meje, posebno svojim mandantom, želi srečno novo leto 1987

Dr. Miran Zwitter

ODVETNIK
9020 Celovec
Karfreitstraße 3/I

Založba Knjigarna CELOVEC

Paulitschgasse 5-7
☎ 0 42 22 / 55 4 64

Tiskarna BOROVLJE

Dollichgasse 4
☎ 0 42 27 / 22 50

PODLJUBELJ

☎ 0 42 27 / 22 32

Holzindustrie

Sittersdorf – Žitara vas

Žitara vas 42
9133 Miklavčevo / Miklauzhof
☎ 0 42 37 / 25 25-0

Proizvodnja in prodaja pohištva:

- dnevne sobe
- spalnice
- otroške sobe
- kosovno pohištvo
- mize in stoli
- kuhinje
- izdelava po posebnem naročilu

Celotni program je izdelan iz domačega bora v visoki kvaliteti. Obiščite nas, in gotovo boste našli primeren izdelek v prodajalni IPH

Se priporočamo in Vam želimo vesele božične praznike.

Smučarski tečaj v Aprici

Smučarski tečaj Slovenske športne zveze bo v času od nedelje 8. februarja do sobote 14. februarja 1987 (v semestralnih počitnicah) v zimskošportnem centru Aprica v severni Italiji.

Udeleženci tečaja bodo tokrat bivali v hotelu Larice Bianco, v neposredni bližini vlečnic in vzpenjač.

V ceni 4200,- je zajetih 5 polnih penzionov, 1 polovični penzion, 5 dnevni vozovnic za žičnice, prevoz z modernim Sienčnikovim avtobusom iz Celovca v Aprico in nazaj in prispevek za šolo v smučanju (v dopoldanskih urah) pod strokovnim vodstvom. Otroci do 10 let imajo popust na ceno.

Prijave sprejema z naplacom šil. 1000 POSOJILNICA CELOVEC, Bahnhofstraße 1 (konto št. SŠZ 2911).

Število udeležencev je omejeno. Rok za prijave je 12. januarja 1987. Prijave se bodo upoštevale po vrstnem redu.

1. Slovenski biljard klub premagal Sinčo vas

V zadnjem kolu biljard-prvenstva je imel 1. Slovenski biljard klub iz Celovca kot nasprotnika kar prvouvrščeno moštvo Sinča vas II. Toda slovenski biljardisti se nikakor niso dali ustraševati od trenutne pozicije nasprotnika in zaigrali dosti samozavestno. Celó tako močno, da so Sinčo vas premagali z 2:1. Seveda je treba dodati, da je šel velik zaslužek za zmago predvsem Gustiju Serajniku, ki je v dveh kolih (igra na osmico) obdržal živce in v odločilni četrti partiji premagal svojega kontrahenta. Tako so si slovenski športniki priborili dvakrat zmago v igri na osmico, v igri na devetko pa je zmagal edinole Vinko Kušej, tako da so v devetki odnesli točko igralci iz Sinče vasi.

DSG Sele in NTK Celovec prirejata 12. mednarodni namiznoteniški turnir (pokrovitelj: Slovenska športna zveza)

v soboto 3. in nedeljo 4. januarja 1987 v Mladinskem domu, Mikschallee.

Prijave sprejema do 1. 1. Mirko Oraže, Unterbergnerstr. 17, 9170 Borovlje.

V soboto 3. 1. 1987 bo ob 18. uri primerjalna tekma

Koroška mladinci – Slovenija šolarji,

ob 19. uri pa

Koroška juniorji – Slovenija mladinci.

Nogomet v dvorani:

SAK ni branil naslova!

Lansko leto je Slovenski atletski klub postal koroški nogometni prvak v dvorani. Na žalost pa slovenski nogometaši v nedeljo niso bili najbolj razpoloženi za igro, tako da so se morali že po kvalifikaciji posloviti od koroškega pokalnega tekmovanja v dvorani za leto 1986.

V nedeljo je bila v telovadnici vetrinjske šole na vrsti takoiimenovana koroška nogometna elita, se pravi zastopniki koroške lige. Šest moštev je nastopilo: poleg Slovenskega atletskega kluba še Wolfsburg AC, Breže, Beljak, Šmohor in Brnca. SAK je štartal kot branilec naslova in povsem nepričakovano izpadel, saj je podlegel WAC v otvoritveni igri 5:8.

To je bil tudi edini poraz igralcev SAK in čeprav sta se v polfinale uvrstila najboljša dva kluba v tej skupini, SAK ni uspel. Zmagi proti Brnci (9:3) je sledil presenetljivo samo neodločen rezultat (6:6) proti slabim Šmohorčanom. Prav ta izgubljena točka pa je SAK primanjkovala pri končnem obračunu za vstop v polfinale. Kajti WAC in Breže sta zmagala oba po štirikrat in zbrala osem točk. SAK pa samo sedem! Tu ni zadostoval niti poln uspeh proti Beljaku (13:5), niti 3:2 proti Brežam.

Končni izid: WAC in Breže kvalificirana, SAK pa je po mnenju navzočih izpadel mnogo prezgodaj.

Šah: SŠZ prvi, SŠK sedmi

Postave:

Lestvica 1. razreda-vzhod

1. SŠZ Cartrans I	6 5 1 0 46,0
2. WSG Wietersdorf II	6 5 0 1 41,5
3. SG Wolfsburg II	6 4 1 1 39,0
4. ASK Celovec III	6 3 2 1 33,0
5. Wolfsberger AC II	6 3 2 1 30,5
6. SK Gospa Sveta II	6 1 3 2 29,0
7. SŠK „Obir“ I	6 3 0 3 27,0
8. SK Wölfnitz I	6 2 1 3 26,5
9. ATUS Hüttenberg I	6 2 1 3 26,0
10. ESV Šentvid II	6 1 1 4 23,5
11. ÖDK Celovec I	6 1 1 4 22,5
12. Celovec-vzhod II	6 0 1 5 15,5

SŠZ Posojilnica Celovec II – SV Eitweg I, 5:6,5: Laubegger – Gaug H. 0:1, Waldhauser – Werschnig 0:1, Reichmann – Weber 0:1, Einspieler – Leopold 0:1, Kernjak – Reinhart 1:0, Hedenik – Gaug E. 0:1, Gasser – Ueng 0:1, Kropnik – Markut remi.
SV Celovec-vzhod II – SŠZ Cartrans I 0,5:7,5: Weißnecker – Gallob 0:1, Travar – Rulitz F. 0:1, Valzacchi – Zivković 0:1, Winkler – Fern 0:1, Pasterk – Rulitz H. remi, Mörtl – Amrusch 0:1, Schulling – Koltner 0:1, Schusteritsch – Lukan 0:1.
SK Gospa Sveta III – SŠZ Posojilnica Bičovci III 1,5:3,5: Bresčak – Rulitz H. remi, Karner – Reichmann 0:1, Stuhlbacher – Gasser remi, Kogler – dr. Weber remi, Ainetter – Hedenik 0:1.
SŠZ Posojilnica Celovec II – Magistrat Celovec II 4:4: Laubegger – Supnig remi, Rulitz H. – Zohner remi, Waldhauser – Barisic 1:0, Einspieler – Raschun M. remi, Gasser – Puff H. remi, Kernjak – Dautermann remi, Hedenik – Raschun G. remi, Pack – Puff I. 0:1.

Uspehi pri B-turnirju

Slovenski biljardisti so pretekli teden igrali tudi biljardski B-turnir v Sinči vasi, katerega se je vsega udeležilo nad 50 igralcev. Pri tem turnirju sta igralca 1. SBK Marjan Fera in Vinko Kušej izpadla že kar v prvem kolu, Marko Kristof se je uvrstil med najboljših 16, Gusti Serajnik pa je le po „pomoti“ dal iz roke še polfinalno tekmo. Tako je zasedel 3. mesto, po točkah pa se je popravil na 17. mesto lestvice koroških igralcev.

Smučarski skoki – mednarodna mladinska konkurenca na 30-m skakalnici bo v nedeljo 21. dec. 1986 ob 14. uri v Zahomcu.

Slovenski atletski klub vabi na PLES SAK

v petek, 26. 12. 1986 ob 20. uri v hotelu Obir

Igra: Planinski sekstet
Slovenska športna zveza pa bo nagradila najboljše slovenske športnike in športnice leta 1986.

Slovenski igralci na vajah v Sloveniji

Zadnji konec tedna so bili nekateri igralci slovenskih namiznoteniških klubov na treningu v Škofji Loki, katerega je posredovala Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije in ki ga je vodil Tone Novak, ki sam v koroškem prvenstvu igra za DSG Sele. V soboto in nedeljo so morali naši igralci zapaziti, kaj je res koncentrirano vadenje, hkrati pa tudi spoznati, da jim tudi na področju kondicije še dosti kaj primanjkuje.

Kljub tem težavam pa so igralci s Koroške še zaigrali prijateljski tekmi: moštvo iz Sel (Mirko in Marti Oraže, Tone Novak ter v pomoč še Franc Jožef Smrtnik od SŠK Obir) se je pomerilo z ekipo iz Škofje Loke ter podleglo 12:4. Točke za Selane sta priborila Novak (3) in Mirko Oraže (1). Pripomniti je seveda treba, da so Selani bili od treninga že zelo izmučeni, tako da tudi koncentracija ni bila več popolna. Drugo igro pa je odigrala trojica Franc Jožef Smrtnik (Obir), Hannes Jernej (ZSM Škocijan) ter Andrej Mohar (NTK Celovec). Njihov partner v prijateljski tekmi pa je bilo obratno moštvo Gumar Kranj. Kranjčani, pri katerih je igral tudi igralec gorenske lige, so zmagali tesno 6:4. Pa celo neodločen izid bi bil možen, če ne bi bil Mohar zgubil svoje tretje tekme posameznikov. Tako je mogoče zabeležiti, da so osvojili točke Smrtnik (2), Jernej (1) ter presenetljivo tudi dvojica Smrtnik/Mohar.

NTK Celovec zmagal derbi v Škocijani

V derbiju slovenskih moštev ZSM Škocijan in NTK Celovec je pretekli petek premagal NTK moštvo iz Škocijana in tako osvojil po jesenskem delu prvenstva še 5. mesto na lestvici. Vsega so si Celovčani priborili 7 točk, Škocijan pa zaostaja le za eno točko. Derbi je bil vse do zadnjega napet, saj so mladinci iz Šentprimoža vodili že 4:2, v zadnji tekmi pa je pri stanju 5:4 za NTK presenetljivo premagal Mohar Jerneja v dveh nizih.

Rezultati slovenskih moštev:

ZSM Škocijan – NTK Celovec 4:6. Točke za ZSM: Luschnik (2), Jernej (1), Blažej (1). Točke za NTK: Kupper (3), Kompein (1), Mohar (1), Kupper/Mohar (1).

Grebinj – Sele II 1:9. Točke za Sele: Fojkar (3), Marti Oraže (3), Užnik (2), Fojkar/Marti Oraže (1).

Gurnitz – Sele II 0:10. Točke za Sele: Pavel Olip (3), Marti Oraže (3), Užnik (3), Marti Oraže/Užnik (1).

Odbojgarsko moštvo ŠK Dob/Aich je prejelo ta teden od predsednika Koroške odbojgarske zveze kar dve kolajni: prvo za osvojitve naslova koroškega deželne prvak v sezoni 1985/86, drugo pa za osvojitve naslova pokalnega zmagovalca 1985/86. Istočasno je bil nagrajen tudi igralec Doba Martin Micheu, ki je s koroško juniorsko reprezentanco postal avstrijski prvak 1985. Micheu je predviden tudi za olimpijsko moštvo 1988.

Terminski koledar športnih prireditev v letu 1987

Sestavila Slovenska športna zveza na Koroškem (Tarviserstr. 16, 9020 Celovec; tel.: (0 42 22) 51 43 00-23)

prireditev	kraj	organizator	prireditev	kraj	organizator	prireditev	kraj	organizator
Januar			31. 1. Smučanje: veleslalom (otroci I, II)	Rute	ŠS Šentjanž	22. 2. Smučarski tek: društveno prvenstvo	Sele	DSG Sele/Zell
1. 1. Smučarska tekma za začetnike (otroke in šolarje)	Hrastje	ŠD Šentjanž	31. 1. Odbojka: ŠK Aich/Dob – Villach	Pliberk	ŠK Aich/Dob	22. 2. Šah: SŠK Obir I – ASK Klagenfurt III	Železna Kapla	SŠK Obir
1.-6. 1. Smučarski tečaj		DSG Sele	31. 1. Dan športnikov	Sele	DSG „Obir“ Sele	22. 2. Šah: SŠZ/Cartrans I – Wolfsburg AC II		SŠZ Celovec
2. 1. Biljard: 1. SBK – Bleiburg III	Mladinski dom	1. SBK	Februar			22. 2. Šah: Interliga – prvo kolo	Nova Gorica	
3.-4. 1. 12. mednarodni noveletni namiznoteniški turnir	Mladinski dom	DSG Sele, NTK, SŠZ	1. 2. Smučarski skoki (otroci I, II)	Obirsko	SŠK Obir	22. 2. Smučanje: smuk	Dob	ŠD Pliberk
4. 1. Smučarska tekma za otroke in šolarje (ASKO-Cup)	Rute	ŠD Šentjanž	1. 2. Smučanje: veleslalom	Pri Mogru	ŠD Pliberk	26. 2. Namizni tenis: LKH Klagenfurt – NTK Celovec	Celovec	
4. 1. Smučarska tekma	Lepena	SPD Zarja	5. 2. Smučanje: okrajno šolarsko prvenstvo		ŠD Šentjanž	27. 2. Namizni tenis: DSG Sele I – SŠK Obir	Sele	DSG Sele/Zell
4. 1. Turni smuk za „Karavanškega medveda“ in otroški slalom za „Kekca“	Sele-Zgornji Kot	SPD Celovec	6. 2. Odbojka: ATSC – ŠK Aich/Dob	Celovec		27. 2. Namizni tenis: Sele II – ZSM Škocijan	Sele	DSG Sele/Zell
4. 1. 4. tek na smučeh za TOPSPORTov pokal		ŠD Pliberk	8. 2. Šah: Klagenfurt I – SŠZ/Cartrans	Celovec		Marec		
6. 1. Smučarska tekma za otroke in šolarje (ASKO-Cup)	Rute	ŠD Šentjanž	8. 2. Šah: ASK O St. Veit II – SŠK Obir	Šentvid		1. 3. Zimski pohod Arihova peč	odhod Černerca	SPD Celovec, SŠZ, SPD Rož
6. 1. Sankanje: ASK O deželno prvenstvo	Lobnik	SŠK Obir	8.-14. 2. Smučarski tečaj v Aprici, severna Italija	Italija	SŠZ Celovec	1. 3. Pustna veselica	Sele	DSG Sele/Zell
9. 1. Biljard: Lavamünd / Ettendorf IV – 1. SBK	Labot		9.-12. 2. Smučarski tečaj	Bela	SŠK Obir	1.-8. 3. Vadba nogometašev	Novigrad	DSG „Obir“ Sele/Zell
10.-11. 1. Sankanje: Koroška – Slovenija	Slovenija		9.-13. 2. Smučarski tečaj	Sele	DSG Sele/Zell	2. 3. Odbojka: Hypo/VBK – ŠK Aich/Dob	Celovec	
11. 1. Sankanje za Obir-pokal	Lepena	SPD Zarja	14. 2. Smučanje: društveno prvenstvo		ŠD Šentjanž	4. 3. Namizni tenis: NTK Celovec – DSG Sele II	Mladinski dom	NTK Celovec
11. 1. Smučarski skoki: ASK O zvezno prvenstvo (šolarji I, II, mladinci I, II)	Zahomc	ŠD Zahomc	14. 2. Smučanje: društveno prvenstvo	Sele	DSG Sele/Zell	5. 3. Namizni tenis – ženske: DSG Sele – Gurnitz	Sele	DSG Sele/Zell
12.-13. 1. Biljard: koroški moštveni pokal 1987	Mladinski dom	1. SBK	14.-15. 2. Sankanje: Mednarodna KARAVANŠKA TURNEJA	Tržič-Sveče		6. 3. Namizni tenis: ZSM Škocijan – Wolfsburg	Šentprimož	ZSM Škocijan
17. 1. Odbojka: ŠK Aich/Dob – Feistritz/D.	Pliberk	ŠK Aich/Dob	14. 2. Šah: SŠZ II/Posojilnica Celovec – SK Suetschach-Feistritz II		SŠZ Celovec	7. 3. Namizni tenis: SŠK Obir – KAC	Železna Kapla	SŠK Obir
17. 1. Smučarski skoki: koroško prvenstvo (šolarji I, II)	Zahomc	ŠD Zahomc	15. 2. Šah: SŠZ III/Posojilnica Bilčovs – DSG Union Köstenberg II		SŠZ Celovec	7. 3. Namizni tenis: Straßburg – DSG Sele I	Straßburg	
17. 1. Odbojka: St. Veit – ŠK Aich/Dob	Šentvid		15. 2. Smučanje: veleslalom	Šmarjeta v R.	TVN	7. 3. Šah: SG Klagenfurt II – SŠZ III/Posojilnica Bilčovs	Celovec	
18. 1. Sankanje za Obir-pokal	Lobnik	SŠK Obir	16. 2. Namizni tenis – ženske: SC Völkendorf – DSG Sele	Beljak		8. 3. Šah: WSG Wietersdorf III – SŠZ II/Posojilnica Celovec	Wietersdorf	
18. 1. Smučanje: rožansko prvenstvo		ŠD Šentjanž	17. 2. Namizni tenis: KAC – Sele I	Celovec		8. 3. Smučanje: deželno prvenstvo	Sele	DSG Sele/Zell
25. 1. Sankanje za Obir-pokal	Obirsko	SPD V. Polanšek	19. 2. Namizni tenis: Lavamünd – Sele II	Labot		13. 3. Namizni tenis: Wolfsburg – NTK Celovec		
25. 1. Smučanje: slalom	Libič	ŠD Pliberk	20. 2. Namizni tenis: ZSM Škocijan – LKH Klagenfurt	Šentprimož	ZSM Škocijan	13. 3. Namizni tenis: DSG Sele I – ÖDK Klagenfurt	Sele	DSG Sele/Zell
			21. 2. Namizni tenis: SŠK Obir – Kelag A	Železna Kapla	SŠK Obir			
			21. 2. Odbojka: ŠK Aich/Dob – Grafenstein	Pliberk	ŠK Aich/Dob			
			21. 2. Sankanje: Evropsko prvenstvo	Jesenice				